

WOKE

Identiteettipoliittikkaa antirasismista
transkysymyksiin

TOIMITTANUT SIMO GRÖNROOS

SUOMEN PERUSTA

© Suomen Perusta 2023

ISBN 978-952-7145-75-3 (painettu)

ISBN 978-952-7145-76-0 (pdf)

Ulkoasu: Janne Turunen

Suomen Perusta -ajatuspaja on saanut toimintaansa tukea

Opetus- ja kulttuuriministeriöltä.

Kirjassa esitetyt näkemykset ovat kirjoittajan omia eivätkä välttämättä vastaa Suomen Perusta -säätiön tai perussuomalaisen puolueen linjaa.

SISÄLLYSLUETTELO

Esipuhe.....	4
Matias Turkkila: Kun woke käy lasten leikkien kimppuun, pysy rauhallisena	7
Henry Laasanen: Mikä woke-kulttuurissa on vikana?	27
Marko Hamilo: Punavihreää identiteettipolitiikka vai perinteistä yhdenvertaisuutta?	41
Erkki Seppänen: Ollako vai eikö olla? – Olematon woke ja olemassa olevat woke-koulutukset	57
Joakim Vigelius: Woke ei pesi yliopistoilla sattumalta	79
Marko Hamilo: Tutkimusnäyttö ja politiikka transkysymyksessä	105
Simo Grönroos: Vasemmistoautoritarismia, identiteetti- politiikkaa ja silmäkääntötemppeja	115
Manolis Huuki: Nuorisovillitykset eilen ja tänään	125
Matti Viren: Valtaapitävien vallankumous.....	141
Suomen Perusta -ajatushautomon julkaisuja	154

ESIPUHE

Mikä yhdistää termejä Black Lives Matter ja Me too? Synnyttäviä miehiä ja Afrikan tähti -lautapelin pitämistä rassistisena? Tai trans- ja saamelaiskärjälakeja? Se, että näihin kaikkiin voidaan liittää tavalla tai toisella sana ”woke”. Tässä teoksessa tarjoamme näkökulmia siitä, mistä tässä tunteita herättävässä woke-ilmiossä on kyse.

Woke näyttäytyy usein kauniina vähemmistöjen oikeuksia edistävinä tavoitteina, jotka on kuitenkin vedetty niin liioitelluiksi, että lopputuloksena perinteinen tasa-arvokäsitys ja logiikka ovat joutuneet romukoppaan. Woken olemassaoloa on kiistetty, mutta samaan aikaan sen mukaisia Amerikasta lainattuja ääriajatuksia ujutetaan sellaisinaan suomalaiseen yhteiskunnalliseen keskusteluun.

Wokessa on yhtymäkohtia eri aikojen muotivillityksiin. Se vaikuttaa vahvimmin yliopistoilla, vaikka se nimenomaan asettaa ideologian tieteellisten faktojen edelle. Se on pienen piirin autoritaarista identi-

teettipolitiikkaa, jolle annetaan poliittisista ja taloudellisista syistä suhteetonta näkyvyyttä ja vaikutusvaltaa. Se on sukua historian aiemmille vallankumouksille, mutta se on vallanpitäjien vallankumous tavallista kansaa vastaan.

Suomen Perusta -ajatuspaja toivoo, että tässä artikkelikokoelmassa esitetyt puheenvuorot auttavat lukijaa ymmärtämään paremmin, mistä woke-ilmiossä on kyse, ketkä siitä hyötyvät ja miten siihen tulisi reagoida.

Helsingissä 9.3.2023

Simo Grönroos
toiminnanjohtaja
Suomen Perusta -ajatuspaja

Matias Turkkila on
Suomen Uutisten ja
Perussuomalainen-lehden
päätoimittaja

KUN WOKE KÄY LASTEN LEIKKIEN KIMPPUUN, PYSY RAUHALLISENA

MATIAS TURKKILA

Älä ajattele itse

WOKEN YDINAJATUS ON JOHDATELLA IHMISET
USKOMAAN, ETTÄ HEIDÄN OMAT AJATUKSENSA OVAT VÄÄRIÄ.
HEIDÄN ON LUOTETTAVA JATKUVASTI SÄÄNTÖJÄÄN MUUTTAVAAAN
JÄRJESTELMÄÄN, EI OMIIN SILMIINSÄ.

Woke on kummallinen otus. Se hyljeksii tavanomaista logiikkaa ja keskimääräisen Tekniikan Maailman lukijan on aika vaikeaa saada siitä otetta.

Mutta ilmiön ymmärtäminen on tärkeää. Woke-ajattelulla on nykyään massiivinen vaikutus yhteiskuntaan. Siihen törmää jatkuvasti, usein yllättävissäkin muodoissa. Se pystyy myös vaikuttamaan ihmisten käyttäytymiseen ja poliittisiin valintoihin.

Se ohjaa erityisen vahvasti tunnemanipulaatiolle altista politiikan punavihreää laitaa ja heidän kauttaan se vaikuttaa epäedullisesti suureen yleisöön.

Woke vaikuttaa nuorten parissa leviävältä hysterialta, mutta se on myös valtavan vauraiden yhtiöiden tarkoituksella aikaansaamaa poli-

tiikkaan vaikuttavaa toimintaa. Osa wokesta näkyy. Osa siitä piiloutuu.

Yleensä ihmiset kirjoittavat itselleen rakkaista aiheista. Nyt ei todellakaan ole kyse siitä. Mutta yritän suhtautua siihen kuten mihin tahansa luonnonilmiöön – tai ennemminkin strategiaan.

Tässä kirjoituksessa yritän hahmotella, mikä woke-ilmiossä ve-toaa, miksi se tarttuu niin moneen, miten se leviää ja mitä se saa aikaan.

Peppi Pitkätossu ja tähtitieteilijä

MIKÄ ON SE, JOKA KÄY INTIAANIPÄÄHINEIDEN,
PEPPI PITKÄTOSSUN ISÄN, KILTIN TÄHTITIETEILIJÄN JA
LASTEN AFRIKAN TÄHTI -LAUTAPELIEN KIMPPUUN?

Woke repesi suomalaisten laajaan tietoisuuteen marraskuussa 2021. Suomen Uutiset kirjoitti asiasta tuolloin:

”Avaruustähtitieteilijä Esko Valtaojan ja Yle-radiotoimittaja, yhden-vertaisuuskouluttaja Renaz Ebrahimin keskustelu cancel-kulttuurista ja rasismista saavutti eppiset mittasuhteet. Veri kuohahti, ja keskustelu lähti totaalaisesti lapasista. Yhteistä näkemystä paremman maailman rakentamisesta ei todellakaan löytynyt. Kiivaan keskustelun lopuksi sekä keskustelijat että juontaja vaikuttivat varsin hämmentyneiltä. Somekommenteista päätellen myös kuulijoille jäi hämmentynyt olo.”

Ylen Marja Sannikan ohjelmassa käsiteltiin teemaa ”Voiko hyvien asioiden ajaminen lisätä pahaa?”

Valtaoja pohdiskeli n-sanan käyttöä joko loukkaavassa tai ei-loukkaavassa merkityksessä. Ebrahimi havaitsi kielletyn sanan ja uhriutui voimakkaasti.

Hän kommentoi voimakkaan kiihtyneenä: ”*Tämä on ensinnäkin ihan superjärkyttävää, että mä olen tällaisessa tilassa, missä valkoinen ihminen ruskean ihmisen vieressä kaksi kertaa käyttää n-sanaa ihan tahallaan. Tämä on todella epä mukava, todella epäsensitiivinen, todella turvaton tila tällä hetkellä. Että on tosi ikävää, että minä olen tässä tilassa ja joudun tähän keskusteluun tällä tavalla.*”

Suomalainen tv-yleisö katsoi tyrmistyneenä, miten kiihkeä Ebrahimimi höykytti jovialina älykkönä tunnettua Valtaojaa. Ebrahimimi sätti myös ohjelman juontajan.

PS-kansanedustaja Leena Meri summasi keskustelun myöhemmin: ”*Toinen keskustelee asiallisesti ja analyttisesti siitä että pitäisi katsoa motiiveja puheen takana eikä takertua vain yksittäiseen sanaan. Toinen räyhää ja kokee olonsa turvattomaksi studiossa. Malliesimerkki mitä on woke-ilmio.*”

PS-Nuorison Miko Bergbom täydensi: ”*Olen erittäin onnellinen siitä, että woke-kulttuurin edustajat päästetään ääneen telkkarissa. Tämän avulla myös muu Suomi huomaa, kuinka pimeää ja aggressiivista ilmapiiriä tuo rotuerotteluun erikoistuva jengi edustaa.*”

Tunteenpurkaus asettui vielä kummallisempaan valoon, kun tovin päästä Ebrahimimin havaittiin laulaneen itse Ylen Pasilan tornin hui-pulla lauluja, missä vilisi hänen inhoamiaan n-sanoja.

Ristiriitä kuvasti hyvin woken logiikan puutetta. Säännöt eivät ole kaikille samat.

Tapaus myös pelästytti monia. Iäkkäämpien ihmisten kunnioittamista on yleensä pidetty suomalaisessa kulttuurissa hyveenä.

Woken teesit leviävät yliopistojen ajatushautomoista

Noin vuotta aiemmin Suomen Uutiset referoi Economist-lehden juttua nousevasta woke-ilmioistä - Yhdysvaltain eliittiyliopistoilta levisi autoritaarista vasemmistoajattelua muuhun yhteiskuntaan: ”*Kun nuoret vastavalmistuneet ovat päässeet töihin laatulehtiin ja politiikkaan, liike-elämään ja koulutukseen, he ovat tuoneet mukanaan kauhukuvat turvattomuuden tuntemisesta (safe space -vaatimus) ja agendan, joka jumittaa ahtaasti ymmärretyssä visiossa oikeudenmukaisuuden saavuttamisesta alistetuille identiteettiryhmille.*”

..akateemiset vasemmistolaiset toivat mukanaan myös taktiikan, jolla pakotetaan muita ideologiseen puhdasoppisuuteen. Keinot ovat tutut deplatforming ja canceling, joille termeille ei ole löytynyt kunnollisia suomenkielisiä vastineita. Keinoja käytetään sekä vihollisiin että liittolaisiin, jotka eivät ole pysyneet ruodussa. Deplatforming ja cancel viittaavat sananvapauden rajoittamiseen rikosoikeuden ulkopuolella ilman varsinaista sensuuria. Tyypillistä on uhkailu vaiennettavan julkaisualustoja, tapahtumajärjestäjiä tai työnantajia kohtaan.”

Näytämme elävän maailmassa, jossa jenkkiyliopistoissa muhivat negatiiviset ilmiöt rantautuvat varsin nopeasti Suomeen. Woke-aate on tuontitavaraa, Made in USA. Vaikka ilmiöt on rakennettu Yhdysvalloissa, ne kopioidaan sellaisenaan tänne meille. Sillä, että Yhdysvaltojen ja Suomen kulttuuri ja historia ovat erilaiset, ei näytä olevan mitään väliä. On jopa hivenen huvittavaa, että Yhdysvaltoja aiemmin kiivaasti vihannut suomalainen vasemmistoblokki hyväksyy täysin varauksetta woke-ideologian.

Eli minkä?

No sen, että käännetään perinteinen valtpyramidi ylösalaisin.

Heikoista tulee vahvoja, vahvat tehdään tarkoituksella heikoiksi. Miespomot sysätään nurkkaan häpeämään ja laitetaan teippi suun eteen. Maailma olkoon vähäväkisten. Väärän kuninkaan päivät, pysyvästi.

Ne miehet, jotka suostuvat toistelevaan woke-teemoja, saavat toistaiseksi olla rauhassa.

Martin Luther King Jr

Rotuerottelua vastustanut Martin Luther King Jr salamurhattiin 1968, mutta hänen sanansa ja tekonsa jäivät elämään. Poliittinen vasemmisto vannoi vuosikymmeniä Kingin ajattelun nimiin, jossa ei eroteltu valkoisia ja mustia.

Kingin *I have a Dream* -puheesta: ”Tämän uskon avulla – hermoja raastavat kansamme riitasoinnit voidaan muuttaa kauniiksi veljeyden sinfoniaksi. Tämän uskon avulla – pystymme tekemään työtä yhdessä, rukoilemaan yhdessä, ponnistelemaan yhdessä, menemään vankilaan yhdessä, etsimään vapautta yhdessä, tietäen, että jonakin päivänä me olemme vielä vapaita.” (suomentanut Juha Vainio / Loimu)

Myöhempien aikojen woke-ajattelu kääntää tämän kaiken päällelleen. Wokessa rodut nousevat jälleen merkityksellisiksi ja ihmisiä nimenomaan tulee kohdella eri tavalla riippuen siitä, mihin ryhmiin he kuuluvat.

Luulisi ihmiskunnan jo oppineen läksynsä.

Nyrkiniskut vai maineen- pilaaminen?

”JOS TIKERILLE KEHITTYY KYNNET,
SAA KYYPKY VASTAAVASTI SIIVET”
– GUNS N’ ROSES

Maailmankuulu psykologi Jordan Peterson kävi hiljattain luennoimassa Helsingissä. Kävin kuuntelemassa esityksen ja sain siitä varsin hyödyllisen ajatuksenpalasen.

Muistinvaraisesti lainattuna:

”Miehet ovat hallinneet yhteiskuntia vuosituhansien ajan, yleensä voimankäytöllä. Miehet ovat kehittäneet positiivisiakin hallintotapoja, mutta ikävänä sivutuotteena he ovat aikojen saatossa institutionalisoineet kaikki patologiset, siis myrkylliset piirteensä. Miesyksilöiden patologia on väkivallan käyttö riitojen ratkaisuun. Kun tämän huonon piirteiden muuttaa kokonaiseksi instituutioksi, saadaan hyökkäysarmeija, jonka nimenomainen tarkoitus on väkivallan käyttäminen – vaikkapa naapurin tai oman maan opposition tuhoamiseen. Miehet kirjaimellisesti monistavat pimeän puolensa ja antavat sen tehdä tuhojaan.

Naiset ovat yhtäläillä eläneet yhteiskunnissa miesten kanssa, ja konflikteja tietenkin on ollut paljon. Miesten lihasvoima on yleensä naisille liikaa fyysiseen yhteenottoon, joten he ovat kehittäneet toisenlaisen hyökkäyskeinon: maineenpilaamisen. Tämä ase on ollut naisille tehokas, edullinen ja suhteellisen turvallinen. Pahantahtoisten sanojen liikkeellelasku on helppoa, eikä sitä vastaan ole helppoa puolustautua.

Naisten sata vuotta kestänyt nousu yhteiskunnan kaikille avainpajoille on vääjäämättä johtanut myös naisten patologioiden institutionaalisoitumiseen. Niinpä elämme tänään maailmassa, jossa ympärillämme on erilaisia maineenpilaamisinstituutioita. Niitä kutsutaan tuttavallisemmin medioiksi.

Yhteiskunta on jatkuvasti edennyt suuntaan, jossa miesten patologioiden (siis väkivallan) käyttöön suhtaudutaan hyvin kielteisesti. Olemme nyt pisteessä, jossa miehet eivät voi selvittää välejään väkivallan keinoin. Sen sijaan mikään ei estä ihmisiä käyttämästä maineenpilaamiskeinoa. Jos sen käyttö menee överiksi, on kyse toksisesta feminismitä”

Jos evoluutio kehittää tiikerille kynnet, saa kyyhky vastaavasti siivet. Suunnilleen näin musisoi rokkibändi Guns N’ Roses aikoinaan. Voimasta syntyy vastavoima.

Maineenpilaaminen ei tietenkään ole pelkästään naisten käyttämä keino eikä väkivalta miesten. Mutta mitä heikompi kohde on kyseessä, sitä rajumpi mediakuohahdus.

Hurja on kännykän vaikutus. Se keikauttaa muinaisten aikojen miespatologian täysin kanveesiin, ja tekee maineenpilaamisesta väkivahvan ase, jota vastaan on vaikeaa puolustautua.

Peterson huomauttaakin, että maineenpilaaminen skaalautuu internetiin massiivisen hyvin.

Woke-liike käyttää maineenpilaamista teollisessa mittakaavassa. Sen aktivistit vyöryttävät jatkuvasti somen loputtomissa juoksuhautakamppailuissa ajatusmallia, että heidän toimintansa on eettistä ja hyvää, muunlainen toiminta on väärin ja paha.

Itseään toistava historia

”MÄ KULJEN KRIISISTÄ KRIISIIN, ENKÄ LÖYDÄ APUA,
ONNEN SIRPALEET MUA HAAVOITTAAN”

– ISMO ALANKO

Kollektivismiin haamu nostaa tasaisin väliajoin päätään. Pikakelataan Suomen historiaa 1930-luvulta tähän päivään:

Isoisät taistelivat talvi- ja jatkosodassa.

Isät ja äidit rakensivat hyvinvointi-Suomen.

Heidän lapsenlapsillaan oli etuoikeus syntyä yhteen maapallon vauraimmista maista. Mutta koska kaikki oli jo valmiiksi rakennettu, he säntäsivät tukkimaan liikennettä, politisoimaan kouluja, tuhoamaan yksityisautoilua, teollisuutta ja energialaitoksia. He luopuivat suku-poluista ja kirjoittivat ihmiskunnan historian uudestaan. Heidän maailmassaan isät muuttuivat äideiksi, parisuhteet monisuhteiksi ja heikot muuttuivat vahvoiksi. Perheiden ja yhteisöjen tilalle tuli tiedostava, oikeamielinen yksilö. Valtioiden rajat poistettiin, huumeet sallittiin ja yksi kerrallaan aiemmat perusoikeudet saivat väistyä uusien tieltä. He häätivät kirkoista isät, pojat ja aiemmat henkiolennot ja korvaavat ne omilla suosikkiajatuksillaan. Mutta mitä sen jälkeen tapahtui?

Siinä yksi punainen lanka sukupolvien tarinassa. Valtavan kriisin jälkeen uudelleenrakennus, sen jälkeen lyhyt rauhallinen ja vauras aikakausi. Sitten valtavaan yltäkylläisyyteen syntyy kaiken valmiina saanut sukupolvi, joka yrittää romuttaa vallitsevan järjestyksen.

Ilmiöllä on nimikin: *Fourth Turning*.

Kaksi amerikkalaista historiantutkijaa teki taannoin mielenkiin-

toisen, sukupolvia koskevan havainnon. He huomasivat, että Yhdysvaltain lähihistorian läpi kulkee neljän sukupolven pituinen, noin 80 vuoden mittainen neljän jakson toistuva sykli. Teoriaa voi soveltaa myös Suomeen tai koko maailmaan.

Sykli alkaa kauhistuttavasta kriisistä, jonka varjosta *ensimmäinen sukupolvi* nousee. Kyseessä on tyyppillisesti sota tai massiivinen kriisi. Syvästi traumatisoitunut sukupolvi turvaa toisiinsa. Se jälleenrakentaa ja kehittää instituutioita, joiden tarkoitus on varmistaa, ettei vastavaa kriisiä enää koskaan tapahtuisi. Toisen maailmansodan tuhkasta nouseva kansainvälinen yhteisö perustaa YK:n, Naton, Unicefin, IMF:n ja Maailmanpankin. Talous kasvaa huimaa vauhtia. Kansallistunne on vahvaa. Yhteenkuuluvuus ja yhteisöllisyys on suurta, yksilöllisyyttä paheksutaan.

Toinen sukupolvi syntyy, kasvaa ja nousee. Se ajattelee eri tavalla kuin vanhempansa. Uusi sukupolvi haastaa vanhempiaan ja sen luomia instituutioita, luo vastakulttuureita, toimii omalla tavallaan. Yksilöllisyys kasvaa, yhteisöllisyys heikkenee. Nuorisokulttuuri saa siivet. Woodstock, Rolling Stones, Elvis, Vietnamin sodan vastainen liike.

Kolmannen sukupolven valtaannousun myötä on tultu jo kymmenien vuosien päähän alkuperäisestä kriisistä. Vanhat sotatarinat kuulostavat nuorten korviin enää pappojen horinoilta, joille ei tarvitse paljoa panna painoa. Nykypolvi tietää paremmin. On yhteiskuntasopimuksen purkautumisen aika. Yksilöllisyys vahvistuu, usko rapautuviin ja alkuperäisen tarkoituksensa menettäneisiin instituutioihin heikkenee entisestään. Madonna, Prince, Michael Jackson, Bon Jovi, Queen, *Paluu tulevaisuuteen*, *Star Wars*. Maailma medioituu entisestään.

Tullaan viimeiseen, *neljännen sukupolven* aikakauteen. Alkuperäinen yhteisöllisyys on pitkälti kadonnut. Siteet, jotka yhdistivät aiempaa yhteiskuntaa, ovat sulaneet pois. Kynyisyys valtaa alaa. ”Me”-sana

on korvautunut ”minä”-sanalla. Neljännen sukupolven aikana koetaan uusi suuri kriisi, joka voi olla sota, vallankumous tai vastaava yhteiskuntaa syvästi järkyttävä tapahtumasarja. Vanha maailma sortuu, instituutiot tuhoutuvat.

Kun on päästy loppuun, neljän sukupolven sykli alkaa jälleen alusta.

Tapaus Aku Louhimies

Kulttuuri menee edellä, lainsäädäntö seuraa perässä. Jos joku haluaa muuttaa lainsäädäntöä isosti, hän todennäköisesti joutuu muuttamaan ensin vallitsevaa kulttuuria. Ja kun Suomesta alettiin karsia perinteisiä arvoja kovalla kädellä, joutuivat lahtipenkillä ensimmäisenä ne, jotka kumarsivat perinteisiä kansakunnan hyveitä.

Esimerkki: Elokuvaohjaaja Aku Louhimies teki suurtyön ohjaamalla uusimman *Tuntemattoman sotilaan*. Parikymmentä vuotta sitten hän olisi ollut juhlistettu sankari, nyt hänet teurastettiin elävältä. Hänen syntinsä oli ohjata perinteisen tyylin elokuva Suomen kohta-lonhetkistä. Yleisradio seivästi hänet #metoo-vartaaseen, vaikka häntä ei koskaan edes syytetty seksuaalisesta häirinnästä.

Maineenpilaamistapaus hakee törkeydessään vertaistaan, mutta kulttuurisodissa kaikki on näemmä mahdollista.

Shakissa ja sodissa pätee simppei ohje: mikäli mahdollista, edistä yhtä aikaa omaa peliäsi ja haittaa vastustajan peliä. Kun Yleisradio kutsui Louhimiehen tarkoituksella tuhottavaksi A-studio-nimiseen mediajoukkotuhoaseeseen, se sekä haittasi perinteisten arvojen kannattajia, että nosti omia metoo-aktivistejaan.

Tapaus on tietenkin vain jäävuoren huippu. Wokeentuneet mediat ovat pikku hiljaa vaihtaneet ensin työntekijänsä ja sitten ohjelma-karttansa. Lopputulos näkyy telkkareissa joka ilta.

Medialukutaito ja uuskieli

ELÄMME HISTORIAN VAPAINTA AIKAA.

MIKSI PELKÄÄMME SANOA

AJATUKSIAMME ÄÄNEEN?

Kovin moni virallinen taho peräänkuuluttaa nykyään *medialukutaitoa*. Tämä tarkoittaa suomeksi sitä, ettei pidä erehtyä ajattelemaan itse. Hegemonia-Suomi tuo mielellään eteisen lattialle tai olohuoneen telkuun tietoa siitä, mitkä ovat kulloinkin vallitsevia oikeita ajatuksia. Mutta kriittisen kansalaisen mediaopintojen alkeisoppimäärään pitäisi varmaan kuulua jotain muutakin kuin megakorporaatioleirin (Hesari) tai sosialistileirin (Yle) komentosarjoja.

Wokeentuneet Yle ja HS suoltavat massiivisella volyyymilla vasemistonnarratiiveja: Kehityismaamaahanmuutto on rikkaus (ei ole), globalisaatio lisää demokratiaa (ei lisää), isänmaallisuus on rasismia (ei ole), valkoinen mies on paha (ei ole), EU tuo vaurautta (ei tuo), intersektionalismi ja radikaalifeminismi lisäävät tasa-arvoa (eivät lisää) jne.

Joskus muinoin Yle piti korkeimpana arvonaan luotettavuutta. Se oli silloin, se. Nykyjohto on tietoisesti politisoinut tiedotusvälineensä ja savustanut väärää mieltä olevat joko kellareihin tai ulos talosta. Tulipunaiset aktivistit täyttävät ohjelmakartan, ja lopputuloksena ykköset ja kakkoset ja teemat sun muut saarnaavat maailmanloppua yötä päivää. Tämän ääneen sanomisella on hintansa, sillä mikään ei ole niin pitkävihainen kostaja kuin loukattu toimittaja. Mediakritiikkiä kannattaa harjoittaa vain, mikäli saa viestinsä itse julkisuuteen.

Suomalaisissa kouluissa opetetaan *suomea, ruotsia, englantia, saksaa, ranskaa* ja sen sellaisia kieliä. Pitäisiköhän niissä opetella *politiikkakieltä*? Siis sitä, missä asiat maalataan kielen keinoin päinvastaiseksi

kuin mitä ne oikeasti ovat. Poliitiikan kielessä voitto tarkoittaa tappiota, säästäminen tarkoittaa tuhlaamista ja vihreys betonihelvettiä.

Koska elämme suurta politisoitumisen aikakautta, näin ei tietenkään tapahdu. Sen sijaan että lapsille opetettaisiin poliitikkojen huijausmenetelmiä, tehdään tietenkin päinvastoin. Poliittinen punakaarti valtaa opetushallituksen, joka kirjoittaa poliittisen woke-opetussuunnitelman, jota sitten pusketaan kouluihin. Lopputuloksena muksut saavat oppia olevansa *siirtomaariistäjiä*, joiden seksuaalisuus ja sukupuoli ei ole enää itsestäänselvyys.

Luotettavaa ahdistuksenkylvöä?

Woke-ilmion voimasta kertoo jotain se, että monin paikoin biologisen miehen ja naisen käsite on onnistuttu hämähäyttämään. Nuoret etenkin Suomessa on saatu lietsottua erittäin raskaaseen ilmastoahdistukseen.

Yleisradion toimitusjohtaja Merja Ylä-Anttila harmitteli taannoin nuorten mielenterveysongelmia. Laaja tutkimus osoittaa, että moni nuori ahdistuu ilmastonmuutoksen takia. Joka viidenneksellä nuorella on diagnosoitavissa oleva psykiatrinen häiriö. Erityisessä vaarassa ovat naiset.

Ylen ohjelmatuotannon tavaramerkiksi on tullut jokapäiväinen, pidäkkeetön ilmastoahdistuksen kylväminen. Planeetta on Ylen mukaan tulella.

Ei ole ihme, että juuri erittäin keskittyneen median Suomessa ilmastoahdistuksella on tutkitusti kaikkein voimakkain yhteys mielen terveyteen – sillä huonolla tavalla. Ihmiset rentoutuvat yleensä heikosti kuullessaan, että koti on liekeissä.

Pidäkkeetöntä ilmastohysteriaa lietsova Yle on vahva osasylli-

nen nuorten mielenterveysongelmien lisääntymiseen. Tämä on tietysti tarkoituskin. Yhtiö lietsoo tahallaan ilmastopaniikkia, joka aiheuttaa tahallaan aiheutettuja mielenterveysongelmia.

Pohdittavaksi jää, miksi Ylen toimitusjohtaja murehtii nuorten kasvavia mielenterveysongelmia, joita Yle nimenomaan yrittää itse lisätä?

Ovatko kaikki nyt ihan varmoja siitä, että lasten kuuluu herkimpinä aikoinaan ensi sijassa miettiä planetaarisia poliittisia kysymyksiä?

Kokoomus wokettaa

vihreitäkin kiivaammin

Vihreiden tarina on eriskummallinen, ristiriitainen sekoitus nautinonhalua ja riittämättömyyden tuskaa teollisen vallankumouksen keskellä. Se jahtaa symbolisia identiteettipoliittisia voittoja mikroskooppisissa kysymyksissä. Alaikäisten oikeus sukupuolenmäärittelyyn. Polyamoriset perheoikeudet.

Tällainen on *tokenismia*. Näennäispolitiikkaa. Silmänlumetta. Kukaan tässä maassa ei tavoittele epätasa-arvoa eikä luonnon tuhoamista. Vihreillä ei ole tasa-arvon suhteen enää mitään järkevää tehtävää, joten se yrittää tehdä jotain.

Toiminnassa on toinenkin rampauttava piirre. Se on ylhäältä ohjautuvaa. Vihreät eivät ole kiinnostuneita perheiden oikeudesta päättää itse omista asioistaan. Heitä ohjaa neuroottinen tarve säädellä ihmisten perhesuhteita, liikkumista, kulutusta ja asumista. Vihreä ei luota tavalliseen kansalaiseen. Ei hänen moraalinsa, valintoihinsa eikä logiikkaansa. Tilalle puolue tarjoaa omaa uskomusjärjestelmäänsä, mutta tämä eväskori on niin ristiriitainen, että se kelpaa yhä harvemmalle.

Kun vihreät söhlää, apajilla kärkkyy kokoomus. Se tarjoaa helpommin nieltävää pakettia – vihreitä arvoja sekä jonkinsorttisen lupauksen vaurastumisesta. Puolue ei tietenkään kerro, kenen olisi tarkoitus vaurastua sen talousopeilla.

Niin kummallista kuin se onkin, ”vihreä” ajattelutapa ei itse asiassa enää hyödytä vihreitä. Potin korjaa kokoomus, joka on saanut vihreästä ajattelutavasta erinomaisen vivun oman politiikkansa eteenpäin puskemiseen. Ankaralla pakottavalla lainsäädännöllä häädetään kilpailijat markkinoilta, pakotetaan kansalaiset kovempiin hintoihin ja uusien turhien ”vihreiden” tuotteiden hankintaan.

Tätä taustaa vasten ei olekaan yllätys, että kokoomuksesta puskee nykyään rajumpaa vihertykitystä eetteriin kuin vihreiltä itseltään. Lopputuloksena on aika karu. Kokoomuslaiset pääomapiirit ovat käytännössä kaapanneet Linkolan entisen aatteen itselleen. Vihreitä tukevat *useful innocents’it* (hyödylliset viattomat) ovat muuttuneet suurteollisuuden työkaluiksi.

Wokessa kyse on lopulta vain rahasta

Olihan se 1980-luku näin jälkikäteen ajateltuna aika täyspäistä. Normiperheessä oli isä, äiti ja pari lasta. Oli pankkilainalla hankittu tiilitalo, pihalla kultainennoutaja ja talon edessä Saab. Isä oli töissä tehtaalla, äiti opena koulussa. Lapset kävivät lähikoulussa, kerran vuodessa poliisi tuli kouluun varoittelemaan, että älkääpä käyttäkö huumeita. Lomilla käytiin mökillä. Suomi vaurastui pikkuhiljaa, kotiin saapui arkea helpottavia innovaatioita. Välillä oli rankkaa, mutta asiat etenivät pääosin hyvään suuntaan.

Sitten tuli 2020-luku.

Nyt miehet on leimattu toksisiksi, syntyvyys on romahtanut. Tytöt ovat poikia ja isellä on menkat ja he kuulemma synnyttävät. Vauvat ovat hiilisaastetta eikä sellaisia pidä hankkia, mutta Suomeen pitää silti haalia muualta kymmeniä tuhansia ihmisiä vuodessa. Teineille tuputetaan kouluissa maailmantuskaa. Poliitikot ajavat huumeiden laillistamista ja narkkaamishuoneita, Yleisradio tuputtaa ammatinvalinnaksi prostituutiota. Meno on monin paikoin varsin sekopäistä, eikä se osoita rauhoittumisen merkkejä. Ihmiskunnan pelastus nojaa kuulemma räyhäkkääseen feminismiin ja ekokiikhoiluun.

Mistä nämä kajahtaneet ajatukset oikein tulevat? Ja miksi on niin pelottavaa sanoa, että ”hei tässä ei välttämättä ole järkeä”.

Vastaus on itse asiassa aika yksinkertainen: sekopäisyys kuljetetaan koteihin joko telkkarin, netin tai kotiin kannetun lehden voimin. Sekopäisyyttä tuotetaan teollisessa mittakaavassa, ja sen noudattamista valvotaan. Harvemmin kysytään: miksi näin tapahtuu?

Onko kyse siitä, että 15-vuotias Greta tai joku feminismiin liiaksi höyrähtänyt violettitukka huutavat niin kovasti? No eipä taida olla. Lasten huuto ei ole koskaan erityisemmin kiinnostanut pääomapiiriin superrikkaita. Paitsi tietenkin silloin, kun he saavat omia asioitaan eteenpäin hysteriaa lietsomalla.

Aatteet ja ideat harvoin leviävät itsestään. Tyypillisesti ajatukset kuljetetaan yleisön nähtävälle samaan tapaan kuin elokuvien ensi-illat. Ajan kuluessa ne juurrutetaan osaksi pysyvää ajattelua. Propaganda on logistiikkaa.

Uusien woke-aatteiden maailmanlaajuinen juurrutus länsimaissa menee suunnilleen näin:

- Yhdysvaltalaiset ajatuspajat rakentavat uuden narratiivin eli tarinan sekä uudet iskusanat

- Mediat *New York Times* etunenässä pumpppaavat tarinat eetteriin ja pitävät narratiivia yllä massiivisen kolumnisti-armeijan ja politisoituneiden tutkimuslaitosten voimin
- Kansalliset mediat eri maissa kopioivat ajatukset sellaisenaan ja alkavat toistaa niitä kritiikittä
- Rummutus jalkautetaan aktivisteille ja järjestöille, joiden puuhasteluista ”liberaali” media ilomielin uutisoi ”spontaanina kansalaistoimintana”

Hirveä vaiva. Miksi tällaista tehdään?

No siksi, koska se hyödyttää kuvioon osallistuvaa porukkaa taloudellisesti.

Mieti itse. Maapallon suurimpia pankkeja, finanssi- ja sijoitusyhtiöitä on aiemmin pidetty lähinnä vereniimijoinä. Kuin taikaiskusta 2015 tienoilla megayhtiöt alkoivat luoda nahkaansa uudestaan ja yksi kerrallaan ne ilmoittautuivat hyvyyden joukkoihin. Yhtiöihin rekrytoitiin roppakaupalla eettisyyden, globaalin vastuun, diversiteetin jne puolestapuhujia.

Samaan aikaan maapallon suurimmat mediayhtiöt alkoivat toistella narratiivia vääjäämättä edessä olevasta globaalista tuhosta. Ainoaksi pelastukseksi leivottiin energijärjestelmien muutos sekä valtavien rahasummien kanavointi niille yhtiöille, jotka koko rumban käynnistivät.

Kuvio menee läpi. Ei kaikille, mutta niille kylläkin, jotka luottavat enemmän Yleisradion tai CNN:n lähetyksiin kuin siihen, mitä näkevät omin silmin.

Useimmat arvelevat, että uutistoimistojen tehtävä on välittää uutisia. Tekevät ne sitäkin, mutta varsinaisesta päätoimialasta harvemmin puhutaan. Median toinen nimi on julkisen mielipiteen hallinta- ja

muokkauskoneisto. Englanniksi: *Management of public opinion*.

Hallitse maailman lehdistöä, hallitset ihmisten todellisuuskäsitystä sekä samalla maailman poliittisia järjestelmiä. Kätevää.

Media vasaroi haluamansa tarinat ihmisten tajuntaan. Niitä nuijitaan sinun pääsi sisälle niin kauan, tuhansia kertoja, kunnes nämä narratiivit juurtuvat aivojen harmaan massan fyysiseen rakenteeseen. Sinun aivoosi *rakennetaan* tarkoituksella tietty tapa ajatella. Tämän takia sinulle jankataan *joka päivä* tarinaa ilmastonmuutoksesta. Maahanmuutosta. Natseista. Sinun kuuluu pelätä, koska pelon avulla voidaan ohjailla ihmisiä. Psykologi George Lakoff avaa tätä asiaa kirjassaan *Don't think of an elephant* (suom: Älä ajattele elefanttia).

Globaalit suuryhtiöt pyörittävät maailmaa yksinkertaisen syyn takia: ne pystyvät siihen. Monet niistä ovat vauraampia kuin valtiot. Ei ole edes välttämättä kyse siitä, että ne olivat ahneita. Ne ovat vain kasvaneet liian isoiksi ja vahvoiksi. Niitä ei voi enää määrätä poliittisilla päätöksillä. Valtapyramidi on kääntynyt. Ne ohjailevat nyt politiikkaa ja mediaa.

Mikä sitten on tämän jatkuvan mediatuputuksen ja pelon kylvämisen tarkoitus? Se on yksinkertainen: siirtää sinun rahasi jonkun muun taskuihin. Propagandan klassinen tehtävä on saada ihmiset hyväksymään itselleen epäedullinen ratkaisu. Ja politiikassa on aina kyse rahasta.

Politisoituneessa taloudessa rikkaat rikastuvat sillä, millä keskiluokka köyhdytetään.

Tee asumisesta, liikkumisesta ja elämisestä sikakallista -> köhdytät keskiluokan mutta teet muutamista sikarikkaita.

Ei sen näin tarvitsisi olla.

Woke on globaalisti kytkeytyneen maapallomme nykyrakenteen virtaus, joka voi voimistua tai laantua. Se on täysin överiksi vedet-

tyä hysteriaa, jota suurteollisuus puskee eteenpäin oman taloudellisen etunsa vuoksi. On omituista, kuinka perinteinen vasemmisto on nie-laissut oikeiston syöttämän koukun niin syvälle.

Toisaalta: vasemmistollekin kyse on rahasta. Se saa ”kansalais”-järjestökoneensa kautta kupattua valtavan määrän verovaroja. Kahmi-misen kritisoijat leimataan tyypillisesti ihmisoikeuksien vastustajiksi.

Keskiluokan osa on surullinen. Sen kukkarolla ovat yhtä aikaa Herliniit ja Li Anderssonit.

Mitä pitäisi tehdä?

KUN JOKU PAINOSTAA SINUA, TOIMI
KOROSTUNEEN RAUHALLISESTI.

Suomi on vouhkannut itsensä tilaan, jossa suomalaisten omia toiveita ja unelmia korvataan kovaa vauhtia kollektivistien määrittelemillä tavoitteilla. Sellaisessa maailmassa yhteisön toiveilla on paljon väliä, yksilön toiveilla ei ole väliä.

Woke-aatteen näkyvin osa on ilmastohysteria, ja sen myötä käytännössä koko yhteiskunta on valjastettu ennen muuta hiilineutraali-suuden juoksuvaljakoksi. Ensimmäisenä pitäisi maaliin päästä, koska ... mitä?

Mitä siis tarkalleen ottaen tapahtuu, jos Suomi sattuisikin olemaan ensimmäinen hiilineutraali valtio? Pari vihreätä hihhulia ilahtuu? Onko se ihan varmasti kaiken tämän kooikkaamisen arvoista? Tai mitä tapahtuu, jos Suomi ei ole ensimmäinen? Jos Suomi on vaikka viidestoista? Tai jos se emme osallistu ilmastokisaan lainkaan?

Kenellä riittää pokkaa todeta, että jokin muu asia saattaa olla tärkeämpi kuin korporaatioiden myötävaikutuksella masinoitu joukko-

hysteria? Pitäen mielessä sen, että kyseinen hysteria ajaa kokonaisen mantereen taloudelliseen kurjuuteen ja epävakaaseen tilaan. Ekosekoilu johtaa erittäin pahoihin virheliikkeisiin Euroopan energiatuotannossa, ja kytkee sen riippuvaiseksi hirmuvalloista. Se johtaa vääjäämättä erittäin rajuihin asumisen, liikkumisen ja energian hintoihin, eikä jo etukäteen niukasti elävillä suomalaisilla ole tällaiseen yksinkertaisesti varaa.

Korporaatio-woke (engl: ”woke capitalism”) on paljon vaikeampi opposentti kuin gender-asioista tai Peppi Pitkätossu -saduista höyrähtänyt Twitter-hyvis.

Mitä pitäisi tehdä? Yksinkertaista tietä ei ole.

Mutta se auttaa, jos yrittää nähdä asiat sellaisina kuin ne ovat.

Toiseksi: on jotenkin päästävä yli siitä pelosta, jota woken kannattajat yrittävät sinuun luoda.

 Henry Laasanen on sukupuoli-
keskustelun ja miesten
tasa-arvon asiantuntija

MIKÄ WOKE-KULTTUURISSA ON VIKANA?

HENRY LAASANEN

Woke-kulttuurin takana on havainto maailmassa esiintyvistä epäoikeudenmukaisuudesta ja syrjinnästä. Erivärisiä saatetaan katsoa epäillen, transseksuaaleja kummastellen ja ylipainoisia nyrpistellen. Syrjintä ja epäoikeudenmukaisuus eivät ole uusia ilmiöitä maailmassa, mutta woken myötä ne on nostettu alituisen tiedostamisen kohteeksi.

Woke-ajattelun mukaan ihmisten tulisi olla hereillä, eli tiedostaa paremmin sekä ilmeiset että piilevät syrjinnän muodot. Unessa elävä ihminen on vaarassa sortua biologiansa salakavalasti ohjaamiin piilo-syrjinnän muotoihin. Tiedostamalla enemmän ihminen on kykenevä muuttamaan käytöstapojaan. Woke ei ainoastaan yritä lopettaa suoraa kiusaamista, vaan tavoitteena on turvallinen tila, josta myös rakenteellinen epäoikeudenmukaisuus on karsittu pois.

Woke-ajatteluun perehtymätön ihminen saattaa esimerkiksi syyllistyä mikroaggressioon kysymällä värilliseltä ihmiseltä englanniksi: ”*mistä olet kotoisin?*” Kysyjä saattaa silloin olettaa perusteetta, että henkilö ei ole suomalainen, eikä osaa suomea. Se saattaa loukata kohdetta, joka voi joutua vastaamaan samaan epäsensitiiviseen tiedusteluun monta kertaa päivässä.

Monet perussuomalaiset, konservatiivit ja oikeistolaiset vierok-

suvat tai jopa inhoavat wokea. Wokessa on heidän mielestään jotain vikaa. Miksi kaikki ihmiset eivät innostu wokesta, vaikka lopputuloksena voisi olla sensitiivisempi maailma täynnä epäoikeudenmukaisuudesta tietoisia ihmisiä ja vapaammin hengittäviä vähemmistöjä? Käyn tässä kirjoituksessa lävitse woken vikoja ja hahmottelen sille parempaa vaihtoehtoa.

Black Lives Matter

Woken alkujuuret ovat yhdysvaltalaisessa Black lives matter (BLM)-liikkeessä, jonka tavoitteena on rasismien ja mustien huonomman kohtelun lopettaminen. Sanaa *woke* käytettiin ensimmäisiä kertoja Yhdysvalloissa 1930-luvulla. Termi levisi laajemmalle New York Timesin artikkelista vuonna 1962, mutta yleisemmässä käytössä se on ollut vasta noin 15 vuoden ajan. BLM on jakanut Yhdysvaltoja voimakkaasti kahtia, rajan mennessä eritoten demokraattien ja republikaanien välissä. Yhdysvaltain BLM-debattia on hankala siirtää sellaisenaan suomalaiseen keskusteluun, koska Suomessa ei ole vastaavaa mustaa vähemmistöä.

Viime vuosina mustiin kohdistuva poliisiväkivalta Yhdysvalloissa on noussut otsikoihin ja synnyttänyt mellakoita. Sen seurauksena on esitetty vaatimuksia jopa poliisin rahoituksen alasajosta. Poliisien vähentäminen on kuitenkin kaksiteräinen miekka, jolla voi olla negatiivisia vaikutuksia etnisten vähemmistöjen suosimiin asuinalueisiin. Rikoksista epäiltyjen liian pehmeä käsittely saattaa asettaa myös poliisit suurempaan vaaraan. BLM:n kriitikot eivät myöskään hyväksy sitä asetelmaa, jossa woke nostaa mustat ensisijaisesti uhreiksi tilanteessa, jossa rikostilastot kertovat mustien yliedustuksesta rikosten tekijöinä.

BLM:n ilmeisin ongelma on sama kuin perinteisessä rotusyrjin-

nässä: ihmisten jaottelu ryhmiin ihonvärin mukaan. Wokettajien mielestä rasismista on kuitenkin vaikea tai mahdoton puhua, ellei mustia identifioida erilliseksi ryhmäksi. Mustien identiteetin vaihtaminen syntipukista uhriksi ei kuitenkaan katkaise haitallista rotuerottelun perinnettä. Perinteisen tasa-arvokäsityksen mukaan kaikkia ihmisiä tulisi kohdella samalla tavalla. Monien mielestä positiivinen rotuerottelu onkin hullunkurinen tapa taistella rasismia vastaan.

Suomessa toimii Ruskeat tytöt -niminen kulttuurimedia, joka pyrkii edistämään rodullistettujen näkökulmia. Valtiovalta pitää sen kaltaisia rotuerotteluun perustuvia toimijoita toivottavana ilmiönä. Positiivista rotuerottelua vastustavien mielestä valtiovaltan ei kuitenkaan pitäisi toimia rodullistamiseen perustuvien järjestöjen taloudellisena ja henkisenä kummina. Myös valtamedia on lähtenyt riemumielin mukaan positiiviseen rotuerotteluun, mikä on kirjoittanut kritiikkiä perussuomalaisilta ja yltynyt jopa vaatimukseksi Ylen rahoituksen alasajosta.

Vuoden 2021 kirjallisuuden Nobel-palkinnon voitti Afrikkaan suuntautunutta kolonialismia käsitellyt tansanialaislähtöinen kirjailija Abdulrazak Gurnah, joka oli ennen palkintoaan melko tuntematon ja teosten painosmäärät olivat pieniä. Palkinto lienee ansaittu, mutta woken aikakaudella nousee säännöllisesti keskustelu siitä, onko palkinnon saamisessa kyse pikemminkin oikeasta ihonväristä ja kirjojen woke-yhteensopivasta aiheesta kuin kirjojen laadusta.

Rasismista muodostuu helposti selitys jokaiselle värillisen kohtaamalle ongelmalle. Miksi musta ei pääse töihin? Koska rasismi. Miksi poliisi pysäytti mustan? Koska rasismi. Miksi valkoinen tyttö antaa pakit? Koska rasismi. Käytännössä on mahdoton tietää, kuinka suurta osaa rasismi näyttelee rodullistetun kohtaamisissa vastoinikäymisissä. Rasismiin nojaavan selitysmallin kanssa tulemme helposti tilantee-

seen, jossa lähes kaikista asioista on helpompi syyttää rasismia kuin tehdä asioille itse jotain. Vaikka rasismia sisältyy mustien vastoinkäymisiin, kaiken kattava *syylinen on rasismi* -selitys ei ole hedelmällinen lähtökohta tilanteen ratkaisemiseksi.

Rodullistettujen käsitteleminen ensisijaisesti uhriryhmänä johdattaa väistämättä ylikompensaatioon heidän kohtelussaan. Empaattinen wokettaja miettii taukoamatta sanomisiansa ja tekemisiään, jotta rodullistetut kokisivat olonsa turvalliseksi. Varminta on tietenkin kohdella rodullistettuja paremmin kuin muita ryhmiä, jotta rasismien välttämisen olisi varmaa. Lopputuloksena monet valkoiset kokevat joutuneensa kakkosluokan kansalaisiksi, joilla ei ole vastaavaa valtion uhrikohteista turvanaan.

Positiiviselle rotusyrjinnälle on olemassa parempi vaihtoehto, eli perinteinen tasa-arvo, jossa kaikkia ihmisiä kohdellaan samalla tavalla asettamatta yksilöitä eri värikköryhmiin. On helpompaa rakentaa hyvä yhteiskunta ihmisten yhdenvertaiselle kohtelulle kuin rakenteellisen rasismien loputtomalle analysoinnille.

Metoo

Metoo pyrkii vähentämään naisiin kohdistuvaa seksuaalista häirintää ja hyväksikäyttöä. Painopistealueena ovat olleet työpaikoilla tapahtuvat seksuaaliset väärinkäytökset, jotka jäävät helposti pimentoon työpaikan valtasuhteiden takia. Kohteena ovat olleet usein eri hierarkioiden huipulla olevat miehet, joilla on eniten tilaisuuksia väärinkäyttää asemaansa seksin saamiseksi. Hierarkiassa alempana olevien naisten on aikaisemmin ollut vaikea nostaa esille seksuaalisia väärinkäytöksiä vaarantamatta omaa uraansa. Tuomiolle seksirikoksista ovat joutuneet muun muassa elokuvatuottaja Harvey Weinstein, seksikaupasta ja ala-

ikäisten hyväksikäytöstä syytetty Jeffrey Epstein ja suomalaissyntyinen muotisuunnittelija Peter Nygård.

Metoo on johtanut myös ylilyönteihin. Eräs metoon ongelmista on rangaistusten suhteettomuus verrattuna tekoihin. Rangaistukset eivät useinkaan ole oikeusistuimen asettamia, vaan sosiaalisia. Esimerkiksi laulaja Tomi Metsäketo kertoi menettäneensä maineensa ja keikkansa metoon takia, vaikka häntä ei ole edes syytetty rikoksista. Sen sijaan neljä naista sai tuomion Metsäketoa herjaavista kirjoituksista, jotka äityivät käräjäoikeuden mukaan oikeuden jakamiseksi ilman todisteita. Metoo on johtanut tilanteeseen, jossa lievästä seksuaalista väärinkäytöksistä voidaan langettaa ankarampia seuraamuksia kuin vaikkapa vakavista pahoinpitelyistä. Onko uran ja elinkeinon menettäminen sopiva rangaistus epäsovivasta seksuaalisesta käytöksestä?

Metoo toinen ongelma koskee sisään rakennettua mekanismia, joissa uskotaan aina naisen puheita. Se johtaa helposti väärin syytosten uskomiseen ilman, että syytetyllä miehellä on realistista mahdollisuutta puolustautua. Metoon parissa ei myöskään tuomita riittävästi väärin raiskaussyytöksiin syyllistyneitä naisia eikä periaate *syytön kunnes toisin todistetaan* ole aktiivisesti käytössä.

Wille Rydman joutui eroamaan kokoomuksesta ja siirtymään perussuomalaisiin kiistanalaisten seksuaalisyytösten paineen alla. Vanhempi mies ja nuorempia naisia, say no more. Asetelmassa täytyy olla jotain väärää, eikä lopullisen totuuden selvittämiseksi ole edes tarvetta. Rydmanin kalsea kohtelu kokoomuksessa kertoo metoo-ilmapiiriin vaikutusvallasta tilanteesta, jossa häntä ei edes syytetä rikoksista. Kyse on sharialain kaltaisesta tilanteesta, jossa tuomio tulee virallisen lainsäädännön ulkopuolelta. Kokoomusjohdolle metoo-ilmapiirin tuottama paine oli voimakkaampi auktoriteetti kuin oman kansanedustajan puolustaminen ja syyttömyysolettaman kunnioittaminen.

Yhdysvaltojen entinen varapresidentti Mike Pence sanoi, että hän kieltäytyy kahdenkeskisistä illallisista muiden naisten kuin vaimonsa kanssa, koska kanssakäymisestä vieraiden naisten kanssa on tullut liian vaarallista. Metoo onkin johtanut kulttuuriin, jossa naisia ei aina uskalleta palkata seksuaalisen häirinnän syytösten pelossa. Yhdysvaltalaisen tutkimuksen (2019)¹ mukaan lähes kolmasosa miehistä välttelee kahdenkeskistä kanssakäymistä naisten kanssa työpaikalla. Viidesosa miehistä oli vastentahtoisia palkkaamaan naista tehtävään, johon sisältyy matkustelua mieskollegan kanssa. Ohje *välttää häirintää työpaikalla* on muuttunut usein ohjeeksi *välttele naisia työpaikalla*.

Vanha deittailukulttuuri hyvine ja huonoine puolineen on muuttunut metoon myötä yhä useammin keskinäisen kyräilyn kulttuuriksi, jossa jokainen aloite saattaa olla seksuaalista häirintää. Vakavimmin metoon vaatimukset ottavat jo ennestään hyväkäyttöiset miehet, siinä missä seksuaalisille rötöstelijöille metoo on vain hidaste. Lopputuloksena voi olla tilanne, jossa toivotut aloitteet ja toivottu seksuaalinen kanssakäyminen vähenevät, mutta seksuaaliset väärinkäytökset jäävät ja naisten välttely työpaikoilla lisääntyy.

Sukupuolia on kaksi

Harrastan lintuja. Lintupiireissä ei puhuta 30 eri sukupuolesta tai lintujen muunsukupuolisuudesta, vaikka sukupuoli onkin monilla lintulajeilla vaikea määrittää ulkonäön perusteella. Emme myöskään tiedä lintujen kokemusta omasta sukupuolestaan. Onneksi lintujen suku-

1 Atwater, L. E., Tringale, A. M., Sturm, R. E., Taylor, S. N., & Braddy, P. W. (2019). Looking ahead: How what we know about sexual harassment now informs us of the future. *Organizational Dynamics*, 48(4)

puoli määritetään ulkopuolelta tarkastelemalla, kuten sukupuoli biologiassa yleensäkin.

Wokettajien mukaan ihmisillä on monia eri sukupuolia. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan ”*yksilötasolla itse määritely sukupuoli eli kokemus ja määritelmä omasta sukupuolestaan on suosittelavin tapa ymmärtää sukupuoli.*” Moni viisikymppinen kokee itsensä kolmekymppiseksi, mutta emme määritä ikää oman kokemuksen perusteella. Emme ota vakavasti sitäkään, jos kantasuomalainen väittää olevansa somali, sillä transkansallisuutta ei ole olemassa. Maailma muuttuisi hullunkuriseksi paikaksi, jos alkaisimme luokitella ikää, kansallisuutta tai muita vastaavia asioita ihmisten kokemusten mukaan.

Feministisen puolueen ex-puheenjohtaja Katju Aro väitti televisiossa, että sukupuolia on yli 30. Olen kysynyt, miten nuo sukupuolet määritellään ja miten ne eroavat toisistaan, mutta en ole saanut vastausta. Mitä ylipäättään on itsensä tunteminen mieheksi tai naiseksi? On mahdotonta mennä muiden ihmisten päiden sisään ja selvittää, mitä he faktisesti kokevat. Sukupuolen kokeminen haluamallaan tavalla on täysin sallittua, mutta kenelläkään ei ole oikeutta vaatia muita tunnustamaan päänsisäistä maailmaansa faktaksi.

Lisääntyvästä sukupuolen moninaisuutta ylistävästä puheesta riippumatta jaottelu kahteen sukupuoleen on edelleen voimissaan myös wokettajien elämässä, kuten vaikkapa pukuhuoneissa tai feministien vaatimuksissa naisten tasa-arvosta. Kun vastustetaan naisiin kohdistuvaa väkivaltaa, sukupuolen moninaisuus katoaa ilmaan. Sukupuolten määrittelyssä wokettajat ajavatkin kaksilla rattailla, ja kahden sukupuolen malliin palataan aina tarpeen vaatiessa.

Suurin ongelma teoriassa monista eri sukupuolista piilee valtiovallan ja valtamedian tavassa lähteä wokettajien sukupuolihullutukseen mukaan. Yksinkertainen ja intuitiivinen kahden sukupuolen malli hei-

tetään romukoppaan, jotta kenellekään erilaiseksi itsensä kokevalle ei tulisi paha mieli. Koulut ja YLE julistavat monia eri sukupuolia totuutena, vaikka suuri osa kansasta ja terve järki ovat eri mieltä.

Yksinkertaisen ja tervejärkisen mallin mukaan sukupuolia on kaksi, minkä lisäksi voi olla erilaisia sukupuoli-identiteettejä ja kokemuksia sukupuolesta, jotka eivät kuitenkaan ole sukupuolia. Mikä siinä on niin vaikeaa?

Miksi en ole läskiaktivisti?

Läskiaktiivisuuden tavoitteena on tehdä lihavista kehoista yhteiskunnallisesti hyväksyttäviä ja antaa lihaville ihmisille ääni heitä koskevissa keskusteluissa. Laajempi käsite on kehopositiivisuus, jonka tavoitteena nostaa erilaisia kehoja esille arvostuksen piiriin ja lisätä yksilöiden hyväksyntää omaa itseään kohtaan.

Wokettajien sosiaalisessa konstruktivismissa ajatellaan, että yhteiskuntaa voidaan muuttaa vaihtamalla käsitteitä ja muokkaamalla asenteita. Itsekin ylipainoisena saattaisin ajatella, että läskiaktiivisuus on hieno ideologia, joka tekisi pulleasta kehostani naisten ihailun kohteen. En kuitenkaan kykene näkemään, miten kehopositiivisuus voisi muuttaa ihmisten asenteita merkittävästi, koska terveiden, urheilullisten ja normaalipainoisten kehojen ihailu on osa biologista luontoa. Parinvalinnan kriteerit ovat armottomat niin luonnossa kuin ihmistenkin keskuudessa ja ne heijastuvat erilaisten kehojen arvostukseen yleisemminkin.

Liiallinen positiivisuus ylipainoa kohtaan johtaa terveysongelmiin. Ylipaino nostaa verenpainetta, lisää diabetesriskiä ja aiheuttaa nivelten kulumista. Kun kävin lääkärillä, ensimmäinen hoitokeino lähes kaikkiin vaivoihin oli laihdutus. Mikään määrä kehopositiivisuutta ei muuta ylipainon negatiivisia seuraamuksia terveyteen.

Läskiaktivismi näyttäytyy lähinnä reaali maailmasta irrallisena leikkinä, jossa somekuplan sisällä ylläpidetään valheellista käsitystä ylipainon tasavertaisuudesta normaalipainoon verrattuna. Kehopositiivisessa leikissä ei sinällään ole vikaa, mutta ylipainoisten kehojen tasa-arvon toteuttaminen aktivismin avulla on mahdotonta.

Kehopositiivisuudessa hyvää on pyrkimys kiusaamisen vähentämiseen erilaisia kehoja kohtaan. Läskiaktivismi ei kuitenkaan kykene muuttamaan pohjimmiltaan ihmisten parinvalintakriteereistä kumpuavia kehoihanteita tai ylipainon aiheuttamia terveyshaasteita. On järkevämpää hyväksyä elämän realiteetit kuin yrittää puhua ylipaino positiiviseksi asiaksi. Ylipainoa voi laihduttaa tai oppia elämään sen kanssa. Jos laihdutus ei maistu, on parempi keskittyä elämässä muihin asioihin kuin ylipainon märehyttämiseen tai muiden ihmisten kehoihanteiden muokkaamiseen.

Woke televisiossa ja taiteessa

Katselen runsaasti brittiläisiä rikossarjoja. Vielä 1990-luvun alussa poliisisarjojen roolitus koostui suurelta osin valkoisista miehistä, kuten sarjassa *Epäilyksen polttopiste*. Uudemmissa tv-sarjoissa huvinani on woke-roolitusten laskenta: kuinka monta mustaa poliisipääällikköä ja lesbosuhdetta on ympätty mukaan tällä kertaa. Eritoten mustille jaettavissa rooleissa ollaan tarkkoja tasapuolisuuden suhteen, mutta aasialaisia on vaikeampi löytää. Ilmeisesti aasialaiset eivät ole roolituksissa yhtä tärkeä etninen vähemmistö.

Woketus on tehnyt monista vanhoista tv-suosikeista kielletyn heldelmän. Pekka ja Pätkä laittavat rasistisella tavalla plankkia naamaan, kun taas *Frendit*-sarjaa syytetään homofobisuudesta. Peteliuksen ja Kallialan vanhoissa komediapläjäyksissä naureskellaan väärällä tavalla ro-

maneille ja saamelaisille. Eikä ole kauan siitä, kun Iina Kuustosen sketsihahmo Shui-Hing nauratti Putouksessa etnisesti kyseenalaisella tavalla.

Wokettajien mukaan klassisen musiikin konserteissa tulisi soittaa enemmän naissäveltäjien teoksia, koska Mozartin tai Beethovenin esittäminen pönkittää patriarkaalista valtaa. Suomen Kuvalehden artikkeli kertoi, että herkästi mielensä pahoittavat taidekorkeakoulun opiskelijat eivät suostu lukemaan Shakespearea.

Ajankohtaisohjelmassa naistoimittaja kysyi vakavin naamoin uuden *Tuntemattoman sotilaan* ohjanneelta Aku Louhimieheltä, ”*Miksi elokuvassa ei ole mukana enempää naisia?*”. Ilmeisesti historiallinen totuus tulisi heittää roskakoriin, jotta wokettajien hellimä vähemmistöryhmien edustus toteutuisi paremmin. Ollakse Oscar-kelpoinen, elokuvan on tulevaisuudessa täytettävä tarkat woke-kriteerit. Vuodesta 2024 lähtien elokuvissa on oltava riittävä määrä värillisiä, vammaisia tai homoseksuaaleja työntekijöitä tai elokuva ei ole kelvollinen Oscar-gaalaan. Myös elokuvan luovassa ryhmässä on oltava riittävä edustus vähemmistöryhmiä.

Woketuksen hedelmät televisiossa ja taiteessa ovat surullisella tavalla koomisia. Woke-eliitti paheksuu ylemmydentunnossaan, että rahvas nauttii vanhoista epäkorrekteista tv-sarjoista ja katsoo uusintoina toksista maskuliinisuutta uhkuvaa James Bondia. Woke-kulttuurin vallitessa lahjakkuudella tai historiallisella totuudella ei ole niin väliä, kunhan vain vähemmistöjen edustus on turvattu.

Usko, loukkaantuminen ja blokkauk

Woke on uskonnon kaltainen ideologia, jossa porukkaan pyrkivän täytyy omaksua kaikki opinkappaleet tai olet wokea vastaan. Et voi esimerkiksi ylläpitää ajatusta kahdesta sukupuolesta joutumatta wo-

ke-liikkeen hampaisiin. Harry Potterin luoja J. K. Rowling sanoi, että ”meidän pitäisi puhua naisista menstruovien ihmisten sijaan” ja että ”transnaisten ei tulisi saada käydä naisten vessoissa”. Noiden kerettiläisten ajatustensa takia hän joutui wokettajien viharyöpyn ja canceloinnin kohteeksi, vaikka täytti muilta osin woke-ideologian kriteerit.

Keskeistä woketuksessa on muiden puolesta loukkaantuminen. Wokettaja saattaa loukkaantua esimerkiksi intiaanien puolesta, jos intiaanipäähinettä käyttäneen valkonaaman katsotaan syyllistyneen kulttuuriseen omimiseen. Sama pätee saamelaispäähineen käyttöön. Lopputuloksena saamelaisten käsityökulttuuria uhkaa surkastuminen, kun turistit eivät uskalla ostaa saamelaiskäsitöitä wokettajien tuomion pelossa.

Wokettamiseen kuuluu myös erimielisten ahkera blokkaminen esimerkiksi Twitterissä. Käytössä ovat laajat blokkilistat, joilla harhappiset suljetaan keskustelun ulkopuolelle, koska kerettiläiset ajatukset vaarantavat woke-uskonnon peruspilarit. Voidaan kuitenkin kysyä, kuinka moni ihminen haluaa elää alituisen loukkaantumisen kulttuurissa, jossa woke-papistolla on ylimmäinen valta määritellä totuus ja rahvaalle sopivat käytöstavat?

Mitä woken tilalle?

Maailmassa on paljon syrjintää ja epäoikeudenmukaisuutta. On kuitenkin kyseenalaista, johtaako väsymätön epäkohtien tiedostaminen onnelliseen lopputulokseen. Haluammeko elää maailmassa, jossa ihmiset jaotellaan ryhmiin ihonvärin mukaan? Haluammeko kieltää epäkorrektit vitsit ja loukkaantua lautapeleistä? Kannattaako meidän leikkiä vaihtoehtoista todellisuutta ylipainon siunauksellisuudesta? Onko kymmeniä eri sukupuolia tunnustavassa woke-mallissa järkeä?

Woke ei tuota onnellisia ihmisiä, koska liika tiedostaminen on raskas tapa elää. Ihmiset tarvitsevat yksinkertaisia ja positiivisia periaatteita arkeen, eivät abstrakteja teorioita loputtomaan itseruoskintaan. Elämän realiteettien hyväksyminen antaa paremmat lähtökohdat olosuhteiden muuttamiselle.

Alituisen loukkaantumisen sijaan tarvitsemme perinteisiä hyveitä ja kykyä kestää elämän pieniä vastoinkäymisiä. Lapsilla on oikeus itkeä, mutta aikuisille parempi neuvo on katsoa eteenpäin ja tehdä jotakin hyödyllistä narinan sijaan. Vanhat hyvät elämänohjeet kuten *elä ihmisiksi tai kohtele kaikkia samalla tavalla* toimivat paremmin miellyttävän yhteiskunnan rakentamisessa kuin ihmisten jakaminen toisiaan vastaan taisteleviin uhriryhmiin.

Marko Hamilo on
pitkän linjan
tiedetoimittaja

PUNAVIHREÄÄ IDENTITEETTI- POLITIIKKAA VAI PERINTEISTÄ YHDENVERTAISUUTTA?

MARKO HAMILO

Motto:

”I have a dream that my four little children will one day live in a nation where they will not be judged by the color of their skin, but by the content of their character.”

*Minulla on unelma – että minun neljä pientä lastani elävät vielä jonakin päivänä maassa, jossa heitä ei arvioida ihonvärinsä vaan moraalisen selkärankansa mukaan.
(suom. Hamilo)*

Martin Luther King, Jr.

”I have a dream” -puhe Washingtonin Lincoln Memorialilla elokuun 28. päivänä 1963

Vihapuheen tutkija Tuija Saresma palkittiin joulukuussa 2022 Vuoden tieteentekijänä. ”Lopulta kyse on demokratian murentamisesta ja tuhoamisesta”, otsikoi Yle.¹

Ylen ingressin mukaan filosofian tohtori Tuija Saresma ”nostaa rohkeasti esiin vihapuheen vaikutuksia tutkijoihin, tieteeseen ja yhteiskuntaan”.

Kansan Uutiset haastatteli Saresmaa jo paria vuotta aiemmin tutkimuksesta, jossa vertailtiin Donald Trumpin ja perussuomalaisten silloisen puheenjohtajan Jussi Halla-ahon puheita.²

Saresma sanoi tuolloin Trumpin ja Halla-ahon välillä olevan se ero, että Yhdysvaltain nyt ex-presidentti töräytteli asioita suoraan siinä missä perussuomalaisten puheenjohtajalla oli kielentutkijana ammattitaito käyttää sanoja niin, että mistään ei jää kiinni, vaikka molempien viesti oli yhtä rasistinen.

Kun palkittu akateeminen tutkija väittää, että Perussuomalainen puolue tai sen (silloinen) puheenjohtaja on rasistinen, sen täytyy olla tieteellinen totuus. Tässä artikkelissa yritän hahmottaa, millaisesta ”rasismista” perussuomalaisten tapauksessa on kyse.

Lähes 12 vuotta sitten media kohisi perussuomalaisten tuoreen kansanedustajan Teuvo Hakkaraisen kielenkäytöstä. Herra Hakkarainen oli käyttänyt sosiaalisessa mediassa niin sanottua n-sanaa, tosin vain siteeratessaan toisen henkilön puheita. Muut eduskuntaryhmät vaativat perussuomalaisia irtisanoutumaan rasismista ja niin perussuomalaisten eduskuntaryhmä tekikin.³

1 <https://yle.fi/a/74-20008098>

2 <https://www.ku.fi/artikkeli/4809802-palkittu-tieteentekija-tuija-saresma-rinnasti-donald-trumpin-ja-jussi-halla-ahon>

3 https://www.halla-aho.com/scripta/katsaus_julkilausuman_kirvoittamiin_kommentteihin.html

Eduskuntaryhmän julkilausuma oli puhdasoppista klassista liberalismia ja sellaista ihmisoikeusajattelua, jonka useimmat suomalaiset olivat omaksuneet jo kansa- tai peruskoulussa – jotakin, mitä siihen asti oli pidetty täysin valtavirtaisena tasa-arvoajatteluna. Kaikki ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä; ketään ei saa syrjiä tai suosia minkään synnynnäisen piirteen pohjalta.

Kansanedustaja Jussi Halla-ahon laatima julkilausuma otettiin mediassa ja muissa eduskuntaryhmissä alkuun vastaan hyväksyvästi. Se näytti anteeksipyytelevältä. Pian media, tutkijat ja puolueet kuitenkin huomasivat, että julkilausuma kritisoi myös niin sanottua positiivista diskriminaatiota eli syrjityiksi väitettyjen ihmisryhmien suosimista esimerkiksi työmarkkinoilla tai oppilaitosten sisäänpääsyssä.

Julkilausuma oli provokaatio tai miina, johon vasemmisto (kokoomukseen asti) ja valtamedia ajoivat. Se joutui paljastamaan oman tasa-arvoajattelunsa falskiuden todistellessaan epätoivoisesti perussuomalaisia tasa-arvon vihollisiksi. Halla-aho kirjoitti blogissaan kokoomuksen äänenkannattaja *Verkkouutisten* päästäneen 28.5. vihreiden eduskuntaryhmän puheenjohtajan Ville Niinistön ääneen perustuslaillisten kysymysten tiimoilta:

Vihreiden eduskuntaryhmän puheenjohtaja Ville Niinistön mukaan perussuomalaisten rasismiin vastainen julkilausuma on ristiriidassa Suomen perustuslain turvaaman yhdenvertaisuuden ja kansainvälisen ihmisoikeusajattelun kanssa.

Ihmisten yhdenvertainen kohtelu on siis ristiriidassa perustuslain turvaaman yhdenvertaisuuden kanssa?, Halla-aho ihmetteli, ja vertasi

Niinistön puheenvuoroa Pakolaisneuvonta ry:n Eva Lindbergin kahteen kommenttiin:

Ihan sama kohtelu kauttaaltaan kaikille ei ole kuitenkaan yhdenvertaisuutta.

Siis todellista yhdenvertaisuutta, Halla-aho piikitteli.

Poliittisena viestinä julistus pyyhkii kuitenkin pois koko YK:n ihmisoikeusjulistuksesta alkaneen työn jokaisen ihmisen ihmisoikeuksien puolesta.

Halla-aho siteerasi YK:n ihmisoikeusjulistusta:

[...] katsomatta mihinkään erotukseen, erityisesti mitä tulee rotuun, väriin, sukupuoleen, kieleen, uskontoon, poliittiseen tai muuhun mielipiteeseen, kansalliseen tai yhteiskunnalliseen alkuperään, omaisuuteen, syntymään tai muuhun olosuhteeseen.

Yllä oli vain muutamia näytteitä ensimmäisen Jytlyn jälkeen syntyneestä kiivaasta tasa-arvo- ja syrjintädebatista. Suosittelen lukemaan sen kokonaisuudessaan esimerkiksi Halla-ahon blogista Scriptalta.

Tässä yhteydessä olennaista lienee tunnistaa se, että perussuomalaisten edustama kanta oli puhtainta mahdollista yhdenvertaisuusajattelua, jossa aivan kaikki yksilöt ovat yhdenvertaisia keskenään - aivan kuin ihmisoikeusaktivisti Martin Luther King Jr:n värisokeassa ajattelussa. Silti sitä pidettiin rasisena. Kilpaileva ajattelutapa, jota jo tuolloin pidettiin ainoana oikeana ihmisoikeusajatteluna, sisälsi ajatuksen ”todellisesta” tasa-arvosta, jota yllättäen ei olekaan kaikkien yksilöiden kohtelu samalla tavalla. Ihmiset ikään kuin jakautuvat erilaisiin kastei-

hin tai säätyihin sen mukaan, kuinka paljon kutakin ihmisryhmää on joskus historian saatossa sorretti. Mitä sorretumpi ryhmä (on joskus ollut), sitä enemmän oikeuksia heillä on ja valkoinen, seksuaalienemistöön kuuluva mies on tässä kastiajattelussa ikään kuin kastittomia ja jo lähtökohtaisesti perisyntisiä.

Tämä perusasetelma on toistunut tasa-arvo- ja rasismikeskustelussa yhä uudestaan viimeisen vuosikymmenen aikana. On syntynyt uusia ilmiöitä, liikkeitä ja lyhenteitä, kuten Black Lives Matter (BLM), kriittinen rotuteoria (Critical Race Theory, CRT) ja Woke, eräänlainen sekulaari herätysliike. Nämä liikkeet ovat laajentaneet rasismia ja syrjinnän käsitteiden alaa kattamaan yhä laajemman joukon poliittisia kantoja ja puhetapoja. Tietysti niiden kritisoinnistakin saa helposti rasistin leiman.

Kokoavasti niitä voidaan kutsua identiteettipoliittisiksi liikkeiksi, koska kaikissa niistä keskiössä on jonkin identiteettiryhmän agendan ajaminen muiden ja erityisesti valkoisten kustannuksella.

Kaksi narratiivia

Vastakkainasettelun voi tiivistää kahteen narratiiviin.

Punavihreässä antirasistisessa narratiivissa mikään ei ole oikein edistynyt parempaan suuntaan.

Tasa-arvo ei ole toteutunut oikein millään alalla. Siitä todistavat tilastot, jotka osoittavat esimerkiksi mustien miesten tulevan valkoisia useammin poliisin ampumiksi, kun väestöosuudet otetaan huomioon. Tai tilastot, jotka osoittavat naisten aliedustuksen matemaattisilla, tieteellisillä ja insinöörialoilla.

Vaikka ihmiset eivät osoittaisi mitään näkyviä rasistisia asenteita, piilorasismi tuottaa rakenteellista syrjintää kaiken taustalla. Rasistin

tunnistaa siitä, että hän väittää ettei rasismia enää (merkittävässä määrin) ole, ja siitä, ettei hän tunnista omia etuoikeuksiaan.

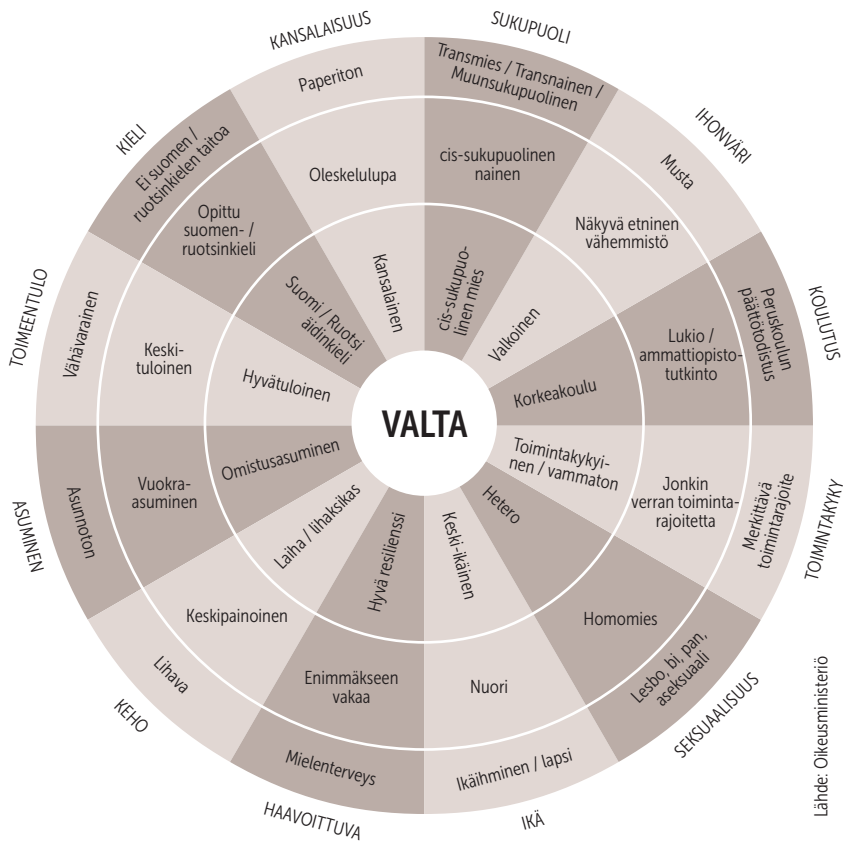
Rasismia vastaan on taisteltava, ja jos et ole meidän puolellamme (antirasisti) olet meitä vastaan (rasisti). Mitään neutraalia ei-rasistia ei ole siinä välissä.

Perussuomalaisessa narratiivissa rasismi on aivan yhtä väärin kuin punavihreidenkin mielestä. Tasa-arvo on kuitenkin hyvin pitkälti toteutunut, eli jokaista yksilöä kohdellaan värisokeasti ja sukupuoli-neutraalisti. Lopputulosten tasa-arvo ei ole hyväksyttävä tavoite, koska sen tavoittelu edellyttäisi loukkauksia vapautta kohtaan. Mahdollisuuksien tasa-arvosta huolimatta eri etnisten ryhmien ja sukupuolten välillä voi olla eroja esimerkiksi sosioekonomisessa asemassa. Näitä eroja voi selittää niin biologia kuin kulttuurikin. Luonnollisestikaan ihmisestä ei tee rasistiksi se, että hän tyytyväisenä myöntää sen asiantilan, että rasismi on historiassa selätetty aate, eikä se että hän ei tunnista antirasistien olettamia valkoisia etuoikeuksia itsessään.

Kuinka tasa-arvosta luovuttiin

Punavihreä identiteettipoliittinen narratiivi on kehittynyt akateemisessa maailmassa 1990-luvulla, vaikka sen juuret voidaan nähdä jo 1960-luvun vasemmistoradikalismissa. Poliitiikkaan se on tullut vähitellen, ja nyt sitä opetetaan jo kouluissa.

Toimittaja Ivan Puopolo käsitteli niinsanotun ”etuoikeuskehän” päätymistä koulujen opetukseen omalla Youtube-kanavallaan syksyllä 2022.

Lähde: Oikeusministeriö

Hallitus julisti tasa-arvo-ohjelmassaan olevansa intersektionaalisen feminismin kannalla.⁴

4 <https://www.hs.fi/nyt/art-200006554708.html?fbclid=IwAR0FF6buSvJzxBYh20ruTJEJ9Zsdoie8sRJUWIKeIRBvSWkrCelvVuDjQOI>

Intersektionaalisella feminismillä tarkoitetaan samaa kuin etuoikeuskehän identiteettipolitiikalla: jos olet valkoinen nainen, et ole yhtä syrjitty kuin musta tai esimerkiksi musliminainen, joten tunnista etuoikeutesi ja ole hiljaa mahdollisesti kärsimistäsi vääryyksistä.

Antirasismista, etuoikeuskehästä ja intersektionaalisesta feminismistä tuntuu puuttuvan kokonaan varsinainen syrjinnän käsite. Valkoiset, korkeakoulutetut ja maan paikallista kieltä natiivisti puhuvat ovat varmaankin paremmin vallan kahvassa kuin asunnottomat vähävaraiset, mutta eihän se ole todiste kenenkään etuoikeuksista. Korkea koulutus, omistusasuminen ja hyvätuloisuus ovat varmastikin tavoiteltavia lopputuloksia, mutta onko olemassa mitään mekanisme, joka estäisi mustaa lesboa kouluttautumasta ja pääymästä hyvä-tuloiseksi – nyt 2020-luvulla? Etuoikeuskehä ei anna tähän vastausta, mutta se ikään kuin vihjaa, että järjestelmässä on etuoikeutettuja ja syrjittyjä ryhmiä.

Yhdysvalloissa on päinvastoin olemassa Affirmative action -lainsäädäntö, joka muun muassa tarjoaa mustille yksilöille ohituskaistan etnisesti valkoisten ja aasialaisten ohi yliopistojen pääsykarsinnoissa. Tämän selvästi rasistisen käytännön kritisointi on luonnollisesti tuomittavaa rasistisena.

Samoin leimautuu rasistiksi, jos pitää mahdollisena, että mustien geneettisillä ominaisuuksilla tai heidän alakulttuurinsa kouluvastaisuudella olisi mahdollisesti jotakin tekemistä sen kanssa, että mustat eivät päädy yhdenvertaisessa tilanteessa yhtä usein akateemiselle koulupolulle kuin valkoiset tai aasialaiset.

Kriittinen rotuteoria ei kykene selittämään, mistä erot johtuvat, joten teoria olettaa erojen selittyvän rasismilla. Siitä ei taas ole muuta todistetta kuin se, että jotkut valkoiset (tai aasialaiset) eivät tätä rasismia tunnusta. Ajattelutapa ei juuri poikkea noitavainojen logiikasta.

Vihdoin myös akateemisessa maailmassa on käynnistynyt vastareaktio woke-kulttuurista ja sen ”tieteellistä” perustaa kohtaan: Tutkija Ari Helo kirjoittaa aiheesta kriittisesti otsikolla Uusi rodullistamisoppi ja ”valkoisen ylivallan” harha.⁵

Ohessa kuvaava katkelma Helon artikkelista.

Yhdysvalloissa käydään laajaa koulusotaa koskien sitä, miten etnisten ristiriitojen syitä ja seurauksia pitäisi kouluissa käsitellä. Muuan uuden rodullistamiskeskustelun profetoista, professori Ibram X. Kendi väitti taannoin Time-lehdessä seuraavaa:

Jos emme opeta opiskelijoille, että rodullisen epätasa-arvon syy on rasismi, mitä he päättelevät siitä, miksi sitä esiintyy? He päättelevät, että sitä esiintyy, koska mustilla kuuluu olla vähemmän, koska he ovat vähemmän arvoisia.

Kendi tulee tässä väittäneeksi, että enemmistön asenteiden ohella etnisten vähemmistöjen aseman ymmärtämiseksi muut tekijät ovat täysin toisarvoisia – tai ainakin, ettei niistä tarvitse välittää opetuksessa. Muita tekijöitä voivat olla vaikkapa amerikkalaisen jatkokoulutuksen korkeat kustannukset tai vanhempien haluttomuus kan-

5 https://tuhat.helsinki.fi/ws/portalfiles/portal/235961684/Helo_2022_Rodullistamisoppi_ja_valkoisen_ylivallan_harha_Metodologia_III.pdf

nustaa jälkikasvuun kouluttautumiseen. Samoin syynä voi olla vanhempien kyvyttömyys kustantaa lastensa kallista opiskelua, maan valtaviin slummialueiden toivon rikolliskulttuuri tai useat muut sosiaalipoliittiset syyt, jotka aiheuttavat syrjäytymistä minkä tahansa väestöryhmän keskuudessa.

Black Lives Matter -liike nousi suuren yleisön tietoisuuteen, kun mustaihoinen George Floyd sai surmansa valkoisen poliisin liioitellun voimankäytön johdosta. Kiinniottotilanteessa minneapolisilainen poliisi Derek Chauvin piti Floydia aloillaan polvella niskaan painaen lähes kymmenen minuutin ajan ja sai teosta 22,5 vuoden vankeusrangaistuksen.

BLM-liike ja suurin osa mediaa niin kansainvälisesti kuin Suomessaakin hyväksyivät faktoja tarkistamatta olettan, että valkoiset poliisit syyllistyisivät mustia epäiltyjä kiinniottaessaan useammin liioiteltuun voimankäyttöön kuin esimerkiksi toisia valkoisia kohtaan. Suhteutettuna väestöosuuteen mustia todella kuolee enemmän kiinniottotilanteissa kuin valkoisia, mutta tässä vertailussa ei oteta huomioon sitä, että mustia on useammin kiinniottotilanteessa kuin valkoisia (väestöosuuteen nähden). Tilastoja väärin tulkitsemalla on siis synnytetty puheenaihe ja ilmiö, jota sitten on selitetty poliisin oletetulla rasismilla. Luonnollisesti huomauttaminen tilastojen vinoutuneesta käytöstä voi johtaa rasistileimaan.

Valtamediassa nähtiin poikkeuksellisen laaja Woke-kriittinen kirjoitus, kun MTV julkaisi joulukuussa 2022 uutisen otsikolla *Sadoilta professoreilta vakava woke-ideologiaa vastustava vetoamus: ”Pelko ja itsesensuuri värittävät akatemiaa, aktivismi korvaa tutkimuksen”*.⁶

Sadat professorit vetoavat akateemisen vapauden palauttamiseksi.

Heidän mukaansa akatemiassa vallitsee pelon ja sensuurin ilmapiiri äärivasemmistolaisen ideologian seurauksena.

Intersektionaalinen feminismi, kriittinen rotuteoria, woke-liike ja koko identiteettipolitiikka perustuvat pitkälti akateemisessa maailmassa tuotettuun uuskieleen, jossa pyritään sivuuttamaan esimerkiksi asianmukainen tilastojen tulkinta. Siksi woke pyrkii tukahduttamaan yliopistoilla tutkijat, jotka kiinnittävät näihin asioihin huomiota.

**Identiteettipolitiikassa on
viime kädessä kyse tunteista,
ei oikeuksista**

Aina identiteettiryhmien agendan ajamisessa kyse ei kuitenkaan ole oikeuksista tai mitattavissa olevasta syrjinnästä. Yhdysvaltalainen filosofi ja poliittisen taloustieteen tutkija Francis Fukuyama kirjoittaa suomeksikin julkaistussa teoksessaan *Identiteetti – Arvostuksen vaatimus ja kaunan politiikka* ihmisen halusta tulla tunnustetuksi ja arvostetuksi. Vanha vasemmisto ajoi lähinnä työväestön taloudellisia oikeuksia. Nykyvasemmisto on ottanut vähemmistöjen puolustamisen asiakseen. Ja siinä on kyse jostain aivan muusta kuin yhtäläisistä oikeuksista.⁷

Jos kysymystä seksivähemmistöistä lähestyy klassisen liberalis-

6 https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/pelko-ja-itsesensuuri-varittavat-akatemiaa-aktivismi-korvaa-tutkimuksen-sadoilta-professoreilta-vakava-woke-ideologiaa-vastustava-vetoomus/8583018?fbclid=IwAR0B6zppsgf9eHizhsxppmSGTL2vVFqbWUmRBQzbDIRwLujNISrKQ_eIMB0#gs.ko1j92

7 <https://docendo.kuvat.fi/blog/9/francis-fukuyaman-kirja-identiteetti-politiikasta-ja-sen-demokratiaa-rapauttavista-seurauksista-on-aikakautemme-merkittavimpia-yhteiskunnallisia-kirjoja/>

min hengessä, pitäisi riittää suvaitsevaisuus. Toleranssi tarkoitti sanan alkuperäisessä merkityksessä sitä, ettei pyri kieltämään sitä, mitä ei pidä hyväksyttävänä – vaikka olisi siinä asemassa, että voisi kieltää. Kansanedustaja, jonka suhtautumista homoseksuaalisuuteen voi kiistatta pitää kielteisenä, on suvaitsevainen, jos hän ei pyri palauttamaan homoseksuaalisen käyttäytymisen kriminalisoitua rikoslain pykälää, joka poistettiin vuonna 1971.

Sen sijaan Pride-lippujen liehuttajat eivät oikeastaan ”suvaitse” seksivähemmistöjä, vaan hyväksyvät, arvostavat ja kunnioittavat, suorastaan ihailevat suvaitsemisensa kohteita. Identiteettipoliitikassa ei ole merkitystä sillä, että jo rekisteröity parisuhde mahdollisesti samaa sukupuolta olevan henkilön kanssa parisuhteessa elävälle käytännössä samat oikeudet kuin sukupuolineutraali avioliitto. Oleellista oli uudistuksen brändäys ”tasa-arvoiseksi avioliitoksi”.

Yhdenvertaisuuden ihanteen vieminen pois yksilöiden yhdenvertaisista oikeuksista erilaisten nimettyjen ryhmien arvostuksen vaatimuksiksi vesittää alkuperäisen yhdenvertaisuuden idean samalla kun se laventaa rasmin alaa käytännössä loputtomiin. Toisten kulttuurien tapojen ja symbolien omaksuminen, ”kulttuurinen omiminen” on väärin, vaikka toisaalta kansainvälisiltä vaikutteilta suojautuminen se vasta kauheaa impivaaralaisuutta onkin. Jollakin tavallahan on rasmia sekin, jos kysyy, mistähän keskustelukumppani on kotoisin.

Huolestuttava piirre mielipiteenvapautteen uskovan klassisen liberaalin näkökulmasta on sekin, jos tasa-arvon vaatimus ei koske enää vain ihmisiä ja ihmisryhmiä, vaan ajatuksia, arvoja ja instituutioitakin.

Moni kristitty on sitä mieltä, että miehen ja naisen väliseen avioliittoon perustuva perhemalli on parempi perherakenne kuin samaa sukupuolta olevien vanhempien perhe, vaikka he kunnioittaisivat homoseksuaalisten yksilöiden oikeuksia. Moni ateisti on sitä mieltä, että

valistuksen arvot ovat parempia kuin uskonnolliset arvot. Moni demokraatti on sitä mieltä, että kansanvaltainen yhteiskuntajärjestys on parempi kuin muut vaihtoehdot. Jos arvot ja instituutiot ovat tasa-arvoisia siinä missä yksilöt, ajaudumme relativismiin. Sillä ei ole mitään tekemistä yhdenvertaisuuden kanssa.

Pitääkö suvaitsemattomuutta

suvaita?

Vähemmistöjen oikeuksista puhuttaessa ajaudutaan usein tilanteeseen, jossa jokin osapuoli ilmoittaa ”suvaitsevansa kaikkia paitsi suvaitsemattomia”. Näin woke-suvaitsevaisto usein kuittaa sen, miksi haluaa viedä puheoikeuden perussuomalaisilta, Trumpin kannattajilta tai vastaavilta toimijoilta muissa maissa.

Jos perussuomalaiset jotakin eivät suvaitse, se liittyy puhdasoppiin islamiin, joka ei suvaitse homoseksuaalisuutta, vääräuskoisuutta ja monia muita asioita, joita me länsimaissa pidämme itsestäänselvästi sallittuina asioina.

Woke-suvaitsevaisto ei siis suvaitse sitä, joka suvaitsee kaiken paitsi suvaitsemattomuuden.

Kaiken kaikkiaan vasemmistolaisen identiteettipolitiikan ja muun muassa perussuomalaisten kannattaman perinteisen yhdenvertaisuusajattelun välillä perustavin ero liittyy akseliin individualismi - kollektivismi. Perinteinen yksilönvapausajattelu lähtee siitä, että yksilö on pienin vähemmistö, ja mikään kollektiivi ei tarvitse erityistä suojelua. Usein yksilöä alistaa jokin (uskonnollinen) yhteisö yhteiskunnan sisällä, ja tällöin ennemminkin yksilö kuin yhteisö tarvitsee yhteiskunnan suojelua.

Konservatiivisessa ajattelussa kuitenkin hyväksytään tietty kollek-

tivismi, nimittäin ajatus kansojen itsemääräämisoikeudesta, joka toteutuu parhaiten kansallisvaltioissa. Kansallinen itsemääräämisoikeus on periaate, jota on pidetty perustavana arvona kansainvälisessä järjestyksessä, mikä tälläkin hetkellä käy ilmi siinä, kuinka kansainvälinen yhteisö puolustaa Ukrainan kansan oikeutta olemassaoloonsa.

Maahanmuuttokeskustelussa kuitenkin nähdään aika ajoin argumentteja, joissa katsotaan suomalaisten jollain tavalla olevan velkaa maailman köyhille tai jollakin tavalla syyllinen muun maailman hätään. Ajatuksen taustalla voi nähdä jonkinlaisen ääriajattelun, jossa universalismia on liioiteltu absurdiuteen saakka. Lopulta yhdenvertaisuuden pitäisi tarkoittaa sitä, että kellä tahansa maailman ihmisellä olisi oikeus vaatia Suomen valtiolta samaa kuin Suomessa suomalaisille vanhemmille syntyneen suomalaisenkin?

Normaaliin oikeusajatteluun kuuluu, että rasismia on, jos valtion oikeudenkäyttöalueella jotakuta kohdellaan esimerkiksi ihonvärin vuoksi syrjivästi. Mikään etninen periaate ei kuitenkaan vaadi meitä suomalaisia luopumaan kansallisesta itsemääräämisoikeudestamme, joka käytännössä sulaisi olemattomiin silloin, jos jäämme omassa kansallisvaltiossamme vähemmistöksi. Maahanmuutto Suomeen ei ole syrjinnän vastaisuudella perusteltava ihmisoikeus.

Valkoisen miehen taakka

Olen tässä kirjoituksessa puolustanut perinteistä, klassisen liberaalimin yksilökeskeisyydestä ponnistavaa yhdenvertaisuusajattelua. Sen mukaan me nykyihmiset emme ole vastuussa esi-isiemme aikalaisilleen tekemistä vääryyksistä, eikä kukaan orjuutetun, syrjityn ja sorretun henkilön jälkeläinen monennessa polvessa ole oikeutettu kompensoiiviin korvauksiin menneistä vääryyksistä.

Mutta tehdäänpä ajatusleikki, että tällainen kollektiivinen, historiallinen kompensointi olisi kansainvälisen oikeuden vaatimaa. Otetaan esimerkiksi Britannian harjoittama kolonialismi ja Yhdysvaltoihin suuntautunut orjakauppa ja siellä itsenäistymisen jälkeenkin ylläpidetty orjuus. Kuka maksaa kompensointi kenelle?

Woke-ajattelussa logiikka on selvä. Valkoiset harjoittivat orjakauppaa ja olivat orjanomistajia, joten Yhdysvaltain valkoiset ovat velkaa mustille, tai kuten nykyään sanotaan, rodullistetuille. Tosin Yhdysvaltoihin on saapunut rodullistettuja maahanmuuttajia orjuuden lakkauttamisen jälkeenkin, joten kuuluisiko heidänkin saada kompensointia?

Vielä kimurantimmaksi kysymys menee, jos ottaisimme huomioon nyansseja, joita mustavalkoisessa woke-ajattelussa vierastetaan. Afrikassa orjia ei vain ostettu, joku heitä myös myi. Paikallisten orjien myyjien jälkeläiset nykyisessä Afrikassa ovat siis kollektiivisessa vastuussa Yhdysvaltain (ja koko Amerikan) nykyisille rodullistetuille, olipa heidän ihonväri nsä mikä tahansa.

Entäpä me suomalaiset? Mitä me olemme velkaa rodullistetuille?

Suomella ei ollut siirtomaita, me emme ostaneet emmekä myyneet orjia. Meidän isovanhempamme eivät osallistuneet kolonialismiin tai orjakauppaan. Mikä meidät yhdistää valkoisiin kolonialisteihin ja orjanomistajiin?

Aivan, ihonväri.

Voiko tämän rasisempaa ajattelutapaa olla?

Hyvä lukija! Jos olet hämmentynyt siitä, miten sinut on leimattu rasistiksi, vaikka olet omasta mielestäsi aina puolustanut yhdenvertaisuutta ja iloinnut historiallisesta edistyksestä, tervetuloa joukkoon. Me ”rasistit” olemme hyvässä joukossa. Nykyisillä kriteereillä värisokeasta yhteiskunnasta unelmoinut Martin Luther King Jr. olisi tuomittu pahaksi rasistiksi.

 Erkki Seppänen on
politiikan parissa
työskentelevä
kielitieteilijä

OLLAKO VAI EIKÖ OLLA? OLEMATON WOKE JA OLEMASSA OLEVAT WOKE-KOULUTUKSET

ERKKI SEPPÄNEN

Lähestyn tässä kirjoituksessa woken ongelmaa kielitieteen näkökulmasta ja pohdin mahdollisia syitä siihen, miksi sen määrittelemisen monissa keskusteluissa on hankalaa. Esittelen miten käsitettä kuitenkin käytetään Suomessakin laajalti jo mediassa ja aiheen tiimoilta on julkaistu myös akateemisia artikkeleita. Lisäksi monet käytännön esimerkit erilaisista ”mediakohuista” ja yhteiskunnallisista kannanotoista ankkuroivat woken merkityssisältöä tiettyihin asenteisiin ja näkemyksiin, joiden voidaan katsoa kumpuavan intersektionaalisesta tutkimusparadigmasta ja sen eri suuntauksista.

Huolimatta lukuisista ongelmista ja ristiriidoista, joita woke-asenteisiin liittyy, järjestetään Suomessa näiden aatesuuntausten pohjalta jo nyt erilaisia koulutuksia muun muassa koulujen henkilökunnalle. Nostan tekstin lopussa näistä koulutuksista ja niiden taustakirjallisuudesta muutaman esimerkin ja pyrin analysoimaan mitä ongelmia niissä esitettiin ajatuksiin liittyy. Loppuyhteenvedossa pohdin miksi kaikesta saatavilla olevasta aineistosta ja akateemisesta kritiikistä huolimatta woken olemassaoloa pyritään edelleen kiistämään.

...

Punavihreä kupla.

Suvaitsevismi.

Pseudosuvaitsevainen militantti antirasismi.

Woke.

Rakkaalla lapsella on monta nimeä ja lapselle nimen antaminen on joskus vaikeata. Erityisen vaikeata se on silloin, jos kyseessä on uusi tai kiistanalainen yhteiskunnallinen ilmiö. Käsitteen määrittelyyn sekoittuu silloin politiikkaa ja normaaliin keskusteluun kuuluva merkitysneuvottelu muuttuukin helposti ihan silkaksi valtataisteluksi. Valtapelissä ei välitetä siitä mitä tarkoitetaan, vaan pyritään voittamaan keskustelu hinnalla millä hyvänsä. Kielitieteilijänä olen aina ollut kiinnostunut tällaisista kysymyksistä.

Käytät väärää termiä!

Ei sellaista ole olemassa!

Tuosta puhuvat vain natsit!

Toisinnat perussuomalaista retoriikkaa!

Kielitieteessä tunnistetaan ihmiskielen sanojen merkityksen häilyvä luonne ja niiden sisäsyntyinen monimerkityksisyys. Esimerkiksi Tampereella bändissä soittavalle rumpalille virveli on lyömäsoitin ja Ratinan suvannolla viihtyvälle kalastajalle se taas on kalastusväline. Kumpikin on oikeassa. Kumpikin viittaa sanalla johonkin todelliseen esineeseen. Pitäisimme todennäköisesti typeränä, jos joku alkaisi kiistää toista näistä kahdesta sanamerkityksistä.

Emme näe yhteiskunnassa kalastajien ja rumpalien välistä valtataistelua sanan virveli merkityksistä. Normaalisissa keskustelutilanteissa tämä sisäänrakennettu epäselvyys nimittäin ratkaistaan (usein

täysin huomaamatta) jaetulla kontekstilla eli merkitys selviää asiayhteydestä. Hätätilanteessa peilataan sanoja reaalityodellisuuteen, esimerkiksi konkreettiseen rumpuun tai kalastusvälineeseen. Voimme kysyä: ”Tarkoitatko tätä tässä?”

Tällaista on tavanomainen ihmiskielen merkitysneuvottelu.

On siis yleensä väliä sillä mikä lausujan intentio eli tarkoitus on ollut. Kuulija ei normaalitilanteessa voi itse päättää puhujan puolesta mitä tämä tarkoitti. Somekeskusteluissa erityisesti poliittisissa väitteilyissä kuitenkin joskus törmää sellaiseen ilmiöön, että joku väittää tietävänsä mitä puhuja ”oikeasti tarkoittaa”, vaikka tämä ei olisi niin sanonut tai vaikka tämä suoraan kertoisi, että ei tarkoittanut sitä mitä kuulija väittää ja tulkitsee. Tällainen pattitilanne harvoin ratkeaa, vaikka todetaisiin, ettei kuulijalla teoriassakaan voi olla puhujaa parempaa tietoa hänen tarkoituksestaan. Sellainen edellyttäisi kykyä ajatustenlukuun. Useimmiten tällaisessa tilanteessa kuulijalla onkin jostain syystä epäily siitä, että puhuja on epärehellinen, eli kyse on tietynlaisesta luottamuspulasta. Tällainen luonnollisesti vaikeuttaa normaalin keskustelun onnistumista, mutta se on tyypillistä, kun on kyse valtapelistä.

Jos kyseessä on abstraktimpi sana, kuten vaikkapa vasemmistolaisuus, joka ei suoraan viittaa mihinkään konkreettiseen asiaan tai esiineseen, voidaan sen merkitystä joutua täsmentämään pidemmänkin merkitysneuvottelun, muiden ilmiöiden ja aiempien abstraktioiden kautta. ”Tarkoitatko kaikkien tuotantovälineiden yhteisomistusta vai tarkoitatko julkisrahoitteista terveydenhuoltoa?” Olennaista tässä on ymmärtää se ikään kuin luonnollinen asiointila, että eri ihmisille eri sanat voivat tarkoittaa hieman eri asioita. Näin on varsinkin silloin, kun puhe ei ole konkreettisista kohteista, kuten rummuista ja kalastusvälineistä.

Kaikki tämä on täysin tavallista, eikä yleensä estä ihmisten kom-

munikointia. Sanojen merkitykset elävät myös ajassa ja silti keskustelu on mahdollista eri sukupolvienkin välillä. Miksi sitten esimerkiksi wo-kesta keskusteleminen on niin vaikeaa?

Kun jotain ei voida nimetä, siitä ei myöskään voida puhua.

Woke-ilmiö tai woke-kulttuuri on määrittelyn haasteista huolimatta herättänyt yhä enenevässä määrin keskustelua myös Suomessa. Aihetta on käsitelty *Helsingin Sanomien*¹, *Ilta-Sanomien*², *Iltalehden*³ ja Yleisradionkin⁴ uutisissa. Englanniksi aiheesta on ilmestynyt jo useampia kirjoja ja sen tiimoilta on julkaistu myös akateemista tutkimusta. Tästä huolimatta vielä tätäkin kirjoittaessani törmään usein vastaväitteisiin, että mitään wokea ei ole olemassakaan, ettei sitä voi määrittellä tai että kyseessä olisi vain oikeiston (tai peräti äärioikeiston) keksimä olkiukko. Aihe on siis selvästikin kiistanalainen ja poliittisen merkityskamppailun kohde.

Alun perin sanalla woke viitattiin 1940-luvulla rasismin ja epätasa-arvon ongelmien tiedostamiseen. Sana tuli afroamerikkalaisten omasta kielenkäytöstä ja tarkoitti kirjaimellisesti hereillä olemista. Nykyisin sanaa ei kuitenkaan käytetä pelkästään tässä positiivisessa merkityksessä, vaan konteksti on hyvin usein kritisoiva tai jopa halveksiva. Miksi näin on käynyt?

Yhdysvaltain ensimmäinen afroamerikkalainen presidentti, Ba-

1 <https://www.hs.fi/kaupunki/helsinki/art-2000009174713.html>

2 <https://www.is.fi/kotimaa/art-2000008423780.html>

3 <https://www.iltalehti.fi/kotimaa/a/8ff51bcd-2562-4352-9414-143d1587ca1a>

4 <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2021/02/24/nakokolma-woke-kulttuurissa-on-kyse-tasa-arvosta-loukkaavien-termien>

rack Obama, kritisoi erityisesti woke-ilmiötä puheessaan vuonna 2019.⁵ Hänen mukaansa varsinkin nuorten kohdalla sekä joidenkin amerikkalaisten yliopistojen kampuksilla on nähtävissä taipumusta tuomita erilaisia näkökulmien ja toisinajattelevia ihmisiä. Obama korosti, että maailma on sekava ja monimerkityksellinen. Tätä taustaa vasten woke vaikuttaisi joskus tarkoittavan asioiden näkemistä mustavalkoisina ja yksinkertaisina.

Obama kiinnitti huomiota myös siihen, että kyseessä on usein esimerkiksi melko pinnallinen tapa, jossa kritisoidaan jonkin väärän sanan käyttöä ja kuvitellaan, että tämä edistää yhteiskunnallista muutosta parempaan. Tässä taustalla saattaa olla nk. sosiokonstruktivismin äärimmäinen tulkinta eli ajatus siitä, että kieli luo todellisuuden ja muuttamalla kieltä muutamme samalla maailmaa.

Suomessa yksi konkreettinen esimerkki tällaisesta tuomitsemisesta nähtiin YLE:n valtakunnallisessa TV-lähetyksessä, kun avaruustähtitieteen emeritusprofessori Esko Valtaoja käytti Sannikka-ohjelmassa toimittaja Renaz Ebrahimin mielestä väärää sanaa. Ebrahimin mukaan tästä väärästä sanasta syntyi epämukava ja turvaton tila ja se oli hänelle ”superjärkyttävää”. On toki ymmärrettävää, että sanoista voi tulla epämukava olo esimerkiksi silloin, kun joku käyttää sanoja kansakeskustelijan solvaamiseen ja uhkailuun. Ebrahimin viittaukset turvattuuteen ja verraten vahva luonnehdinta ”superjärkyttävyydestä” antaa ymmärtää, että kyseessä oli hänen mielestään hyvin vakava asia. Mitä Valtaoja sitten sanoi?

Valtaoja nosti esiin sen tässäkin artikkelissa mainitun ja kielitieteestä tutun tosiseikan, että sanojen merkitys riippuu myös käyttäjän tarkoituksesta ja käyttötilanteesta. Jos kansanedustaja puhuu ”hyppi-

5 <https://www.hs.fi/nyt/art-2000006291321.html>

vistä neekeriukoista” ja toisaalta Peppi Pitkätossu -kirjoissa pähähmon isä on ”neekerikuningas”, on näissä käyttöyhteyksissä havaittavissa selviä eroja.

Ebrahimin tulkinnassa tällaisia nyanseja ei ollut, vaan olennaista hänelle vaikutti olevan äänneyhdistelmän /neekeri/ käyttäminen ylipäätään. Näytti siltä, että sana toimi yksinkertaisena signaalina, joka aiheuttaa välittömän reaktion sanojan tarkoituksesta tai käyttöyhteydestä riippumatta, kuten Pavlovin kuuluisien koirien reagointi soitto-kelloon. Ebrahimi sivuutti Valtaojan esittämän sinänsä pätevän argumentin siitä, että kuulijan subjektiivinen kokemus ei ole ainoa sanojen merkityksiä määrittävä tekijä.

Lisäksi Ebrahimi toi esiin näkemyksen, että Valtaoja ”valkoisena ihmisenä” sai aikaan hänelle ”ruskeana ihmisenä” epämukavan, epäsen-sitiivisen ja todella turvattoman tilan. Yksittäisiin sanoihin tai sanamuotoihin takertumisen ohella Sannikka-ohjelman tapaus kuvastaa näin toista olennaista piirrettä, joka woke-kritiikissä usein tuodaan esiin: nimittäin sen jatkuva huomion kiinnittäminen ihmisten ihonväriin.

Ebrahimi kritisoi Valtaojaa nimenomaan ”valkoisena ihmisenä” ja kutsui itseään ”ruskeaksi ihmiseksi”. Tämä on tyyppillistä retoriikkaa woke-ilmiön piirissä ja se on saanut monet kriitikot, jotka eivät pidä ihonväriä olennaisena tekijänä ihmisten välisissä suhteissa, nostelemaan kulmakarvojaan. Siinä missä Yhdysvaltain 1960-luvun kansalaisoikeusliikkeen johtohahmo ja pastori Martin Luther King Jr. kuuluisassa puheessaan kiteytti asian niin, että ihmistä ei tulisi arvioida hänen ihonväriinsä vaan hänen luonteensa mukaan, arvioidaan uudessa woke-aktiivismissa ihmisiä usein nimenomaan heidän ihonväriinsä kautta. Tällainen suunnanmuutos kulttuurissa herättää ehkä ymmärrettävästikin närästystä ihmisten lähtökohtaiseen tasa-arvoon vannovien taholta.

Kolmas asia, josta woke-ilmiötä on kritisoitu, liittyy siihen mistä Obama puhui ”kivien viskomisena”. Tällä viitataan aggressiiviseen syytelyyn, ulossulkemiseen, sananvapauden kaventamiskykyihin ja ahdasmielisyyteen, joka ilmenee, kun joku Esko Valtaojan tavoin käyttää väärää sanaa tai on woke-kulttuurin piirissä esitettyjen väitteiden kanssa eri linjoilla. Varsinkin Yhdysvalloissa tunnetaan useita tapauksia, joissa esimerkiksi yliopiston lehtoreita on koetettu savustaa ulos työpaikaltaan, mikäli nämä pitävät kiinni periaatteesta, jonka mukaan ihonvärin ei pitäisi olla merkittävä tekijä ihmisten kanssakäymisessä.

Evergreenin yliopiston biologian professori Bret Weinsteinin tapaus on ehkä yksi tunnetuimpia esimerkkejä tällaisesta ulossulkemisesta.⁶ Weinstein vastusti yliopiston hallinnon piirissä tehtyä ehdotusta, jossa valkoisten olisi pysyttävä pois kampukselta yhtenä päivänä vuodessa jonkinlaisena solidaarisuuden osoituksena vähemmistöjä kohtaan. Weinstein protestoi kommentoiden, ettei puhe- tai läsnäolo-oikeus yliopistossa tulisi koskaan perustua ihonväriin. Monet opiskelijat protestoivat, osoittivat mieltään keskeyttämällä Weinsteinin opetuksen, syyttäen tätä rasismista ja vaatien hänen eroaan. Lopulta Weinstein erosi, mutta sai yliopistolta myös lakiteitse vahingonkorvauksia tapauksen johdosta.

•••

Pinnallinen takertuminen yksittäisiin sanoihin, huomion kiinnittäminen ihonväriin ja aggressiivinen suhtautuminen eri mieltä oleviin – mistä nämä kiistellyt mutta aivan kiistatta vaikutusvaltaiset ajatukset

6 <https://www.washingtonpost.com/news/grade-point/wp/2017/06/01/threats-shut-down-college-embroiled-in-racial-dispute/>

sitten kumpuavat? Woke-ilmiötä on mahdollista lähestyä myös aatehistorian ja akateemisen tutkimuksen kautta. Luonnollisesti, kun puhutaan akateemisesta tutkimuksesta, on oltava täsmällisempi käytettyjen termien suhteen. Woke ei itsessään ole vakiintunut akateeminen termi, jolla olisi tarkkarajainen merkitys. Lisäksi sitä käytetään usein halventavasti ja se usein koetaankin loukkaavana, mikä tekee sen käyttämisestä neutraalina terminä vaikeaa. Akateemisessa tutkimuksessa on kuitenkin tärkeä löytää termejä, jotka viittaavat johonkin tunnistettavaan ja jollain tapaa rajattuun ilmiöön.

Kaikeksi onneksi aiheesta on nyt tutkittu Suomessakin ja psykologi Oskari Lahtinen kohtasi juuri yllä mainitun määrittelyongelman omassa tutkimuksessaan. Hän kommentoi aiheesta blogissaan:

Käytän itse julkisesti puhuessa nykyisin useammin ”sosiaalisen oikeudenmukaisuuden asenteet”-diskurssia. Koska se on niin takkuavaa, käytän myös ajoittain ergonomiasyistä sanaa woke, jota en tarkoita pejoratiivisessa mielessä (vaikka näin sen varmasti osa kuulijoista silti tulkitsee).

Lahtisen artikkeli⁷ on tätä kirjoitettaessa vertaisarvioitavana ja hän lähestyy siinä kyseisiä ”sosiaalisten oikeudenmukaisuuden asenteita” eli kansankielisemmin ilmaistuna ”wokea”. Määritellyt ”asenteet” oli artikkelissa poimittu kirjallisuudesta, johon usein viitataan woke-ilmiöön kytkeytyvässä antirasismissa tai transaktivismissa – esimerkiksi Judith Butlerin, Kimberly Crenshaw’n, Robin DiAngelon ja Ibram X Kendin teoksista – ja näiden pohjalta Lahtinen muodosti erilaisia

7 Lahtinen, Oskari. "Construction and Validation of a Scale for Assessing Social Justice Attitudes." PsyArXiv, 19.9.2022. Web.

väitelauseita, joista tutkimuskohteet (yliopisto-opiskelijat) kertoivat olivatko samaa vai eri mieltä. Esimerkiksi:

- *Yliopistojen lukulistoissa pitäisi olla vähemmän valkoisia ja eurooppalaisia kirjoittajia.*
- *Jos valkoisilla ihmisillä on keskimäärin parempi tulotaso kuin mustilla, tämä johtuu sorrosta.*
- *Transnaiset ovat naisia.*
- *Ihmislajilla on kaksi sukupuolta.*
- *Jokainen teko on joko rasistinen tai antirasistinen, eikä muita vaihtoehtoja ole.*

Artikkelissa Lahtinen määrittelee siis ”woke-ajattelun” tai sosiaalisen oikeudenmukaisuuden asenteet sen kautta, miten pitkälti joku hyväksyy keskeisiä teesejä, joita liittyy sellaisiin tutkimussuuntauksiin kuin kriittinen rotuteoria, queer-teoria, jälkikolonialismi ja intersektionaalinen feminisimi. Hänkin nostaa esiin ilmiöön kytkeytyvät sananvapauden kaventamisyrittäykset, jotka ovat erityisen ongelmallisia tieteen vapauden kannalta.

Tämän kirjoituksen puitteissa ei ole mahdollista käydä tarkemmin läpi yllä mainittujen akateemisten teorioiden sisältöä ja kritiikkiä, mutta pyrin lähinnä nostamaan esiin sen, miten wokea tähän mennessä on pyritty määrittelemään akateemisen tutkimuksen piirissä.

Historioitsija Ari Helo puolestaan lähestyy woke-ilmiötä lähinnä metodologisen eli tieteellistä menetelmää tarkastelevan kritiikin kautta.⁸ Hänen vertaisarvioidussa artikkelissaan nousevat esiin taus-

8 Helo, Ari. ”Uusi rodullistamisoppi ja ’valkoisen ylivallan’ harha.” *Metodologia* vol. III, 13.11.2022.

tateorioina myös intersektionaalinen feminismi sekä yhdysvaltalainen kriittinen rotuteoria. Helon mukaan:

Erityisesti niin kutsutussa kriittisessä rotututkimuksessa (Critical Race Theory) on kyse viime vuosikymmenien yhteiskunnallisen rakennemuutoksen täysin pieleen meneestä analyysistä ja koko länsimaisen historiakuvan vääräntymisestä.

Helo siis laajentaa woken kritiikkiä koskemaan tiettyjen ongelmallisten asenteiden ohella myös sen tieteellistä pätevyyttä.

Erityisen keskeisenä ongelmana myös Helo näkee woken vihamielisyyden sitä akateemisen keskustelun periaatetta kohtaan, missä paras argumentti voittaa ja missä kaikilla on yhdenvertainen puheoikeus. Woken piirissä olennaista ei näyttäisi olevan paras argumentti, tosiasioiden paikkansapitävyys ja järkevät perustelut, vaan esimerkiksi juuri puhujan ihonväri ja ennalta määrättyjen, akateemisessakin keskustelussa kiistanalaisten opinkappaleiden kyseenalaistamaton hyväksyminen. Tällainen käyttäytyminen muistuttaakin enemmän uskonnollista suhtautumista pyhiin dogmeihin, kuin tiedettä.

...

Nostan lopuksi käsittelyyn kaksi esimerkkiä auktoriteeteista, joiden voidaan yllä esitetyn pohjalta katsoa liittyvän keskeisesti woke-ilmiöön. Esitys ei ole missään tapauksessa kattava, mutta se avaa hieman lisää niitä ongelmallisia teesejä, joita erilaisten Suomessakin nähtyjen kohujen taustalla on löydettävissä. Lukijan on syytä myös huomata, että näihin ideoihin viitataan jo nyt Suomessa somekeskusteluiden ohel-

la monissa virallisissakin koulutusmateriaaleissa sekä opinnäytteissä, mikä osaltaan selittää woke-ilmion voimakasta näkyvyyttä yhteiskunnassa. Tätä ongelmallista aatemaailmaa siis levitetään täysin aktiivisesti ja avoimesti, käyttäen verukkeena yleisesti hyvänä pidettyjä asioita, kuten rasismien vastustamista ja tasa-arvon edistämistä. Nämä käsitteet on kuitenkin määritelty uudella tavalla.

Jos katsotaan mihin teoksiin tai auktoriteetteihin erityisesti rasis- mikeskusteluissa sekä antirasistisissa koulutusmateriaaleissa viitataan, nousevat yhdysvaltalaiset nimet Robin DiAngelo ja Ibram X Kendi tois- tuvasti esiin. Esimerkiksi Helsingin kaupungin joissain kouluissa järjes- tämien antirasismityöpajojen materiaaleissa viitataan molempiin.⁹

Myös Suomen sosiaalipedagoginen seura ry:n ”Antirasistinen lukupiiri”¹⁰ ja suosittu suomalainen blogisivusto Ruskeat Tytöt¹¹ vii- taavat Kendin kirjoituksiin. Pikainen tiedonhaku myös paljastaa, ettei ole myöskään poikkeuksellista, että esimerkiksi DiAngelon ajatuksiin viitataan suomalaisissa kasvatustieteen opinnäytetöissä. Mitä ajatuksia Kendi ja DiAngelo sitten esittävät?

Robin DiAngelo (synt. 1956) on tunnettu erityisesti ”valkoisuut- ta” käsittelevistä kirjoituksistaan ja hän on lanseerannut mm. käsit- teen ”valkoinen hauraus” tai ”herkkähipiäisyys” (engl. white fragility) kuvaamaan sitä, miten hänen mielestään ”valkoinen ylivalta” pyrkii kieltämään tai kiistämään rasismisyytökset.¹² Keskeisenä ajatuksena nousee esiin juuri se, että pelkkä rasistisen käytöksen välttäminen ja

9 Esimerkiksi Helsingin kaupungin kasvatustieteen ja koulutuksen toimialan yhteis- työssä Rauhankasvatustieteen instituutin kanssa 2021 järjestämä antirasismityöpaja

10 <https://suomensosiaalipedagoginenseura.yhdistysavain.fi/tapahtumat/antirasistinen-lukupiiri-toinen-tap/>

11 <https://www.ruskeattytot.fi/miten-puhua-ruskeudesta-valkoisena-vanhempana>

12 Ks. esim. DiAngelo. 2018. White Fragility.

ihmisten ihonvärin pitäminen merkityksettömänä eivät riitä. Hän vaatii sen lisäksi aktiivista toimintaa esittämiensä ”antirasististen” ajatusten pohjalta, joissa rasismien vastustamisen näkökulmasta hieman ristiriitaisesti nimenomaan korostetaan ihonvärin ottamista huomioon sosiaalisessa kanssakäymisessä. DiAngelo myös kuvaa antirasisminsa ”jatkuvana työstämisenä” ja ”elämänmittaisena prosessina”, mikä vaikeuttaa enemmän juuri mainitulta uskonnolliselta vakaumukselta, kuin tieteelliseltä ajattelulta tai käytännön tason yhteiskunnallisten epäkohtien kritisoimiselta.

Ibram X Kendi (synt. 1982) puolestaan nostetaan keskeisesti esiin esimerkiksi Itä-Suomen yliopiston ”Antirasismien perusteet, 5 op”-kurssin lähdemateriaaleissa¹³, Opetushallituksen rahoittamassa ja peruskouluun tarkoitettussa työkirjassa Ensiaskeleita antirasismiin¹⁴ ja monissa muissa vastaavissa koulutusmateriaaleissa, joita tällä hetkellä Suomessa on käytössä.

Kendi on erityisesti tullut tunnetuksi ajatuksesta, ettei ihmiselle riitä, että hän on vain yksinkertaisesti ”ei-rasisti”, vaan ihmisen tulisi olla aatteen mukainen ”anti-rasisti”. Jälkimmäiseen sisältyy taas keran keskeisesti vaatimus aktiivisesta toiminnasta, jossa edellytetään oletettujen ”rasististen rakenteiden” purkamista. Muussa tapauksessa ihminen toimii ”rasistisesti”, koska hän hyväksyy tai ylläpitää näitä oletettuja rakenteita.¹⁵

Kendi on myös esittänyt ajatuksen, että ratkaisu historiallisen syrjinnän — kuten Yhdysvaltain orjuuden ja rotusorron — ongelmiin olisi toisenlainen (valkoisiin kohdistuva) syrjintä nykyajassa.¹⁶ Tämä tuo

13 <https://www.uef.fi/fi/jatkuva-oppiminen/mooc-antirasismien-perusteet>

14 <https://peda.net/kuopio/ml/vkt/ensiaskeleita-antirasismiin-peruskoulun->

15 Ks. esim. Kendi. 2019. How To Be An Antiracist.

16 Kendi, s.19.

mieleen yllä mainitun Bret Weinsteinin tapauksen sekä woke-asenteissa usein nähdyin ajatuksen siitä, että ”valkoisten ihmisten” tulisi joskus vain olla hiljaa ja hyväksyä se, mitä ”ruskea ihminen” esittää todeksi.

Esimerkiksi juuri Ebrahimi esitti toimittaja Sannikalle näkemyksen, että joissain keskusteluissa, jotka koskettavat tietyjä ihmisryhmiä, valkoisia ihmisiä voi vaatia olemaan hiljaa. Myös Ruskeat Tytöt -blogissa toimittaja Julia Thurén kirjoittaa samansuuntaisesti.¹⁷ Listatessaan ohjeita artikkelissaan 9 keinoa olla hyvä valkoinen liittolainen hän nostaa ensimmäiseksi ohjeen ”Ole hiljaa”. Tätä ohjetta hän avaa tarkemmin näin: ”Vaikenemisen ja kuuntelemisen avulla välttää nolon whitesplainingin, eli sen että valkoinen ihminen kertoo ei-valkoiselle mitä tämä saa tuntea ja pitää rasismina.”

On varmasti niin, ettei kukaan voi kertoa kanssakansalaiselle mitä saa tai ei saa tuntea, mutta miksi tällaisen säännön pitäisi määräytyä ihonvärin perusteella? Toinen kysymys koskee tietysti rasismien määrittelmää, jonka määrittely yhteiskunnallisena käsitteenä ei varmaankaan voi olla minkään yhden ja kummallisesti juuri ihonvärin kautta määrittelyn ihmisryhmän oikeus?

Tällainen ajattelu on yksiselitteisesti ristiriidassa perinteisen länsimaisen tasa-arvokäsityksen sekä Martin Luther King Jr:n ja kansalaisoikeusliikkeen eetokseen nojaavan ”värisokeuden” periaatteen kanssa. Tällä tarkoitetaan yksinkertaisesti siis sitä, että ihmistä ei tulisi kohdella eri tavalla ihonvärin perusteella eikä ihonvärille tulisi tietoisesti antaa minkäänlaisia sosiaalisia merkityksiä. Sellaisen on yleensä katsottu olevan juuri klassiseen rasismiin kuuluva ajattelutapa, josta seuraa yhteiskunnallisia jännitteitä, ongelmia ja jopa väkivaltaa. Kendi

17 <https://www.ruskeattytot.fi/9-keinoa-olla-hyva-valkoinen-liittolainen>

18 Kendi, s. 20.

kuitenkin väittää, että esimerkiksi Yhdysvalloissa ”tavallisen amerikkalaisen” kannattama ”rodun suhteen neutraali” valtio, on kaikista uhkaavimmin rasistinen liike – pahempi kuin etnonationalismi.¹⁸ Samalla tavalla DiAngelo uskoo, että juuri valkoiset edistykselliset ihmiset, jotka eivät pidä itseään rasisteina, aiheuttavat ”eniten päivittäistä vahinkoa värillisille ihmisille”.¹⁹

DiAngelo näin ollen hylkää värisokeuden periaatteen. Hänen mukaansa värisokeus kieltää mustan ihmisen kokemuksen. Jos valkoinen ihminen ajattelee, että tuo musta ihminen on ”ihan kuin minäkin”, hän DiAngelon mukaan projisoi oman todellisuutensa toisen ihmisen todellisuuteen. Sitä DiAngelo ei selitä, miksi valkoinen ihminen ei voisi ymmärtää, että tumman ihonvärin omaava kanssakansalainen saattaa kohdata rasistista käytöstä ja kokea sen ikävänä tai ahdistavana. Hän ei myöskään avaa miksi värisokeuden periaate — ihonvärin pitäminen merkityksettömänä piirteenä omissa henkilökohtaisissa kanssakäymisissä — voisi edes teoriassa haitata syrjinnän kokemuksen ymmärtämistä. Ulkosulkemisen kokemus ja pelko lienee kuitenkin aivan universaali piirre sosiaalisella ihmislajilla.

Toinen silmiinpistävä piirre sekä DiAngelon että Kendin teksteissä on länsimaisen yksilöllisen suhtautumistavan hylkääminen. He vaativat, että suhtaudumme ihmisiin ryhminä eli kollektiivisesti. Ihminen ei ikään kuin koskaan todella ole yksilö, vaan edustaa aina ihonväriään, halusi hän sitä tai ei. Ehkä tämän vuoksi rasismi ei heille myöskään ole ensisijaisesti yksilön asenne tai toimintatapa, mikä tulee selkeästi heidän kirjoituksistaan esille: ”Ymmärtääksemme rasismia meidän täytyy erottaa se ensin pelkästä ennakkoluulosta ja syr-

19 DiAngelo, s. 5

jinnästä,” kirjoittaa DiAngelo.²⁰ Näkökulma siirtyy yksilöiden välisestä kanssakäymisestä (ihonvärin perusteella jaoteltujen) ihmisryhmien väliin suhteisiin. ”Rasismi on järjestelmä,” väittää DiAngelo.²¹

Määritelmään liittyy keskeisesti myös valta, jonka DiAngelo näkee olevan valkoisten käsissä. DiAngelon mukaan esimerkiksi Yhdysvalloissa valkoinen ryhmä säättää lait, asettaa yhteiskunnalliset normit ja käytännöt tavalla, johon värillisten ryhmä ei kykene. Kriittinen lukija saattaa pohtia, että eikö Barack Obama sitten säättänyt lakeja tai Eddie Murphy vaikuttanut kulttuuriin, asenteisiin ja käytäntöihin, mutta ehkä he olivat vain poikkeusyksilöitä.

Yksilöiden teot eivät ole olennaisia, sillä DiAngelon mielestä se, mitä tehdään tai on tehty ryhmänä ja historiallisesti, määrää valtasuhteet, joille rasismi perustuu. Woke-ajattelussa valkoinen historiallinen rasismi vaikuttaa siis tänäkin päivänä ja ilmeisesti myös Suomessa – kenties kaikkialla maailmassa.

Historiallisesti tarkasteltuna tämä näkemys näyttäytyy kovin yksinkertaistavalta. Voidaan esimerkiksi kysyä kauanko nykyisin elävien (millä tahansa perusteella määriteltyjen) ihmisryhmien tulee kantaa vastuuta historian vääryyksistä? Milloin tilanne normalisoituu? Puhummeko yhdestä sukupolvesta, kahdesta vai kenties sadoista vuodesta? Millä perusteella nykypäivän vaaleaihoiset suomalaislapset kantavat vastuuta historiallisesta rasismista? Entä millä tavalla woke-ajattelussa sellaisten ihmisryhmien, kuten mongolien, arabien tai vaikkapa ottomaanien historiasta tunnetut hirmuteot ja vallankäyttö määrittävät nykyisiä valtasuhteita? Ilmeisesti ei millään tavalla, koska niistä harvemmin puhutaan.

20 DiAngelo, s. 19

21 DiAngelo, s. 21

Woke-ajatusmallin kummallisuus voidaan konkretisoida esimerkiksi kysymällä kumpi on etuoikeutetumpi: turkkilaistaustainen tummai-hoinen kebab-ravintoloitsija vai kantasuomalainen vaaleaihoinen sii-vooja? Jos hyväksymme kollektiivisen woke-ajattelun, on kai huomioi-tava, että historiantutkimuksen mukaan turkkilaisilla ihmisryhmänä oli suomalaisia orjia. Pitäisikö tämän kollektiivisen historian vaikuttaa nykypäivän kanssakäymisiin? Kysymys on tietysti aivan absurdi, mutta woke-ajattelussa johdonmukainen.

Myös historiantutkija Ari Helo kritisoi artikkelissaan tällaista histo-rian monimutkaisuutta vääristävää tulkintatapaa. Hän antaa esimerkin:

Kun Helsingin yliopiston maailmanpolitiikan professori Teivo Teivainen pitää esitelmää valkoisuuden rakentu-misesta Suomessa, tarina pomppii holtittomasti Ruot-si-Suomen 1700-luvun (tarkentamattomista) yhteyksistä afrikkalaiseen orjakauppaan ja 1800-luvun rotuteorioista autonomian ajan politiikkaan, sitten venäläiseen kolo-nialismiin, saamelaisten kohteluun ennen ja nyt sekä ny-kyiseen maahanmuuttokeskusteluun. Näin rakentuu 16 minuutissa ylihistoriallinen tematiikka, jossa suomalaiset ovat valistuksen ajoista saakka manifestoineet vain omaa valkoisuuttaan.

Tällainen tarina on hyvin irrallaan tavanomaisista syy-seuraussuhteis-ta ja on melko haastavaa osoittaa näiden, sinänsä todellisten historian tapahtumien vaikutus nykypäivän Suomen kansalaisen mahdolliseen rasistiseen käytökseen tai ajatteluun.

Tässä kenties voidaan nähdä woke-asenteissa havaittava määri-telmä rasismista alitajuisena voimana, jota ei voi välttämättä tietoisesti

havaita. DiAngelo esittää tällaisen ajatuksen useampaan otteeseen.²² Hän katsoo, että rasismilla on niin valtava vaikutus yhteiskunnassa, että se on ”vääjäämätön”, ”sitä on mahdotonta kokonaan irrottautua” ja se ”muokkaa elämämme jokaista osa-aluetta”. Tämä näkemys selittää mahdollisesti osaltaan sitä, miksi woke-asenteiden kannattajat usein näkevät rasismia sellaisissakin asioissa, kuin erivärisissä laastareissa, Eskimo-jäätelössä, saamelaisrummuissa, intiaanipäähineissä, Afrikan tähti -lautapelissä ja jopa Tiernapojat-joulukuvaelmassa. Onpa rasismin mahdollisuus nähty peräti salaatin valmistusprosessissa.²³

Jos rasismi määritellään alitajuiseksi, käytännössä kaikkialla rakenteissa piileväksi ja vieläpä henkilön subjektiivisesta kokemuksesta riippuvaiseksi, on toisaalta hyvin vaikea keksiä näihin vastaväitteitä: rasismia voi olla kaikki, mistä jollekulle tulee sellainen olo. Sitä ei tarvitse – eikä sitä voi – erikseen osoittaa todeksi.

Lopuksi on myös mielenkiintoista huomata, että Kendi ja DiAngelo esittävät myös toistensa kanssa ristiriitaisia väitteitä. DiAngelo esimerkiksi korostaa, että mustat ihmiset eivät voi varsinaisesti olla rasisteja, koska hänen mukaansa heillä ei ole valtaa ”ihmisryhmän tasolla”.²⁴ Mustilla ihmisillä voi toki olla ennakkoluuloja ja he voivat syrjiä muita ihonvärejä, mutta DiAngelo ei kutsu tätä rasismiksi. Kendi puolestaan toteaa, että ”mustat ihmiset voivat olla rasistisia, koska mustillakin ihmisillä on valtaa, vaikkakin se on rajallista”.²⁵ Itse asiassa Kendi kutsuu DiAngelon ajatusta siitä, etteivät mustat ihmiset voisi olla rasisteja, itsessään rasistiseksi.²⁶ Selvitettäväksi jää, miten näitä

22 DiAngelo, s.42-43

23 <https://yle.fi/a/3-5065323>

24 DiAngelo, s. 22

25 Kendi, s. 142

26 Kendi, s. 136

kaikkia ristiriitoja käsitellään järjestetyissä antirasistisissa koulutuksissa vai vaaditaanko nekin vain hyväksymään ilman kyseenalaistamista, ikään kuin osana uskon mystiikkaa?

Presidentti Obaman mielestä yllä esitelty toimintatapa ei kannata ja se on aivan kiistatta ristiriidassa demokraattisen ajattelun sekä akateemisen keskustelun pelisääntöjen kanssa. Eri mieltä oleminen ja asioiden kyseenalaistaminen on vapaassa, länsimaisessa demokratias-
sa jokaisen yksilön oikeus. Näin on erityisesti tieteessä.

Kun näitä sivistyksen periaatteita vastaan hyökätään voimakkaasti, ovat jotkut suomalaisistakin nähneet woke-asenteissa jopa totalitarismin siemeniä. Esimerkiksi entinen valtiosihteerin ja yhteiskuntatieteil-
den tohtori, Risto Volanen, on verrannut wokea näiltä osin stalinis-
miin.²⁷ Samankaltaisia huomioita wokesta demokratian uhkana ovat
esittäneet myös filosofi Jari Ehrnrooth²⁸ ja kirjailija Jarkko Tontti.²⁹

...

Yllä olevista akateemisista tutkimuksista ja käytännön esimerkeistä huolimatta, mitään wokea ei monien keskustelijoiden mielestä ole olemassa. On vaikea ymmärtää miksi sitä ei nähdä. Maamme suosituim-
piin blogisteihin kuuluva sosialidemokraattien Sakari Timonen muun
muassa kirjoitti: ”Minä en ainakaan suostu pelkäämään jengirikolli-

27 <https://www.suomenmaa.fi/uutiset/volanen-rinnastaa-woke-kulttuurin-stalinismiin-helsingin-yliopistossa-olla-an-polvillaan-totalitaarisen-aarisuunnan-edessa/>

28 <https://www.verkkouutiset.fi/a/varokaa-tata-uusvasemmistolaista-ansaa/#67641c35>

29 <https://www.verkkouutiset.fi/a/woke-aktivismi-uhkaa-liberaalia-demokratiaa/#67641c35>

suutta sen enempää kuin tuota wokedustakaan, johon en ole koskaan elämässäni törmännyt siitä huolimatta, että olen jo varttuneessa iässä oleva valkoihoinen heteromies.”³⁰ Hieman epäselväksi jää miksi hän nostaa ihonvärin ja seksuaalisuuden kuitenkin osaksi tätä woke-keskustelua, mutta sen voi ehkä tulkita sarkasmina.

Jos tässäkin tekstissä esiin nostettuja ongelmia sivuutetaan tietoisesti tai lukuisista lehtijutuista ja akateemisesta tutkimuksesta huolimatta edelleen saivarrellaan woken määritelmästä niin, ettei koskaan päästä puhumaan itse ilmiöstä ja sen vaaroista, on tämä häikäilemättöntä politikointia. Koska itse olen usein kritisoinut woken piirissä yleistä ajatustenlukua ja alitajuisten piilomotiivien tietämistä, en ala tässä spekuloidaan minkä takia jotkut toimivat tuolla tavalla. Riittää että olen osoittanut sen tässä tekstissä esiin tuotujen esimerkkien perusteella älylliseksi epärehellisyydeksi, johon on syytä kiinnittää kriittistä huomiota.

Olen tässä artikkelissa käsitellyt woke-ilmion nimeämisen haasteita ja sen määrittelyä akateemisessa tutkimuksessa. Näihin määrittelymiin nojaten nostin esiin Suomessa jo nyt järjestettäviä koulutuksia, joissa nojataan tällaiseen ajatteluun. Lopuksi esittelin Yhdysvaltain kontekstissa kirjoittavia Kendia ja DiAngelo, pohdin muutamia keskeisiä ongelmia heidän ajattelussaan.

Tämän kirjoituksen puitteissa ei ole mahdollista alkaa käymään tarkemmin läpi näiden ajatusten soveltamista Suomessa. On hyvä kuitenkin muistaa, että woke-asenteisiin pohjautuvia koulutuksia tosiasiallisesti järjestetään maassamme tälläkin hetkellä ja niitä pyritään tuomaan myös osaksi julkishallintoa.

30 <https://blogit.apu.fi/uuninpankkopoikasakutimonen/2022/10/30/mita-tanaan-pelattaisiin/>

Lukija voi jäädä pohtimaan millä tavoin Yhdysvalloissa syntyneen, tälläkin hetkellä akatemian sisällä kiistanalaisen ja kapean lähestymistavan soveltaminen onnistuu Suomessa, jonka historiallinen kehitys, kulttuuri ja väestörakenne ovat olleet täysin erilaiset. Järkiargumentein se ei näytä olevan mahdollista. Jäljelle jäävät kenties vain toisinajattelijoiden aggressiivinen leimaaminen, ulossulkeminen ja puhdas valtataistelu.

 Joakim Vigelius on
valtiotieteitä opiskeleva
nuorisopoliitikko

WOKE EI PESI YLIOPISTOILLA SATTUMALTA

JOAKIM VIGELIUS

Woke muka-ongelmia innovoivana
riita-aatteena

Woke herättelee. Se on ilmiönä esillä niin kotimaisen median kolumneissa ja kohuotsikoissa kuin myös Emmanuel Macronin, Barack Obaman ja Donald Trumpin kaltaisten valtionpäämiesten huulilla. Wokea on havaittu siellä sun täällä, mutta poikkeuksellisen monet sen hullutuksista, kuten rasistiset lautapelit, menstuoivat miehet ja homonationalistiset gangsterismit, ovat nousseet nimenomaan yliopistollisista yhteyksistä. Mitä woke oikeastaan edes on ja miksi sen jäljet johtavat yliopistoihin?

Woke on pohjimmiltaan riita-aate. Se on keksittyjä, muttei aidosti koettuja ongelmia. Se on kattokäsite kirjolle ajattelu- ja toimintamalleja, joita yhdistää näennäinen pyrkimys tasa-arvoon ja syrjimättömyyteen, mutta jota vaivaa tolkun puute. Sen määritelmät tasa-arvolle ja syrjimättömyydelle ovat ideologisesti intersektionaalisen feminismin, antirasismien ja vasemmistoradikalismien värittämiä, minkä vuoksi woken rummuttamat ”ongelmat” asettuvat jatkuvasti normaaliväestön arkisen ymmärryksen ulottumattomiin. Siinä missä länsimaiset yh-

teiskunnat jo laajasti tunnistavat ja myös aktiivisesti torjuvat yhteiskunnallista epätasa-arvoa ja syrjintää, woke keskittyy keksimään uusia ”ongelmia” ne riitauttaakseen.

Wokelle onkin ominaista pyrkiä ajamaan muutosta kulttuurin lisäksi myös hallinnossa ja instituutioissa. Wokessa viitataan useasti yhteiskunnallisiin ”rakenteisiin”, joiden purkamisessa valtiojohtoinen tasapäästävä lopputulosten tasa-arvon ajaminen sekä yhteiskuntakehityksen ohjailu (”social engineering”) ovat välttämättömiä. Woken toimintamallit ovat siten vahvasti ristiriidassa vapaan ja moniarvoisen yhteiskunnan periaatteiden kanssa. Woke pyrkii vaientamaan erimielisyyden vaatimalla poliittista korrektiutta, laitimalla turvallisempien tilojen periaatteita, ruokkimalla ennakko- ja itsesensuuria sekä mustamaalaamalla wokea vastaan rikkoneita, ”canceloimalla” ja ”deplatformoimalla”. Poljettujen etuja ajaessaan woke on valmis polkemaan muun muassa sananvapautta ja ihmisten aidosti lain edessä yhdenvertaista kohtelua. Woken taustalla lieene se sama vietti radikaaliin, läpiyhteiskunnalliseen ja kansainväliseen muutokseen, ”jatkuvaan vallankumoukseen”, kuin sen vasemmistolaisissa edeltäjissäkkin sata vuotta sitten.

Alun perin wokella on tarkoitettu tiedostavuutta nimenomaan rodulliseen ja sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen liittyvissä kysymyksissä. Viimeistään 2020-luvulle tultaessa woke valtavirtaistui ja sillä alettiin viitata kielteisessä sävyssä kirjoon jo kuvailtuja ismejä ja toimintatapoja. Wokea valtavirtaisti erityisesti George Floydin kuolema ja laajat Black Lives Matter -mielenosoitukset Yhdysvalloissa vuonna 2020. Tapahtumasarja mahdollisti Yhdysvaltojen sisäisen rodullisen eripurana purkautumisen, mutta myös sen leviämisen läpi läntisen maailman. Keskustelu yhdysvaltalaisesta poliisiväkivallasta laajeni keskusteluksi ”rakenteellisesta rasismista” ja myös muiden vähemmistöjen kokemasta sorrosta. Sortoa onkin sen jälkeen tulkittu esiintyvän

kautta lännen niin rakenteissa, suurmiesten patsaissa, binäärisessä sukupuolikäsityksessä, riisipaketeissa, lautapeleissä kuin esikambrisen kauden siirtolohkareissa. Erityisesti yliopistoista näyttää tulleen paitsi alustoja woke-aktivismille, myös taistelukenttiä niin kutsutuille ”kulttuurisodille”. Tässä kirjoituksessa kuvaillaan ja analysoidaan wokeksi kutsutun muutosvoiman sekä sille muodostuneen vastavoiman yhteentörmäyksiä erityisesti yliopistoissa.

**Woke on ulkomaista tuontitavaraa,
jonka toivot jäävän tulliin**

Woke ei pesi yliopistoissa sattumalta vaan syystä. Yliopistot ovat olleet mitä otollisinta maaperää paitsi woken synnyttäneessä rodullisessa eripurassa piehtaroinnille, myös eripuralle ylipäätään. Näin on etenkin yliopistojen ”pehmeissä tieteissä”, kuten humanistisilla sekä yhteiskuntatieteellisillä aloilla, joissa metodologisesti ilmiöiden subjektiivinen tulkinta, ymmärtäminen sekä kriittinen arviointi ovat useimmiten niiden objektiivista mitattavuutta tärkeämpiä. Ne ovat siis jo tutkimusaiheidensa, menetelmiensä kuin opiskelija-aineeksensakin osalta luonnostaan taipuvaisempia tunnepohjaiseen ja yhteiskunnan sosiaalisten rakenteiden muuttamiseen pyrkivään aktivismiin kuin ”kovat tieteet” eli teknistieteelliset alat. Samaan aikaan pehmeillä tieteillä on suhteessa teknistieteellisiin aloihin selkeä yliedustus mediassa, kulttuurissa ja yhteiskunnallisessa keskustelussa, mikä entisestään alleviivaa tarvetta suhtautua kriittisesti woken kaltaisen ilmiön leviämiseen yliopistomaailmassa.

Varhaista woke-kritiikkiä ilmeni jo Trumpin presidenttikauden alussa, osin hänen valintansa myötävaikutuksesta, kun yliopistot Yhdysvalloissa ja Kanadassa saivat merkittävää huomiota siellä käydyistä identiteettipoliittisista yhteenotoista ja kulttuurisodista. Jälkikäteen

tarkasteltuna niitä voidaan perustellusti kuvata wokeksi kutsumamme ilmiön esitaisteluina.

Ilmiselvin esimerkki tästä on psykologian professori Jordan Peterson, joka nousi maailmanmaineeseen vuonna 2016 kieltäytyttyään käyttämästä uusia keinoitekoisia sukupuolipronomineja, vaikka laki sitä jatkossa edellyttäisi. Petersonin ulostulot nostattivat paitsi suurta suosiota, myös häntä raivokkaasti vastustavia mielenosoituksia Toronton yliopistolla. Vuonna 2017 vastaavaa huomiota sai Lindsay Shepherdin tapaus Wilfrid Laurierin yliopistolla. Shepherd oli näyttänyt osana äidinkielen tunnin pronominikeskustelua otteita Petersonin esiintymisistä ja joutui siksi yliopiston kuulusteltavaksi epäiltynä opiskelijoiden altistamisesta ”transfobialle” sekä ”toksiselle ilmapiirille”. Samoihin aikoihin myrskyn silmään ajautui evoluutiobiologian professori Bret Weinstein. Hänen yliopistollaan vietettyä rasisminvastaisista ”Day of Absence” -perinnettä tahdottiin muuttaa muotoon, jossa valkoisia opiskelijoita kehoitettaisiin jäämään päiväksi pois yliopistolta. Weinstein kritisoi ehdotusta ja katsoi, ettei oikeuden puhua tai oleskella kampuksilla tulisi milloinkaan riippua ihonväristä. Lausunnot kirvoittivat mielenosoituksia ja Weinsteinia kehoitettiin pysymään poissa yliopistolta turvallisuutensa tähden.

Raivokkaan vastaanoton ovat saaneet myös monet sellaiset yliopistoja kiertävät poliittiset kommentaattorit, jotka tunnetaan kritiikistään nykyvasemmistoa, poliittista korrektiutta ja intersektionaalista feminisimiä kohtaan. Petersonin puhujavierailuihin on vastattu mielenosoituksin, häiriköinnein ja tilaisuuksia peruuttamalla. Toimittaja Milo Yiannopoulosen kampuskiertue vastaanotettiin laajoin mielenosoituksin, jotka äityivät paikoin väkivaltaisiksi ja johtivat useiden kymmenien ihmisten pidätyksiin. Myös konservatiivi Ben Shapiroon puhujatilaisuuksia kampuksilla on häiritty ja pyritty estämään. Vas-

taavia esimerkkejä wokeen yhdistetystä cancel-kulttuurista eli pyrki-
myksestä vaientaa eriävien mielipiteiden esittäjät yliopistoilla on nähty
myös Suomessa. Vuonna 2018 Åbo Akademi peruutti tiloissaan järjes-
tettävän miesten tasa-arvoa koskevan seminaarin, koska osa yliopiston
henkilökunnasta oli kokenut seminaarin sisällön ja ruotsalaisvaikutta-
ja Alexander Bardin osallistumisen kyseenalaiseksi sekä loukkaavaksi.

Näitä julkisuuteen nousseita esimerkkejä akateemisen maailman
sensuurivaatimuksista on monia, mutta ne edustavat vain jäävuoren
huippua. Näin yliopistojen tilannetta kuvaa loppuvuonna 2022 jul-
kaistu yli 1 600 akateemikon allekirjoittama vetoamus ”Stanford Aca-
demic Freedom Declaration”. Akateemisen vapauden palauttamista
vaativa vetoamus kuvaa pelon ja itesesuurin leviävän akateemiassa.
Tutkijat ja opiskelijat eivät enää uskalla puhua näkemyksistään, tutkia
tiettyjä aiheita tai kyseenalaistaa dogmeja saati akateemisen vapauden
kaventumista ilman riskiä sorsitukseksi tulemisesta tai urilleen aiheu-
tuvasta vahingosta. Vetoamuksen mukaan yliopistoissa tuetaan vain
rajoitettua sananvapautta, jossa sanottu ei saa loukata eikä haastaa jo
omaksuttuja käsityksiä sosiaalisesta oikeudenmukaisuudesta. Sanan-
vapauden kaventumiseen ja sensitiivisyysvaatimusten lisääntymiseen
viitaten vetoamuksessa pelätään aktivismin syrjäyttävän tutkimuksen
ja väittelyn.

Vaikka Stanfordin vetoamuksessa wokea ei nimeltä mainitakaan,
on selvää, että juuri siihen kuvaukset yliopistoilla vallitsevasta pelosta,
kyseenalaistamattomista dogmeista ja lisääntyvistä sensuurivaatimuk-
sista viittaavat. Akateemikkojen esiinmarssi on kuitenkin merkityk-
sellinen osoitus siitä, että woken leviämiseen yliopistoilla ei ole syytä
suhtautua vastustamattomana luonnonvoimana, vaan ennemmin kut-
suhuutona järjestelmälle vastavoimalle.

Näitä wokeen kytkeytyviä repiviä kiistoja rakenteellisesta rasis-

mista ja sukupuolikysymyksistä käytiin Yhdysvalloissa näkyvästi jo 2010-luvun loppupuoliskolla. Vaikka woken olisi suonut jäävän ulkomaiseksi tuontitavaraksi, joka jää tullin haaviin, on 2020-luvulle tultaessa täysin samojen kiistojen todistettu rantautuneen Atlantin yli myös suomalaisiin yliopistoihin.

Keiden äänellä yliopistojen ongelmista puhutaan?

”Näin woke-hulluus tunkeutui yliopistoihin – kyttäämistä, ilmiantoja ja pelkääviä opettajia”, otsikoi toimittaja Sanna Ukkola laajaa keskustelua herättäneen kolumninsa lokakuussa 2022. Kolumnissa nostettiin nimettömästi esiin woken esiintymistä suomalaisten yliopistojen sisällä: kollegoiden kerrottaaan tehtailevan kanteluita toistensa työajan ulkopuolisista mielipiteenilmaisusta; parikymppiset opiskelijat ahdistuvat vaikeista aiheista puhuttaessa ja vaativat enenevässä määrin sisältövaroituksia; kotimaisen elokuvan ja kirjallisuuden klassikot koetaan ongelmallisiksi niiden liian ”valkoisuuden” tähden; antirasistisista koulutuksista on tullut arkipäivää, kuten myös ”turvallisemmista tiloista”. Ukkola kuvaa woke-aktivismiin samansuuntaisesti kuin jo mainittu Stanfordin vetoomuskin:

”Jos et laula kaanonin mukaan, sinusta tehdään kantelutaja, saatat joutua tutkintaan työpaikallasi, sinut pelotellaan hiljaiseksi.”

Ukkolan kolumnin jälkeen keskustelu yliopistojen woke-ongelmista laajeni, mutta siinä on edelleen kummallisia piirteitä. On silmiinpistävä, että wokea on ilmiönä arvosteltu niin poliitikkojen, akateemik-

kojen kuin mediankin toimesta, mutta opiskelijoiden kriittiset äänen-
sävyt ovat loistaneet poissaolollaan. Sen syytä on vaikea järjellisesti
selittää. Opiskelijathan ovat kaikista keskeisimmässä asemassa todis-
tamassa wokea ilmiönä niin osana yliopistojen opetusta kuin opiskeli-
jakulttuurista ja nuorten sosiaalisia piirejäkin. Siitä huolimatta yliopis-
toissa opiskelevilta kuullaan mediassa woke-kritiikin sijaan lähinnä
tyylikuhdasta wokeismia. Eikä sekään ole pelkkää sattumaa.

Useimmiten yliopistojen muka-ongelmien noustessa otsikoihin
onkin juttu kirjoitettu punavihreän, antirasistisen ja intersektionaali-
sen feministisen opiskelijan näkökulmasta. Ylellä yliopistojen harmil-
lisesta ”läpivalikoisuudesta” avautuu satunnainen opiskelija – tai siis
Sitoutumattoman vasemmiston vaalein valittu edustaja. Helsingin Sa-
nomissa on äänessä yliopistojen rasismista ja valkoisuudesta huolestu-
nut satunnainen opiskelija – tai siis Vihreiden nuorten puheenjohtaja.
Ylellä, Hesarissa ja jopa Opetushallituksen sivuilla kuullaan yliopisto-
jen rakenteellisesta rasismista erästä kolmatta satunnaista opiskelijaa
– tai siis Vasemmisto-opiskelijoiden hallituksen jäsentä.

Poliittinen värittyneisyys ei toki yksinään ole peruste mitätöidä
kenenkään sanomaa, mutta punavihreiden aktivistien ylikorostumi-
nen yliopistojen tilaa analysoivassa uutisoinnissa voi epäilemättä joh-
taa myös vinoutuneisiin analyysiin. Valtamediassa wokelle kriittisiä
opiskelijoita ei olla kuultu liki kertaakaan. Miksi ei?

Yksi sekä suomalaiseseen mediaan että suomalaisiin yliopistoihin
jo pesiytyneistä kansainvälisistä trendeistä on ”valkoisuuden” ja ”ra-
kenteellisen rasismien” papukaijamainen toistelu. Ne ovat Yhdysval-
loissa jo vuosia sitten itsensä läpilyöneitä hokemia, joilla ei ole tarjota
Suomen kontekstiin apinoituina kuin tarpeettoman eripurana lietson-
taa. Esimerkiksi viranomaisvaltaa edustavan Opetushallituksen si-
vuilla julkaistussa artikkelissa ”Jotta yliopisto ei olisi valkoisten klubi”

kuvaillaan yliopistoihin pesiytyneen ”rakenteellista rasismia heijastuva ajattelumaailma”:

”Yliopistoihin pesiytyneessä rakenteellista rasismia heijastavassa ajattelumaailmassa valkoihoinen opiskelija on neutraali, objektiivinen ja tuottaa tietoa. Tummaihoisen on oletetusti jotain muuta. Siksi häntä vilkuillaan yliopistolla, kuin hän olisi väärässä paikassa. Hänen pitää perustella, mitä sanoo, silloin kun valkoisten ei tarvitse. Hänen ei oleteta osaavan suomea. Hänen pitää olla kuin ei haittaisi, kun muut, luennoitsijatkin, vitsailevat rasistisesti tai käyttävät ihmisryhmistä halventavia sanoja.”

Ylen artikkelissa vuonna 2020 puolestaan kerrottiin opiskelijajärjestöstä ”Students of Colour” ja jaettiin rasismin kokemuksia yliopistolta. Esimerkkeinä rasismista esiteltiin, kuinka ”puheessa tehdään oletuksia siitä, että suomalaiset ovat valkoisia” ja kuinka ”omalle valkoisuudelle ja siitä johtuville rakenne- ja näkökulmaeroille ei oikein osata olla kriittisiä”. Raskauttavampana esimerkkinä väitettiin luennoitsijoiden esittäneen luennoilla rasistisia kommentteja. Syytöksistä huolimatta Helsingin yliopistolla ei oltu tietoisia yhdestäkään rasismitapauksesta.

Mediassa esillä olleita yliopistojen rasismitapauksia yhdistää sama piirre: niissä rasistisuus jää väitteiden tasolle. Väitetyt tapaukset eivät joko sisällöltään alkuunkaan edusta rasismia tai silloin kun ne edustaisivat, niistä ei ole ilmoitettu eteenpäin, niistä ei ole kuultukaan yliopiston hallinnossa eikä niillä siten ole minkäänlaista todistusarvoa. Ne ovat väitteiden tasolle jääviä syytöksiä, jotka täysin kriitikittä niellään osoituksena ”yliopistoillemme pesiytyneestä rakenteellisesta rasismista”. Samat tahot, jotka woke-henkisesti tulkitsevat rasismia rii-

sipaketeista lautapeleihin, sanelevat myös valtamedian otsikoiksi narratiivinsa yliopistojen luonteesta.

Helsingin yliopistoa ei suinkaan ole ainoa yliopisto, jossa hallinnolla ei ole osoittaa konkretiaa rasismien ilmenemisestä yliopistolla. Kun Yle tiedusteli rasismien ilmenemistä myös Tampereen, Oulun, Jyväskylän ja Itä-Suomen yliopistoissa sekä Aalto-yliopistossa, ilmenneitä rasismitapauksia oli yksi. Kyllä, yksi kappale. Sekin koski Oulun yliopistolla somekiusaamisen kohteeksi joutunutta saamelaisopiskelijaa – ei siis heitä, jotka järjestäytyvät ”ruskeiden” ja ”värillisten” opiskelijoiden äänekkäiksi yhteisöiksi Helsingin yliopistolla.

Mistä se kertoo, että kuuden suuren yliopiston ja niiden yli 110 000 opiskelijan keskuudessa rasismia on todennetusti ilmaantunut vain kerran viime vuosina? Entä mistä kertoo se, että yliopistoilla todennetusti ilmaantuvan rasismien vähäisyydestä huolimatta media on täynnä toteavia otsikoita yliopistojen rasistisuudesta – jopa niiden ”rakenteellisesta rasismista”? Se ei kerro pelkästään wokesta ja rasismiyliherkkyydestä yliopistoilla, vaan myös yleisestä yhteiskunnallisesta suhteellisuudentajun puutteesta.

Empatian ylikorostuminen on johtanut siihen, että sekä käytöksellisenä ohjenuorana yliopistolla että journalistisena ohjenuorana mediassa on aina uskoa väitettyä uhria ja olla kyseenalaistamatta esitettyjä väitteitä. Lopputuloksena mediadiskurssi ja laajasti yhteiskuntaan leviävät hokemat rakenteellisen rasistisista yliopistoista perustuvat lähinnä yliopistojen aktivistielujen kilpauhriutuessa syntyneille syytöksille eivätkä toteennäytetyille rasismille. Sama pätee myös laajemmin yliopistoissa kuultuihin syytöksiin sorrosta ja syrjivistä rakenteista koskien sukupuolivähemmistöjä ja transasioita.

Woken vastaiset voimat ovat vain harvoin saaneet äänensä kuuluviin, mutta woke on ainakin kolme eri kertaa kohahdutta-

nut Suomessakin tavalla, joka on avannut silmiä ilmiön todelliselle luonteelle: sukupuolentutkijoiden ilmiriitä Åbo Akademiassa, ”miesten kuukautiset” Tampereen yliopistolla ja Afrikan tähti -kohu Helsingin yliopistolla. Kukin tapauksista tuo osaltaan esille woken kytkeytymisen intersektionaaliseen feminismiin ja sukupuolentutkimukseen, sukupuoli-ideologiaan ja transsukupuolisuuteen sekä antirasismiin ja dekolonisaatioon. Aloitetaan tapaus Åbo Akademiasta.

Tapaus I:

Sukupuolentutkijoiden skisma

Åbo Akademiassa

Wokeen kriittisesti suhtautuvissa lähteissä parjattu sukupuolentutkimus on monitieteinen oppiaine ja tutkimusala, jossa tutkitaan sukupuolen ja seksuaalisuuden vaikutusta sekä merkitystä yhteiskunnassa. Sukupuolentutkimus on tutkijoidensa, opiskelijoidensa ja oppimateriaaliensa osalta perinteisesti kallellaan vasemmistolaiseen maailmankatsomukseen, jossa yhteiskuntaa tarkastellaan ”sorrin” ja ”sorrettujen” näkökulmasta. Useimmissa suomalaisissa yliopistoissa opetettua sukupuolentutkimusta voidaan perustellusti pitää kotimaisen wokeismien ajatushautomoina ja synnytysoasastoina.

Ehkä viihdyttävimmän esimerkin wokesta ja sen läpiriitaisesta luonteesta suomalaisissa yliopistoissa tarjoaakin Åbo Akademi, jonka tapahtumista uutisoitiin *Turun Sanomissa* alkuvuonna 2019 otsikolla: ”Rajut riidat ja rasismisyytökset repivät Åbo Akademin sukupuolentutkimuksen laitosta.”

Monisyisen konfliktin kerrotaan alkaneen transsukupuolisen henkilön tiedusteltua sukupuolentutkijoiden pikkujouluissa afrikkalaistaustaisen tohtorin englanninkielisiä sukupuoli- pronomineja. Toh-

tori oli kokenut tilanteen nöyryyttävänä, ihonväriinsä kohdistuvana ja kieltäytynyt ”postkolonialistisena feministinä” nimeämästä pronominejaan englannin kielellä, joka oli aikoinaan tuotu hänen kotimaahansa väkivalloin. Osa juhlijoista tulkitsi haluttomuuden tunnustaa pronomineja transfobiseksi, johon tohtori ja hänen perustamansa afrikkalaisen feminismin järjestö vastasivat syyttämällä pronominienvaajia ”homonationalistisesta gangsterismista”. Tapahtuneen johdosta järjestö laati vetoomuksen ”rasististen käytäntöjen kitkemiseksi suomalaisista yliopistoista”.

Myöhemmin tohtori vaati sähköpostitse kollegoitaan lopettamaan epäammattimaisen käytöksen häntä kohtaan. Kollegoiltaan saamansa vastaukset hän koki ”homonationalistisen rasistiseksi”. Tämä puolestaan järkytti yhden kollegoista kyyneliin asti. Kollegansa kyyneliet tohtori koki yritykseksi varastaa huomio mustien naisten laitoksella kokemasta rasismista valkoisen naisen tunteisiin.

Asiasta valitettiin Åbo Akademin johdolle. Riitaa sovitellessaan tulinjalle joutui myös yliopiston johtoporras, kun se erehtyi käyttämään asianomaisista ilmaisuja, kuten ”ruskea- ja mustaihoinen”, mitkä koettiin rasistiseksi ja vaadittiin poistettaviksi loppuraportista. Tutkinnan päätteeksi yliopisto ei katsonut kenenkään toimineen tietoisesti tai tarkoituksellisesti rasistisesti, mutta tohtori järjestöineen ei johtopäätöstä niellyt. Hänen mukaansa ”uhrien kannalta sillä ei ole merkitystä, onko Åbo Akademiä esiintyvä rasismi tietoista vai rakenteellista”. Tohtori katsoi tapahtumasarjan vain osoittavan, ettei suomalaisyliopistojen johtajilla ole ”tietämystä rasismintutkimuksen nykyteorioista”.

Turun Sanomien tragikoominen kuvaus sukupuolentutkijoiden keskinäisistä riidoista tuo yksityiskohtaisesti esiin woken ja sukupuolentutkimuksen keskeisen yhteneväisen piirteen: riitaisuuden. Woke ja sukupuolentutkimus saavat virtansa asioiden täysin tarpeettomasta

riitauttamisesta, siis keksityistä ongelmista. Ongelmallinen kulma keksitään asiaan kuin asiaan, kun oma ajattelu on viritetty havaitsemaan sortoa ja sortorakenteita kaikkialla. Kun mikä tahansa toiminto yhteiskunnassa kohdistuu naiseen, voidaan sen taustamotiiviksi tulkita naisviha, ja kun mikä tahansa toiminto yhteiskunnassa kohdistuu tummaihoiseen ihmiseen, kuten pronominiinien tiedustelu pikkujouluissa, voidaan sen motiiviksi tulkita rasismi. Riita ja eripura ovat riita-aitteen polttoaineita.

Tapaus Åbo Akademia lähes mahdoton referoida ilman, että mitä mielenkiintoisimpia yksityiskohtia woken absurdeimmista ilmentymistä jää mainitsematta. Pääpiirteissään tapaus on kuitenkin kaikkinen syytöksineen, käänneineen ja uuskäsitteineen esimakua myöhempinä vuosina sukupuolentutkimuksen laitoksen ulkopuolellekin levinneistä ajatuksista. Keskustelu sukupuolipronomineista ja mitä erikoisimmista rasismien muodoistahan on vain yltynyt ja yleistynyt Åbo Akademin tapahtumien jälkeen. Se käy ilmi myös sitä seuranneissa woke-kohuisa koskien miesten kuukautisia ja Afrikan tähteä.

Tapaus II:

Miesmenkköjen kyseenalaistaminen kohahduttaa Tampereen yliopistolla

*IHAN TOSISSAANKO TÄÄLLÄ PUHUTAAN MIEHISTÄ,
JOILLA ON KUUKAUTISET?*

Näillä sanoilla alkoi omakohtainen kokemukseni wokesta yliopistomaailmassa. Elettiin vuotta 2020, kun osallistuin Tampereen yliopistolla ”Yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo yhteiskunnassa” -kurssin etäluennolle. Kun ohimennen luennoitsija mainitsi sukupu-

lineutraalien WC-tilojen tarpeellisuudesta erityisesti niille ”miehille, joilla on kuukautiset”. Häkeltyneenä miesten kuukautisten mutkattomasta uuttamisesta osaksi yliopistokurssin luentoa koin tarpeen avata suuni ja haastaa opetetun, mikä tietävästi edelleen lukeutuu akateemisen maailman ihanteisiin. Etäluennolla olleet kanssaopiskelijat eivät kuitenkaan reagoineet kyseenalaistukseeni suurella innolla:

”Joakim, onko sinun mielestä asiallista laukoa transfobisia kommentteja?”

”Joakim, kannattaa miettiä sävyä millä kommentoit sensitiivisiä aiheita.”

”Joakim, kyseenalaistat tällä kommentilla käytännössä joidenkin miesten oikeuden itsemäärittelyyn.

Se on ongelmallista”.

Kysymystäni kuvailtiin ”ahdasmieliseksi provoiluksi” sekä ”epäkunnioittavaksi ja mauttomaksi”. Tilanteen kärjistymisestä huolimatta en tahtonut peräännyä, vaan ilmaisin ääneen sen tosiasian, ettei biologisilla miehillä ole kuukautisia – ja ettei sen ääneen toteaminen ole fobiaa yhtään mitään ihmisryhmää kohtaan. Tämä kirvoitti opiskelijatoverini kertomaan, että ”kaikki miehet eivät ole biologisia miehiä” ja ”kaikkia miehiä ei ole syntymässään määritelty miehiksi”. Maailmankatsomustani kuvailtiin ”ahtaaksi” ja biologian tuntemustani ”ala-astetasoiseksi”. Kun vielä lopussa erehdyin viittaamaan biologisiin miehiin ”oikeina miehinä, poljin jälleen miinaan:

”mitkä vitun oikeat miehet wtf”

”siis mikä on ”oikea” mies??”

”Ihanko oikeasti tällainen puhe sallitaan täällä”

Yhdysvaltojen identiteettipoliittikkaa vuosia seuranneena tunnistin ilmiön, mutta silti se omakohtaisesti koettuna hämmensi. Olimmeko Suomessakin edenneet jo niin pitkälle, että sukupuolen kokemuksellisuus on asetettu biologian edelle jopa yliopistojen opetuksessa?

Aktiivisena Twitter-keskustelijana jaoin erikoisen kokemukse-
ni twiittiketjun ja kuvakaappausten muodossa sosiaaliseen mediaan osoituksena opiskelijoiden keskuudessa vallitsevasta ilmapiiristä, yliopistojen opetuksesta sekä yliopistoissa pesivästä muulle yhteiskunnalle vieraasta todellisuudesta. Julkaisu nousi nopeasti kiinnostavaksi keskustelunaiheeksi useilla sosiaalisen median alustoilla. Tuhansien tykkäysten ja jakojen myötä nettikeskustelulle tyypillisesti asian käsittely lähti laukalle: yhdet kiistelivät yliopistojen opetuksen mädännäisyydestä, toiset väitetystä transfobiasta, kolmannet sukupuolten määrästä, neljännet mahdollisesta syyllistymisestääni tekijänoikeusrikkomukseen kurssin sisältöjä jakaessani ja niin edelleen.

Oikeudellisilla seuraamuksilla spekuloinnin ja transfobiasyytösten lisäksi ainejärjestölleni ja ylioppilaskunnalleni tehtiin asiasta useita häirintäilmoituksia. Yksikään niistä ei edennyt perätöntä ilmoitusta pidemmälle. Huomionarvoista oli myös oman ylioppilaskuntani reaktio, kun oman ylioppilaskuntani puheenjohtaja vastasi twiittiketjuuni kehottaen minua poistamaan twiitin. Sanomaansa hän tehosti saattein:

”Debatointi kuuluu yliopistoon, provosointi ei.

Älä siis itke, ettet saanutkaan kannatusta transfobiselle väitteellesi”.

”Tällaisena menstruoivana naisena on todella vaikeaa ymmärtää miksi ihmeeksi kutsuisit menstruoivien miesten menkkoja, jos ei menkoiksi.”

”Haluaisin kuitenkin tietää, miksi ihmeessä koet sydämesi asiaksi vastustaa toisten oikeuksia ihmisyyteen. Tai miten koet olevasi toisten yläpuolella voidaksesi kieltää heidän identiteetin. Oli miten oli, mitä jos antaisit luennoitsijan ja kurssilaisten olla rauhassa häirinnältä.”

Ylioppilaskunnan absurdin reaktion lisäksi myös eräs yliopistomaailman etujärjestö ilmoitti, etteivät he osallistuisi jonkin aikaa suunnittelemaamme yhteistapahtumaan, jos jatkaisin sen järjestäjätahona. He perustelivat asiaa todeten minun altistaneen opiskelijat ja opetuksen ”rajun rienauksen kohteeksi”. Läsnaoloni katsottiin uhkaavan tapahtuman ”turvallista ympäristöä”.

Vielä saman illan aikana somekohusta kuullut kurssista vastaava lehtori lähetti kurssilaisille viestin, jossa hän kertoi poistaneensa minut kurssilta ja selvittävänsä ”jatkotoimia”. Kurssilta poistamista ei minulle ilmoitettu eikä päätöstä myöskään perusteltu. Pitkän sähköpostiviestinnän jälkeen minut palautettiin kurssille lain edellyttämällä tavalla. Varoitusta tai muita seurauksia yliopisto ei asiasta langettanut. Seuraukset jäivät lähinnä sosiaalisiksi, kun spekulointi tapahtuneen ympärillä jatkui. Oikeusturvani kannalta koin tärkeäksi asian julkisen puinnin, sillä lopullinen selvyys asiaan olisi paras tae siitä, ettei asian ratkaisematta jääminen hankaloittaisi tulevaisuuttani. Tällaista minut kurssilta potkinut lehtori yksityisviestillään vihjasikin pian tapahtuneen jälkeen:

”Eiliset luennot, joissa käsiteltiin epäsovivaa käytöstä ja häirintää työyhteisössä, voisivat soveltaen sopia myös epäsovivaan ja häiritsevään käytökseen opiskeluyhteisössä ja voivat siten antaa sinulle osviittaa siitä, mikä käytökses-

säsi koettiin ongelmalliseksi. Kun paneudut niihin ajatuksella, tulet välttymään jatkossa myös työelämässä monilta tarpeettomilta ongelmilta, joiden seuraukset voisivat olla sinulle huomattavan ikäviä.

Pölyn laskeuduttua aloin tiedustella yliopistolta, mikä oikeutti opiskelijan kurssilta poistamisen. Lopulta poiston kerrottiin perustuneen yliopistolain kurinpitopykälään. Lain mukaan opiskelijan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään kolmeksi työpäiväksi, jos on vaara, että ”muiden turvallisuus kärsii opiskelijan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi” tai jos ”opetus vaikeutuu kohtuuttomasti tämän häiritsevän käyttäytymisen vuoksi.”

Yliopisto ei tietopyynnöistäni huolimatta koskaan tarkemmin perustellut, mikä toiminnassani oli koettu väkivaltaiseksi, uhkaavaksi tai häiritseväksi tavalla, joka kohtuuttomasti vaikeuttaisi opetusta ja olisi siten oikeuttanut lakiin perustuvan kurinpitotoimen. Vastauksessa tekemääni kanteluun lehtori kuvaili käyttäytymiseni niin kurssilla kuin sosiaalisessa mediassakin vaarantaneen ”muiden opiskelijoiden syrjäyttämömyyden ja työskentelyrauhan”.

Ratkaisematta kuukautiskohussa jäi, oliko asiassa toimittu oikeasuhtaisesti. Täyttikö miesten kuukautisten kyseenalaistus ja sitä seurannut julkinen keskustelu väkivaltaisuuden, uhkaavuuden tai häiritsevyyden kriteerit? Ehkä, jos yliopisto mielletään avoimen akateemisen yhteisön sijaan ulkomaailmalta suljetuksi turvalliseksi tilaksi. Yliopistoista onkin tullut enenevässä määrin, erityisesti humanistisilla ja yhteiskuntatieteellisillä aloilla, järjen sijaan tunnetta korostavia aikuislastentarhoja. Yliopiston lupaus opiskelijalle ei enää kaikilla aloilla ole arvostetun tutkinnon ja urakehityksen turvaaminen, vaan ”turvallisen tilan” luominen erilaista nuoruuttaan elävien opiskelijoiden tun-

ne-elämälle, identiteetin etsinnälle ja poliittiselle aktivismille.

Opetus miesten kuukautisista ja järkytys niiden kyseenalaistamisesta havainnollistaa woken toimintatapoja. Ensin woke asettuu sorretun eli sukupuolivähemmistöjen puolelle. Toisena se keksii perinteisen sukupuolikäsityksen ongelmaksi ja purettavaksi sortorakenteeksi. Kolmantena se riitauttaa käsityksemme sukupuolesta määrittelemällä sen biologian sijaan pelkästään ihmisen kokemukseen perustuvaksi. Neljäntenä woke luo erimielisyyttä vaientaakseen voimakkaan narratiivin, jossa wokesta poikkeavat sukupuolen määritelmät ovatkin ”transfobiaa”, ”ahdasmielisyyttä” ja ”toisen olemassaolon oikeutuksen vastustamista”. Yhtäkkiä ihminen, joka ketään syrjimättä ja kaltoin kohtelematta pitää sukupuolta edelleen biologisena tosiasiana, onkin leimattu sorrettua vähemmistöä vihaavaksi foobikoksi.

Nyt pari vuotta edellä mainittua selkkausta myöhemmin transasiat ovat tulleet entistä ajankohtaisimmiksi. Edellä kuvatut vaiheet sorretun puolelle asettumisesta, keksitystä ongelmasta, vakiintuneiden käsitystemme riitauttamisesta ja erimielisten mustamaalaamisesta ovat yhä vahvemmin esillä yliopistoilla, mutta ne ovat nousseet nyt esiin myös päivänpolitiikassa, translain uudistamisen yhteydessä. Jos et kannata oikeutta vaihtaa juridista sukupuolta ilmoitusmenettelyllä kuukauden harkinta-ajalla ja ilman minkään valtakunnan transdiagnoosia, olet epäilemättä transfobinen ihmisoikeusloukkaaja. Woken tunnelatautunut rummutus puree ajassa, jossa ei osata sanoa ei. Se pätee myös kolmannessa ja viimeisessä tapausesimerkissämme koskien Afrikan tähti -lautapelikohua Helsingin yliopistolla.

Tapaus III:
Afrikan tähti pistää Helsingin
yliopiston polvilleen

Suomalaisen wokeismin tähtihetkeä todistettiin loppuvuonna 2021, kun kohu klassikkolautapeli Afrikan tähden ympärillä käynnistyi. Tapahtumaketju sai alkunsa Helsingin yliopistolla opiskelijoille järjestetystä vapaa-ajan tapahtumasta. Fuksiisiin osallistuneet opiskelijat oli jaettu ryhmiin ja määrätty pukeutumaan Afrikan tähti-teemaisesti. Opiskelijoilla olikin tapahtumassa mukanaan pelilauta ja he olivat pukeutuneet teemaa mukailleen värikkäiksi pelinappuloiksi sekä maantierosvoiksi.

Opiskelijoiden yhteisöllinen hauskanpito ei kaikkia riemastuttanut. Eräs Helsingin yliopiston saksalaisista vaihto-opiskelijoista julkaisi tapahtuneesta tulikivenkatkuisen videon Instagram-tilillään, kuvaillen yliopistolla tapahtunutta anteeksiantamattoman rasistiseksi. Tahattoman parodian rajamailla tasapainoilleella videollaan tummaihoinen vaihto-opiskelija vetosi katsojiaan jakamaan videota eteenpäin, jotta rasismilla yliopistolla olisi seurauksensa:

”I’m beyond angry about this. And I don’t need any apologies, I need consequences for this. This can’t be it, like, they can’t get away with that. And I want consequences for this, and I also want consequences for the students who were playing slave owners.”

Kuin tilauksesta anteeksipyyntöjä ja seurauksia olikin luvassa. Ensimmäisenä polvilleen heittäytyi opiskelijoiden ainejärjestö. Julkisessa anteeksipyyntössään järjestö pahoitteli teemavalintaa ja kutsui Afrikan

tähtää ”ongelmalliseksi” sen ”kolonialismia romantisoivan luonteen” vuoksi. Järjestö katsoi tehneensä virheen ja epäonnistuneensa omien tasa-arvolinjaustensa noudattamisessa. Ainejärjestö vakuutti päivittävänsä yhdenvertaisuussuunnitelmansa, valvovansa sen toimeenpanoa entistä tarkemmin sekä kehittävänsä ohjeistuksen ”hyvien ja turvallisten tapahtumien” järjestämiseksi. Lisäksi tieto tapahtuneesta oli viety keskusteltavaksi yliopiston ja ylioppilaskunnan tasoille, jotta voitaisiin estää ”vastaavanlaisten virheiden” tekeminen jatkossa.

Vaikka ainejärjestö olikin jo pahoitellut, heittäytynyt kontilleen aktivistisielun edessä ja työntänyt edustamansa opiskelijat bussin alle, asia eteni ylemmille tasoille. Yliopiston kymmeniä tuhansia opiskelijoita edustava Helsingin yliopiston ylioppilaskunta (HYY) pyysi tapahtunutta anteeksi – eikä vain lievittääkseen aiheutunutta mielipahaa ja saadaksen asian pikimmiten pois päiväjärjestyksestä. Päinvastoin, HYY alkoi paisutella tapahtunutta:

”Helsingin yliopiston ylioppilaskunta pyytää anteeksi. Toimintamme ei ole riittävän antirasistista. Opiskelijatapahtumien rasistiset ja haitallisia stereotyyppioita vahvistavat teemat ovat osa laajempaa rakenteellista rasismia yliopistossa ja ylioppilaskunnassa. Kyseessä ei ole pelkästään epähuomioissa tapahtunut virhe tai yksittäistapaus, joka voitaisiin vain lakaista maton alle. Kyse on laajemmasta kulttuurista, jossa emme osaa tunnistaa rasismia ja toimia antirasistisesti.”

Valittelujensa lisäksi HYY listasi läjäpäin antirasistisia toimenpiteitä rasismien kitkemiseksi: toimintaohjeiden laatiminen koskien rasismitapauksia opiskelijatapahtumissa, antirasistisen ohjelman luominen

sidosryhmien kanssa, antirasististen koulutusten järjestäminen, selvitys mahdollisuudesta painottaa yhdenvertaisuuden toteutumista ylioppilaskunnan alaisten järjestöjen toiminta-avustuksia myönnettäessä sekä järjestöjen tukeminen yhdenvertaisuussuunnitelmien ja turvallisempien tilojen periaatteiden käyttöönotossa. Lisäksi teemapukeutuneiden opiskelijoiden ainejärjestölle lähetettiin selvityspyyntö järjestettyihin fuksiisiin ja järjestön ”yhdenvertaisuuden tilaan” liittyen.

Jos HYY:n toimintaa yrittää saattaa selkosuomeksi, oli kyse pait-si wokesta, myös tilaisuuden hyödyntämisestä woken edistämiseksi. Klassikkopeli ja opiskelijoiden harmiton hauskanpito mustamaalattiin niin vaihto-opiskelijan kuin ylioppilaskunnan toimesta rasismiksi. Samalla kun rasismien kauhistelu mahdollisti HYY:ssä toimiville aktiivisiin taipuvaisille vaikuttajille hyvesignaloinnin, se myös mahdollisti woke-uskontunnustusten ujuttamisen yhä syvemmälle ylioppilaskuntaan. Yhtäkkiä syntyi tarve uusille antirasistisille koulutuksille, uusille antirasistisille ohjelmille ja käytänteille sekä uusille perusteille evätä rahoitus niiltä ylioppilaskunnan alaisilta järjestöiltä, jotka eivät tanssisi ylioppilaskunnan antirasistisen pillin tahtiin. Kuten Winston Churchill aikoinaan sanaili: ”Älä koskaan anna hyvän kriisin mennä hukkaan.”

Kriisin ei antanut mennä hukkaan myöskään Helsingin yliopisto. Suomen suurin ja vanhin tiedekorkeakoulu reagoi asiaan, kuten arvostetun instituution olettaakin: lautapelin tuomiten. Yliopisto twiittasi Afrikan tähti -teeman olevan ”ongelmallinen”, ja tuomitsi hyökkäykset lautapelin ”rasistisuuden” yleiseen tietoisuuteen tuoneita opiskelijoita kohtaan. Myös yliopiston matemaattisluonnontieteellisen tiedekunnan varadekaani kommentoi medialle yliopistolla olevan ”rasismiongelma”. Tätä hän perusteli sillä, että eri etnistä taustaa edustavien osuus yliopiston johdossa on vähempi kuin yliopiston muussa henkilökun-

nassa. Rasismin päättely ryhmässä esiintyvien etnisyyksien pohjalta on jo itsessään epä-älyllistä, mutta erityisen järjenvastaista on kuulla tällaista rationaalisuutta korostavan matemaattisluonnontieteellisen tiedekunnan edustajalta. Kun yliopiston voimakasta reagointia hämmästeltiin ja pidettiin ylimitoitettuna, yliopisto twiittasi:

”Emme halua vähätellä kenenkään kokemusta. Suomessa ei vielä laajasti ymmärretä, miltä yhteiskunnan käytännöt ja rakenteet tuntuvat niistä ihmisistä, jotka joutuvat kokemaan rasismia jatkuvasti elämässään. Meidän pitää olla valmiita kuulemaan rasismia kokevien ihmisten näkökulmaa.”

Arvostetun yliopistoinstituution olisi odottanut suhtautuvan kohuun myrskynä vesilasissa. Sen sijaan yliopisto valitsi puolensa. Sopivan värisen vaihto-opiskelijan hölmö kokemus Afrikan tähden rassistisuudesta nostettiin arvoon ylimpään, koska kokemusta ”ei haluttu vähätellä”. Sitä tahdottiin ”kuunnella”. Kuuntelemisesta onkin tullut suosittu fraasi, jolla tarkoitetaan informaation vastaanottamisen ja sen itsenäisen arvioimisen sijaan informaation sellaisenaan ja kritiikittä omaksu- mista. Yliopistollisessa maailmassa on aiemmin kautta aikojen vallinnut ymmärrys siitä, ettei erilaisten ajatusten kuuleminen aina johda samanmielisyyteen. Wokelle ominaisen sorretun puolelle asettumisen ja kokemuksellisuuden ylikorostuminen johtavat kuitenkin kritiikittömiin ylilyönteihin jo instituutiotasollakin. Väitetyksi sorretulle ei osata sanoa ei ja se tekee wokesta voimakkaan.

Siinä missä tapaus Afrikan tähti on osoitus woken voimasta, todistettiin tapahtuneen myötä myös esimerkillisiä näytteitä woken torjumisesta. Kohun käynnistänyt vaihto-opiskelijahan oli ehdottanut

valtamedian haastattelemana Afrikan tähden valmistamisen, myynnin ja pelaamisen lopettamista rasismin vähentämiseksi Suomessa:

”Pelin poistamisella voisimme osoittaa, miten suuri asia rasismi on Suomessakin. Valkoinen etuoikeus (engl. white privilege) tulee pienistä asioista, kuten peleistä, elokuvista, kirjoista, kartoista”

Kun asiaa tiedusteltiin Afrikan Tähteä valmistavalta perheyritys Martinexilta, yrityksen tuoteryhmäjohtaja oli toista mieltä:

”Niin, ajattelemme nyt vaihto-opiskelijan kanssa eri lailla. Emme koe peliä rasistiseksi.”

Valmistajan vastaus kokuun on malliesimerkki tehokkaimmasta tavasta mitätöidä raivopäinen woke-aktivismi: älä anna sille arvoa. Martinex ei pyydellyt klassikkopeliä anteeksi eikä vetänyt sitä myynnistä, vaan seisoj tuotteensa takana. Lopputuloksena Afrikan tähti katosi hetkellisesti kauppojen hyllyiltä, eikä suinkaan boikottien vuoksi, vaan pelin myynnin moninkertaistumisen tähden. Suorasekäisyys siis palkittiin.

Mutta niin palkittiin myös kohun käynnistänyt vaihto-opiskelija. Hänen julkilausuttuna tavoitteenaanhan oli saada näkyvyyttä aktivisilleen ja seurauksia lautapelirikkomuksesta. Suurin osa hänen tavoitteistaan toteutui: näkyvyys oli valtavaa ja sillä saatiin niin opiskelijat, opiskelijoiden ainejärjestö, ylioppilaskunta kuin yliopistokin kumartamaan. Myös antirasistisia toimenpiteitä ujutettiin osaksi normia sekä ylioppilaskunnassa että yliopiston hallinnossa. Valittaminen ja uhriutumisen osoittautuivat jälleen tehokkaiksi keinoiksi saada läpi

tahtomansa ja juuri siinä piilee wokea kantava voima.

Ainoastaan pyrkimys poistaa Afrikan tähti markkinoilta ja suomalaisten peli-illoista epäonnistui. Miksikö? Koska yliopiston ulkopuolella ei oltukaan yhtä todellisuudesta vieraantuneita kuin mitä yliopiston sisällä.

Mikä ratkaisuksi ongelmaan

nimeltä woke?

Woke on ongelma ja se on ongelma erityisesti yliopistoissa. Yliopistojen perusarvot tieteen tuomasta sivistyksestä ja tieteen vaatimasta suvaitsevaisuudesta ovat tunnetta järjen edelle arvottavassa ajassamme vääristymässä ylisensitiiviseksi sananvapausvastaisuudeksi. Erityisen alttiita wokeneille ovat yliopistojen pehmeät tieteenalat, joilta valmistuneilla on valtava vaikutusvalta mediassa, kulttuurissa ja yhteiskunnallisessa keskustelussa. Siksi woken leviämiseen yliopistoilla on syytä puuttua.

Woke on jo levinnyt nimenomaan yliopistoilla. Se on havaittavissa jo niin opiskelijakulttuurissa ja ylioppilaskunnissa, henkilökunnan ja tutkijoiden keskuudessa, opetuksessa ja tutkimuksessa kuin yliopistojen hallinnossakin. Kaikilla akateemisen maailman tasoilla esiintyy vaihtelevissa määrin woken edustamaa cancel-kulttuuria, poliittista korrektiutta, sananvapauden rajoittamista, sensitiivisyysvaatimuksia ja pigmenttipakkomieltisyyttä.

Ratkaisu kuitenkin ei ole yliopistojen alasajo. Vastareaktionä wokeneille yliopistoja ei tule lakkauttaa, tieteeltä ja tutkimukselta ei tule evätä rahoitusta eikä yliopistokoulutuksen merkitystä länsimaiselle sivistisyhteiskunnalle tule väheksyä.

Ratkaisu on kulttuurinmuutoksessa ja akateemisten peruseriaat-

teiden varjelemisessa. Jo tekstin alussa mainitussa Stanfordin vetoomuksessa ei pelkästään surkuteltu yliopistojen tilaa, vaan vaadittiin myös toimia, joilla torjutaan wokeksikin kutsuttua ideologista yliherkkyyttä ja sananvapausvihamielisyttä yliopistoilla. Akateemisen vapauden palauttamiseksi vetoomuksessa peräänkuulutettiin yliopistoja, akateemisia laitoksia ja tieteen julkaisualustoja sitoutumaan kolmeen Chicagon yliopistolla kirjattuun toimintaperiaatteeseen, jotka edellyttävät:

- 1) laajaa sananvapautta,
- 2) instituutioiden neutraaliutta poliittisissa ja yhteiskunnallisissa kysymyksissä ja että
- 3) akateemisen menestyksen on oltava ainoa peruste palkkauksessa ja ylennyksissä.

Stanfordin vetoomuksesta johdetut sananvapaus, instituutioiden neutraalius ja meritokratia eivät ole ainoastaan täydellisiä vastavoimia woken kelle, vaan myös yleislänsimaisia ideaaleja. Niiden hyvyys ja oikeus on juurrutettu mieliimme, kulttuuriimme ja yhteiskuntajärjestyksemme. On tuotava esiin woken uhka sananvapaudelle, nimettävä sen uhka instituutioiden neutraaliudelle sekä osoitettava sen uhka meritokratialle. Siten myös laajemmat ihmisjoukot tunnistavat ongelman ja ymmärtävät reagoida tähän yritykseen horjuttaa niitä länsimaisia ihanteita, jotka toteutuessaan takaavat aidosti tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen yhteiskunnan.

Mieleeni onkin jäänyt elävästi parin vuoden takainen ote Suomen ylioppilaskuntien liiton vastavalitun puheenjohtajan linjapuheesta. Vain päiviä ennen linjapuhettaan sama henkilö oli ylioppilaskuntani puheenjohtajana julistanut julkisesti minun olevan mieskuukautisskeptisyyteni vuoksi ”transfoobikko” ja että ”vastustaisin toisten oikeut-

ta ihmisyyteen”. Linjapuheessaan hän kaikkien suomalaisten yliopisto-opiskelijoiden edustajana lausui pahaenteisen ennustuksen:

”Mitä opiskelijaliike tänään, sitä muu yhteiskunta huomenna.”

Toivotaan, ettei. Toimitaan, ettei.

Marko Hamilo on
pitkän linjan
tiedetoimittaja

TUTKIMUSNÄYTTÖ JA POLITIIKKA TRANSKYSYMYKSESSÄ

MARKO HAMILO

Transsukupuolisten oikeuksista on tullut sateenkaariliikkeen tämänhetkinen päätaistelu. Vasemmistovihreässä ajattelussa transsukupuolisuuden ydinkysymys – mistä sukupuolidysforiassa on lääketieteellisesti katsottuna kyse – ei näyttele merkittävää osaa. Lainsäädäntöhankkeeksi on edennyt pyrkimys muuttaa translakia transihmisten ihmisoikeuksien ja suosittujen eettisten periaatteiden kuten itsemääräämisoikeuden toteuttamiseksi.

Tämä kirjoitus ei lähtökohtaisesti ota kantaa ihmisoikeuksiin, vaan pyrkii palauttamaan lääketieteellisen kysymyksen lääketieteen piiriin. On kuitenkin pakko käydä hieman tätä rajanvetoa. On selvää, että ihmis- ja perusoikeuksista voi johtaa sen periaatteen, että jokaisella on yhdenvertainen oikeus saada lääketieteelliseen tutkimusnäyttöön perustuvaa hoitoa terveysongelmiinsa.

Ihmisillä on myös potilaina itsemääräämisoikeus. Se ilmenee muun muassa siten, että lääkärin suosittelemaan hoitoon ei ole pakko suostua. Itsemääräämisoikeus ei kuitenkaan merkitse sitä, että kuka tahansa voisi esimerkiksi vaatia erikoissairaanhoidossa itselleen yhteiskunnan piikkiin syöpäleikkausta ilman syöpädiagnoosia, tai apteekista reseptilääkettä ilman lääkärin määräystä perusteltuine käyttöai-

heineen. Potilaan itse tekemä diagnoosi itsestään ei koskaan korvaa hoitavan lääkärin diagnoosia.

Transsukupuolisten ”ihmisoikeuksia” on perusteltu samaan tapaan kuin homojen, lesbojen ja biseksuaalien oikeuksia, mutta analogia pettää. Siinä, missä seksivähemmistöt nimenomaisesti ovat aina halunneet päästä eroon leimaavasta sairausdiagnoosista ja haluavat vain tulla jätetyksi rauhaan, transsukupuoliset kuitenkin omasta mielestäänkin kärsivät sukupuolidysforiasta eli kokemuksesta väärän sukupuolen kehoon kuulumisesta. Transliike myös vaatii yhteiskunnalta lääketieteellisiä hoitoja. Siksi on välttämätöntä ensin selvittää, mitä tiede tietää transsukupuolisuudesta.

Sukupuolia on kaksi

Aivotutkija ja tiedetoimittaja Debra Soh kirjoittaa kirjassaan *The End of Gender: Debunking the Myths about Sex and Identity in Our Society* laajemminkin sukupuoleen ja seksuaaliin sekä sukupuoli-identiteetteihin liittyvistä myyteistä. Transsukupuolisuudesta Soh tuo esiin merkittäviä tutkimuslöydöksiä.

Soh argumentoi, että sukupuolia (sex) on kaksi, vaikka jotkin yksilöt olisivat välimuotoisia, interseksuaalisia. Biologisesti katsottuna kaikki eliöt, joilla ylipäätään on seksuaalinen lisääntymismuoto suvuttoman lisääntymisen ohella tai sijaan, jakautuvat kahteen sukupuoleen. Järjestelmä on binäärinen, vaikka jotkut yksilöt eivät olisikaan täysin identifioitavissa jompaan kumpaan sukupuoleen.

Soh ei jää tähän. Myös sosiaalisia sukupuolia (gender) on hänen mukaansa kaksi. Soh ei ymmärrä yrityksiä väkisin kutsua sukupuoli-identiteetiksi kaikkia mahdollisia hämmennyksiä, mitä ihmiset voivat sukupuolen suhteen kokea. Tyypillisesti ihminen kuitenkin

samastuu omaan biologiseen sukupuoleensa, ja joissakin tapauksissa vastakkaiseen sukupuoleen, vaikka kukaan ei kaikilta piirteiltään ole sataprosenttisen maskuliininen tai feminiininen. Nykyään monet nuoret sanovat sukupuoli-identiteettinsä olevan ei-binäärinen, eli he eivät samastu kumpaankaan sukupuoleen. Tässäkään ei ole Sohin mielestä järkevää väittää poikkeustapauksien muuttavan itse järjestelmän kaksinapaisuutta.

Koko transkeskustelua on vuosikymmeniä vaivannut se, että subjektiivista kokemusta ei ole voinut oikein ankkuroida mihinkään objektiiviseen. Onko ihmisen aivoilla sukupuoli? Soh perustelee lukuihin aivokuvantamistutkimuksiin nojaten, että on. Miesten ja naisten aivot eivät anatomisesti eroa mitenkään valtavasti, mutta nykyaikaisella magneettikuvantamisella on mahdollisuus tunnistaa pienetkin erot.

Miesten ja naisten keskeinen ero aivoissa on vain hiekanjyvän kokoinen INAH 3 -tumake (third interstitial nucleus of the anterior hypothalamus, anteriorisen hypothalamuksen interstitiaalinen tumake INAH 3). Se on merkittävästi isompi miehillä kuin naisilla. Ja mikä mielenkiintoista, tuo pieni joukko soluja säätelee nimenomaan seksuaalista käyttäytymistä. INAH 3 on johdonmukaisesti suurempi miehillä kuin naisilla. Eroja on myös havaittu aivojen ”pelkokeskuksessa” mantelitulmakkeessa.

Erityisen mielenkiintoinen INAH 3 on kuitenkin siitä syystä, että sen poikkeava koko näyttäisi liittyvän sekä homoseksuaalisuuteen että transsukupuolisuuteen. Transsukupuolisuus ja homoseksuaalisuus liittyvätkin toisiinsa, kuten alempana huomaamme. Mutta aivan toisella tavalla kuin siinä sateenkaariliikkeen narratiivissa, jossa transsukupuoliset olisivat nyt samassa asemassa kuin homoseksuaalit aikaisemmin.

Suurin osa lapsista, joiden
kokemusta väärään sukupolveen
syntymisestä ei vahvisteta,
kasvaa ulos tästä kokemuksesta

Jos INAH 3 -tumake on eri sukupuolta kuin keho, on seurauksena usein jo lapsuudessa ilmenevä sukupuoliepätyyppillinen käyttäytyminen. Joskus tämä johtaa tyyppilliseen transsukupuolisuuteen: sukupuolidysforian kokemukseen teini-ikässä, jota on vuosikymmeniä hoidettu sukupuolenkorjauskirurgialla ja hormonihoidoilla.

Jos lapsen tunnetta väärästä sukupuolesta ei vahvisteta, vaan asian annetaan olla (hyväksytään pojan feminiinisyyden / tytön maskuliinisuus), vuosikymmenien tutkimusnäytön mukaan enemmistöllä sukupuolidysforinen kokemus menee ohi. Useimmat näistä kasvavat homoseksuaalisiksi.

Toinen tyyppillinen transsukupuolisuuden muoto, josta on kokemusta vuosikymmenien ajan, on vasta teini-ikässä tai aikuisena ilmenevä syntyjään miesten kokemus siitä, että naisen keho olisi kiihottavampi kuin oma.

Nyt transaktivistien ainoa hyväksytty hoitolinja, ”affirmatiivinen hoito”, taas lähtee siitä, että lasta on tuettava hänen transkokemuksensa, mikä johtaa käytännössä peruuttamattomaan kehitykseen kohti hormonihoidoja ja kirurgiaa. Nykyään esimerkiksi Yhdysvalloissa lasten parissa työskentelevien aikuisten on vaikea pitää työpaikkaansa, jos he poikkeavat tästä ainoasta oikeasta ajattelutavasta.

Teini-iässä nopeasti
kehittyvä transkokemus on
sosiaalinen muoti

Näiden vanhojen ja tunnettujen transsukupuolisuuden ilmenemis-
muotojen lisäksi viime vuosikymmeninä on noussut esiin kaksi uutta
ilmiötä.

Huolestuttavin on teini-ikäisten tyttöjen äskettäin valtavasti yleis-
tynyt ”rapid-onset gender dysforia”, äkillisesti puhkeava sukupuolidysfo-
ria, joka syntyy sosiaalisesta tartunnasta. Näillä teinitytöillä ei ole mitään
sukupuolidysforian kokemuksia varhaislapsuudessa, mutta teini-iässä
he hyvin nopeasti omaksuvat transsukupuolisen identiteetin ja tulkit-
sevat kokevansa sukupuolidysforiaa eli voimakasta ahdistavaa tunnetta
sukupuoliristiriidasta kehon ja oman sukupuolikokemuksen välillä.

Näillä tytöillä on tutkimusten mukaan usein lukuisia psykiatri-
sia ongelmia, mikä viittaa siihen, että transsukupuolisuus on heille
ennemminkin tapa hakea hyväksyntää kuin aivojen poikkeaman ai-
heuttama tila. On tutkimusnäyttöä siitä, että ennen sukupuolidysfo-
rian puhkeamista nämä tytöt ovat viettäneet paljon aikaa sosiaalisessa
mediassa seuraten transsukupuolisten sivustoja ja tyypillisesti tämä
transsukupuolisuuden muoto esiintyy sosiaalisina ryppäinä niin, että
kaveripiirissä on useita, joilla on sama kokemus.

Tästä ilmiöstä on kirjoittanut Abigail Shrier teoksessaan *Irrevers-
ible Damage: The Transgender Craze Seducing Our Daughters*.

Shrier kuvaa vanhempien epätoivoista tilannetta yhtäkkiä trans-
sukupuoliseksi ilmoittautuvien tyttäriensä kanssa. Yhdysvalloissa ei
enää ole sosiaalisesti hyväksyttävää kyseenalaistaa lapsen itse tekemää
diagnoosia transsukupuolisuudesta, ja hyvinkin nuoret tytöt vaihtavat
nimensä ja sosiaalisen identiteettinsä ainakin koulussa. Kun uusi rooli

on kaikkien hyväksymä, on lasten hyvin vaikea palata takaisin alkupe-
räiseen sukupuoleensa, vaikka se tuntuisikin oikealta. Vanhemmat ei-
vät voi nykyisessä amerikkalaisessa järjestelmässä kuin katsoa vierestä.

Toinen uusi ilmiö on kaikenlainen queer-ajattelu, jonka innoitta-
mana monet ihmiset, jotka eivät välttämättä edes koe varsinaista suku-
puolidysforiaa, kokevat olevan queer / non-binary eli koko mies-nai-
nen-jaottelun ulkopuolella tai jotakin vastaavaa. Tässä ajattelussa
pyritään rikkomaan koko sukupuolijärjestelmä. Sihin mukaan nämä
kokemukset eivät kuitenkaan tarkoita etteikö sukupuolia ja sosiaalisia
sukupuolia olisi kaksi.

Olisi pyrittävä transsukupuolisuuden ennaltaehkäisyyn

Transsukupuolisilla havaitaan muita enemmän mielenterveysongel-
mia jo ennen transitiota (sukupuolenkorjausta). Itsemurha-alttiudes-
ta, jos transitiota ei tehdä, ei ole luotettavaa tietoa. Sen sijaan tiedetään
itsemurha-alttiuden olevan muuta väestöä korkeampi transition jäl-
keen. Onko transitiosta hyötyä, ei siis tiedetä.

Tämä Debra Sohni ja Abigail Shrierin kirjoissaan esille tuoma
seikka on erittäin olennainen. Transaktivistit usein esittävät vaati-
muksiaan pohjautuen väitteeseen transsukupuolisten korkeasta itse-
murha-alttiudesta. He jättävät kertomatta, että tutkimustieto koskee
nimenomaan hoitoja saaneita

Inhimillisintä tutkittuun tietoon pohjaavaa hoitoa olisi trans-
kokemuksen ennaltaehkäisy: ei vahvisteta tulkintaa väärään kehoon
syntymisestä, vaan hyväksytään feminiininenkin poika poikana ja
maskuliininenkin tyttö tyttönä. Varsinainen transitiio olisi syytä jättää
täysi-ikäisten harkintaan ja säilyttää psykiatrit portinvartijoina ennen

peruuttamattomia transiitiohoitoja. Sukupuolidysforiasta kärsiville oli si tarjottava psykoterapiaa.

Transliikkeessä kaikkeen muuhun psykososiaaliseen tukeen kuin transukupuolista identiteettiä vahvistavaan (”affirmoivaan”) hoitoon suhtaudutaan hyvin kielteisesti. Röyhkeimmillään psykoterapia rinnastetaan homojen niin sanottuihin eheytyshoitoihin, jotka ovatkin monin paikoin lailla kiellettyjä.

Debra Soh ja Abigail Shrierin mukaan tällaiset tulkinnat kääntävät todellisuuden pääläelleen. Psykoterapiassa ei pyritä käännyttämään asiakasta biologiseen sukupuoleensa, vaan sen suhteen ollaan avoimia. Ennemmin transliikkeen edustamaa ajattelutapaa ja affirmatiivista ja transiitioon pyrkivää hoitoa voi pitää ”homoseksuaalisuuden eheytyshoitona” – ei siis verrattavissa eheytyshoitoihin vaan nimenomaan eheytyshoitona - useimmista lapsuudessa sukupuolidysforiaa oirehtineista lapsistahan tulee ilman transsukupuolisuuden affirmatiivista homoseksuaaleja.

Lääketieteen etiikan mukaan lääkärin on parempi olla tekemättä mitään, kuin ottaa riski ja turvautua hoitoon, jonka vaikuttavuudesta ei oile näyttöä. Tätä first, do no harm -periaatetta (primum non nocere) ei ole noudatettu, kun sukupuolenkorjausleikkauksia on alettu käyttää sukupuolidysforian hoitokeinona.

**Itsemääräämisoikeus ei ole ainoa
arvo lääketieteen etiikassa**

Transliike on vaatinut hormoni- ja kirurgiahoitoja saataviksi pelkästään potilaan oman itsediagnoosin ja vaatimuksen nojalla. Tässä on vedottu itsemääräämisoikeuteen yhtenä lääketieteen eettisenä periaatteena. Itsemääräämisoikeus ei nytkään oikeuta esimerkiksi keskushermostoon

vaikuttavien lääkkeiden saamiseen apteekista ilman lääkemääräystä, diagnosoidun sairauden hoitoon, lääkärin määräämin annoksin. Itsemääräämisoikeus ei merkitse oikeutta tehdä itse diagnoosi ja vaatia koko terveydenhuollon toimivan sen mukaisesti. Ihmisoikeuksiin kuuluu oikeus saada tutkimusnäyttöön perustuvaa hoitoa yhdenvertaisesti, ei mitä hoitoa - mahdollisesti vahingollistakin - tahansa.

Vaatus väestökirjanpidossa rekisteröidyn sukupuolen vaihtamismahdollisuudesta itsemääräämisoikeuteen vedoten on oma kysymyksensä, joka ei suoraan liity lääketieteeseen. Filosofisesti voidaan kuitenkin kysyä, miksi yhden ihmisen itsemääräämisoikeus koskien hänen omaa käsitystään omasta sukupuolestaan olisi painavampi kuin muiden ihmisten itsemääräämisoikeus kutsua miestä mieheksi ja naita naiseksi tosiasioihin nojaten. Oikeusanalogiana voi pohtia, riittäisikö sama argumentaatio itsemääräämisoikeudesta siihen, että kaikkien muiden pitäisi pitää 15-vuotiasta 18-vuotiaana, jos 15-vuotias itse kokee olevansa täysi-ikäinen kaikkine täysi-ikäisen oikeuksineen.

Transkysymys ei ole pelkkää lääketiedettä

Käytännölliset ongelmat ovat oma lukunsa. Niihin liittyvät muun muassa naisten sarjat urheilussa ja transnaisten pääsy näihin sarjoihin sekä miesten sukupuolielimet omaavien henkilöiden pääsy naisten pukuhuoneisiin.

Eduskunnassa alkuvuodesta 2023 läpi mennyt esitys, että juridisen sukupuolen voisi muuttaa ilman fyysistä transitiota (hormonihoitoja ja kirurgiaa, tai edes diagnoosia) on kaikessa ilmeisessä järjenvastaisuudessaan kuitenkin ehkä vähiten haitallinen transliikkeen nykyisistä vaatimuksista, koska siinä ei synny peruuttamatonta vahin-

koa. Se ei tarkoita, etteikö vahinkoa ollenkaan synny, myös niille, jotka kokevat olevansa transsukupuolisia.

Perussuomalaisten kansanedustaja Arja Juvonen viittasi lain eduskuntakäsittelyssä nuorisopsykiatrian professori Riittakerttu Kaltialan lausuntoon valiokunnalle:

”Nuoruusikäisten identiteettikehityksen keskeneräisyyden vuoksi ikärajan alentamista ei tule harkita.”

”Valtaosa nuorten sukupuoliastuksesta johtuu nykyisestä mielenterveyden kriisistä ja siitä, että sukupuoli-identiteetti on virallisessa ja sosiaalisessa mediassa nuorille vahvasti tarjolla selityksenä lukuisiin ongelmiin ja reittinä ulos kasvukivuista ja vakavammista vaikeuksista.”

Nyt laki juridisen sukupuolen vaihtamisesta omalla ilmoituksella jäi koskemaan vain täysi-ikäisiä. Kaltialan lausunnon valossa jo nyt hyväksytty lakimuutos lisää alaikäisten uskoa siihen, että heidän ongelmansa johtuvat sukupuolesta.

On hyviä perusteita pysäyttää transliikkeen ohjelma tähän lakiin, eikä olisi lainkaan taantumuksellista kumota tämä laki seuraavassa eduskunnassa. Se olisi tutkimuksen valossa suorastaan edistyksestä.

Lähteitä:

Abigail Shrier: Irreversible Damage: The Transgender Craze Seducing Our Daughters

Debra Soh: The End of Gender: Debunking the Myths about Sex and Identity in Our Society

https://en.wikipedia.org/wiki/Irreversible_Damage

Simo Grönroos on
Suomen Perusta -ajatuspajan
toiminnanjohtaja

VASEMMISTO-AUTORITARISMIA, IDENTITEETTIPOLITIikka JA SILMÄKÄÄNTÖTEMPPUJA

SIMO GRÖNROOS

Osallistuin joku aika sitten valtionhallinnon järjestämään demokra-
tia-aiheiseen seminaariin, jossa pidetyistä alustuksista yksi käsitteli
sitä, minkälaisia huolia nykyajan nuorilla on. Setämies voisi olettaa
nuoria huolettavan asioiden kuten opiskelupaikan, työn ja asunnon
löytäminen. Tai vaikka turvallisuuteen liittyvät asiat – puhutaanhan
katujengien väkivallasta ja koulujen muuttumisesta levottomiksi jo
valtalehdissäkin.

Asiasta alustuksen pitäneellä järjestöaktiivilla oli kuitenkin hie-
man erilainen näkemys nuorison huolenaiheista. Hänen mukaansa
nuorten mieltä painoi ennen kaikkea ”liian kunnianhimoton” ilmasto-
politiikka, jonka lisäksi nuoria suututti etenkin translain sekä saame-
laiskäräjälain hidas eteneminen.

Jokunen kuukausi myöhemmin julkaistiin kyselytutkimus, jon-
ka mukaan perussuomalaiset oli äänestysikään tulleiden nuorten yli-
voimainen suosikkipuolue. Voidaankin siis olettaa, että seminaarissa
esiin nostetut huolenaiheet eivät vastanneet kovinkaan hyvin nuorten
enemmistön näkemyksiä.

Edellä esitetty on yksi osoitus *wokeksi* kutsutusta ilmiöstä, jon-
ka kantavia ilmentymiä on varsin pienen piirin radikaalien ajatusten

esittäminen koko kansan huolenaiheina, joiden perusteella vaaditaan koko vallitsevan järjestelmän kääntämistä pääläelleen. Seuraavassa hieman pohdintaan siitä, miten tätä woke-ilmiötä voidaan tarkemmin määritellä ja ketkä hyötyvät woke-näkemyksen esillä pitämisestä.

Vasemmistoautoritarismia suvaitsevaisuuden kaavussa

Vaikka woke on sanana alkujaan peräisin valveutuneena itseään pitämiltä vähemmistöjen puolustajilta, on siitä tullut käytännössä sana, jolla pyritään määrittelemään ulkoa päin tiettyjä politiikan muotoja ja toimijoita. Woke-ajattelumallin edustajat voitaisiin helposti määritellä myös esimerkiksi punavihreän leirin etujoukoksi tai yksinkertaisesti vain äärivasemmistoksi. Toisaalta ajattelumallin edustajia löytyy myös muualtakin kuin vasemmistopuolueiden leiristä, joten perinteisistä ideologisista suuntauksista vapaa termi on näin ollen perusteltu.

Woke-ajattelun edustajiksi määritellyt puhuvat usein vähemmistöjen oikeuksista ja antavat kuvan ajavansa asioita kuten arvoliberalismia, suvaitsevaisuutta ja tasa-arvoa. Näistä sinänsä kauniista ajatuksista huolimatta kuulijalle jää woke-ajatuksia kuultuaan usein häiritsevä ja ristiriitainen olo, eikä joku tunnu täsmävän kauniiden kattotermien ja muun sanoman välillä.

Tämä häiritsevä tunne johtuu siitä, että woke voitaisiin myös määritellä suvaitsevaisuuden kaapuun piiloutuneeksi vasemmistoautoritarismiksi.

Autoritaarinen ajattelu on liitetty psykologisessa tutkimuksessa perinteisesti ainoastaan oikeiston piirissä olevaksi ajattelumalliksi, jossa oikeistoautoritaariset ihmiset kannattavat vahvaa johtajaa, kunnioittavat sääntöjä ja perinteitä sekä suhtautuvat vähemmistöihin ja

yhteiskunnan normeista poikkeaviin epäluuloisesti.

Kertoo varmasti jotain sosiaalipsykologian tieteenalasta, että vasemmistoautoritaarisuutta on tutkittu vasta viime vuosina, jolloin on tutkimuksellisestikin todettu, että vasemmiston ja oikeiston keskuudessa vaikuttaa olevan yhtä paljon autoritaarisiksi määriteltävissä olevia ihmisiä.¹

Tutkimuksissa eri poliittista kantaa edustavat autoritarismin muodot voidaan erotella hieman erilaisilla kysymyksenasetteluilla. Siinä missä oikeistoautoritaariset ihmiset esimerkiksi kannattavat perinteitä puolustavaa vahvaa johtajaa on vasemmistolaisten suosiossa taas vahva johtaja, joka puolustaa liberaaleja arvoja. Yhtä lailla oikeistoautoritaarisien ihmisten karsastaessa etnisiä vähemmistöjä suhtautuvat vasemmistoautoritaarit taas samanlaisella ennakkoluulolla esimerkiksi kristillisiin uskonnollisiin ryhmittymiin.

Yhtä lailla voidaan olettaa, että jos oikeiston puolella poliisin kapartioiden määrän kasvattamista voidaan pitää autoritaarisuuden mittarina, niin netin vihapuhelainsäädännön jyrkentäminen toimii varmasti samanlaisena autoritaarisuuden mittarina vasemmalla puolella. Toki on myös muistettava, että vasemmalta puolelta löytyy myös Antifan kaltaisia suoraa väkivaltaa harjoittavia ryhmiä.

Woke-termillä pyritään siis määrittelemään ihmisiä, jotka ovat pohjimmiltaan autoritaarisia. Näillä ihmisillä on kritiikitön usko omiin auktoriteettihahmoihin, epäluulo näitä auktoriteetteja vastustavia henkilöitä kohtaan ja tarve noudattaa kyseenalaistamatta auktoriteettien antamia sääntöjä.

1 Lucian Gideon Conway III, Shannon C. Houck, Laura Janelle Gornick ja Meredith A. Repke: Finding the Loch Ness Monster: Left-Wing Authoritarianism in the United States, *Political Psychology*, Vol. 39, No. 5, 2018.

Näille ihmisille Greta Thunberg ja Sanna Marin ovat kyseenalaistamat-
tomat auktoriteetit ja perussuomalaisten kaltaiset vallitsevan järjestel-
män kriitikot taas pahimpia vihollisia. Esimerkiksi ilmastoajatteluun
liittyvät säännöt, kuten lihan syönnin ja lentokoneella lentämisen vält-
täminen ovat asioita, joiden toteutumista kytätään mielellään toisten-
kin kohdalla. Etenkään vähemmistö- ja sukupuolikysymyksistä ei näille
ihmisille ole olemassa kuin yksi ainoa oikea näkökanta, josta ei tingitä.

Woke-ajattelu on ollut aina olemassa eri muodoissaan. Nykyinen
yli kierroksilla käyvä wokenetus on taas vastareaktiota Donald Trumpille
ja brexitille, jotka olivat järkytys vähemmistöaktivisteille, jotka kuvit-
telivat heidän ajamansa ”edistyksen” kulkevan vääjäämättä kulkuaan.

Identiteetin ylläpitämiseksi tarvitaan jatkuvaa vallankumousta

Lev Trotski puhui jatkuvasta vallankumouksesta, jonka ei pitäisi päät-
tyä, ennen kuin koko maailma on kommunistinen. Woke-ideologiassa
on samanlaista kunnianhimoa, mutta se menee jopa trotskilaisuutta
pitemmälle, sillä siinä koko ajatus perustuu liikkeeseen, jossa edistetty
agenda ei tule ikinä saavuttamaan tavoitettaan. Tämä johtuu siitä, että
maali muuttuu jatkuvasti ja ainoa asia, mitä woke-ideologia pohjim-
miltaan ajaa, on muutos itse.

Onkin olennaista ymmärtää, että autoritaarisen pohjavireen li-
säksi woke-kysymykset eivät ole niinkään perinteistä politiikkaa vaan
identiteettipolitiikkaa. Tämä tarkoittaa sitä, että woke-asioita ajava
henkilö ei toimi saadakseen tietyn yhteiskunnallisen epäkohdan kor-
jattua vaan hän etsii, keksii ja luo näennäisiä epäkohtia, jotta voisi niitä
vastaan taistelemalla pitää yllä identiteettiään valaistuneena henkilö-
nä, joka puolustaa sorrettuja vähemmistöjä.

Woken agendan määrittäminen olemassa olevan tilan vastustamisen kautta johtaa hullunkuriseen ”käänteismaailman” ajamiseen. Siellä missä sukupuoli erotellaan ovat aktivistit ajamassa sukupuolineutraalisuutta – ja missä vallitsee sukupuolineutraalisuus, ovat aktivistit ajamassa sukupuolten tunnustamista. Esimerkiksi vessat ja pukuhuoneet on saatava sukupuolineutraaleiksi, mutta naisille on saatava turvallisia tiloja ja esimerkiksi omia uimavuoroja uimahalleihin. Pörssiyhtiöiden hallitukseen on saatava naiskiintiöt, mutta elokuvapalkintojen mies- ja naisnäyttelijöiden luokista tulisi luopua.

Ajettavien tavoitteiden ristiriitoja kuvasi hyvin muutama vuosi sitten Jussi-gaalan aikaan haastateltu nuoremman polven naisnäyttelijä, joka oli kysyttäessä sitä mieltä, että palkintojen sukupuolikategoriat eivät olleet enää nykypäivää, mutta hän toisaalta nosti esiin, että palkintojen tasapuolinen jakautuminen sukupuolten kesken pitäisi kuitenkin varmistaa jotenkin. Haastattelussa jäi tarkemmin määrittelemättä, olisiko tämä toteutettava kiintiöillä vai kenties jakamalla palkinnot sittenkin sukupuoliluokkien mukaan?

Samanlainen muutoksen ajaminen muutoksen itsensä takia on nähtävissä myös silloin, kun kyseessä ovat etniset vähemmistöt. Jos geneerisiä ihmisiä kuvaavassa esitteessä tai mainoksessa ei ole esillä etnisiä vähemmistöjä, on woke-aktivistien mukaan sellaisia sinne ilman muuta saatava. Toisaalta siellä missä entisiä vähemmistöjä on perinteisesti ollut esillä, on ne poistettava rasismien ilmentyminä. Yhdysvalloissa ovat esimerkiksi intiaaneihin viittaavat urheiluseurojen nimet olleet jo vuosia tulilinjalla. Uncle Ben’s -riisipaketin kyljestä rasistisena poistettu kuva sympaattisesta mustasta herrasta on taas yksi Suomessakin tuttu tämän ajattelun ilmentymä.

Woke-aktivismi on siis loputon vallankumous, jossa sahataan eestaas erilaisuuden ja yksilöllisyyden korostamisen väliä. Mielenä-

pahoittaja löytää aina uuden syyn harmitukselle.

Vaikka woke pyritään pukemaan ihmisoikeuksien kaapuun, ei asiaan liittyvissä kiistoissa ole pohjimmiltaan kyse yksilönoikeuksista tai värisokeasta yhteiskunnasta. Aktivistit ovatkin milloin vaatimassa ihmisen näkemistä ainoastaan yksilönä ja milloin taas vaativat tunnustamaan ihmisen etnisyyteen tai sukupuoleen perustuvan ryhmäidentiteetin ensisijaisuuden.

Yhtä lailla kyseessä ei ole järjestelmällinen inklusion tai eksklusion kannattaminen. Tämä näkyy muun muassa siinä, miten translain uudistuksessa kuuluminen tiettyyn ryhmään haluttiin tehdä riippuvaiseksi pelkästään henkilön omasta kokemuksesta, kun taas saamelaiskäräjälain yhteydessä saamelaisuuden kriteerit haluttiin päinvastoin vetää äärimmäisen kireiksi.

Woken vastapuolelle nousevia yhdistää taas konservatiivisuus, eli ajattelu siitä, että jos joku asia ei ole rikki, ei ole syytä radikaaleihin muutoksiin. Jos siis uimahalleissa sukupuolten yhteinen uiminen, mutta erilliset pukuhuoneet on osoittautunut toimivaksi järjestelyksi, miksi muuttaa sitä?

Ketkä hyötyvät woke-ajatusten pitämisestä pinnalla?

Woke on pohjimmiltaan varsin pienen piirin autoritaarista identiteettipolitiikkaa. Pieni, mutta idealistinen woke-ajatuksia ajava joukko ei kuitenkaan olisi saanut suuren yleisön näkökulmasta eksentrisiä ajatuksiaan yleiseen tietoisuuteen, ellei sen takana olisi vaikutusvaltaisempia tahoja, jotka promoavat näitä eteenpäin omista syistään. Onkin aiheellista pohtia sitä, ketkä hyötyvät wokesta.

Aivan överiksi vedettyjen woke-henkisten hankkeiden, kuten esi-

merkiksi sukupuolen muuttamisen tekeminen ilmoitusasiaksi, voisi kuvitella sotivan omia päämääriään vastaan ja tekevän naurunalaiseksi koko asiaa edistävän poliittisen laidan. Käytännössä edellä mainitun kaltaiset hankkeet näyttävät kuitenkin usein lähinnä siirtävän niin sanottua ”Overtonin ikkunaa” hyväksyttävänä pidetyistä keskustelunaiheista wokettajien haluamaan suuntaan, vaikka itse hanke tulisikin tyrmättyä.

Woketus onkin osaltaan sitä, että arvoliberaali vasemmisto käyttää fanaattisia wokettajia iskujoukkonaan, joka pitää äärimmäisillä ajatuksillaan ”pallon vastustajan päädyssä”. Vaikka esitetty hanke saataisiin lopulta torpattua, on se korkeintaan torjuntavoitto, jossa keskustelu on siirtynyt konservatiivien omalle puolustusalueelle.

Käytännön kannalta varsin merkityksettömiä, mutta suuria tunteita herättäviä asioita ovat erilaiset symboleihin liittyvät woketukset. Esimerkiksi Eskimo-jäätelön brändin hautaaminen rassistisena tai Reissumies-leivän mainoskuvamiehen vaihtaminen etnisen vähemmistön edustajaan mainoskampanjan ajaksi, nostivat suurta porua. Maailmalla taas se, millä pronomiinilla eri sukupuoli-identiteetin omaavia kutsutaan, on herättänyt paikoittain kalabaliikkia.

Näiden sinänsä jonninjoutavien asioiden politisoiminen on myös keino sitoa konservatiivisen puolen voimia. Turhiin keskusteluihin lähteminen vie runsaasti aikaa ja energiaa oikeasti merkityksellisten asioiden käsittelemiseltä ja tuo korkeintaan torjuntavoiton. Toisaalta wokessa on lähtökohtaisesti valkoihoisia ja miehiä syyllistävä pohjavire, ja mikäli asiaan ei puututa, jää yleisölle helposti se kuva, että syytteet hyväksyttäisiin kaikessa hiljaisuudessa. Vihervasemmistolla ja heidän hengenheimolaisillaan on siis monta syytä antaa tilaa woke-ajatuksille.

Woke voi johtaa taloudellisiin katastrofeihin, kun lähdetään esi-

merkiksi tekemään elokuvia ideologisista lähtökohdista. Batmanin maineella ratsastamaan pyrkinyt *Batgirl* tai naisten roolittama *Ghost Busters* -jatko-osa käyvät esimerkkeinä viime vuosien wokehtavista filmeistä, joista edellinen jätettiin lopulta kokonaan julkaisematta ja jälkimmäisen oli elokuvasarjan legendaarisesta maineesta huolimatta yleisömenestykseltään pannukakku.

Toisaalta woke herättää tunteita ja on myös mahdollisuus takoa rahaa. Antiwoke Jordan Peterson vetää jäähallit täyteen maksavia kuulijoita ja Black Lives Matter -liikkeen johtohahmojen tiedetään hankkineen kansalaistoiminnasta tienaamalla rahoillaan hulpeita kartanoita.

Woken ylläpitäminen on myös keino luoda valeoppositiota, joka wokehörhöilyä vastustaessaan luo yleisölle kuvaa siitä, että se vastustaisi myös jotain aihepiiriin liittyvää merkityksellisempää asiaa. Yksi plus yksi ei kuitenkaan ole kolme, ja kansalaisen on hyvä olla valppaana, sillä esimerkiksi kasvissyönnin tuputtamista ja positiivista syrjintää kritisoiva ”antiwoke” saattaa samaan aikaan vaatia lisää maahanmuuttoa ja jyrkempiä ilmastotoimia, vaikka kansalle luotu kuva saattaa antaa ymmärtää jotain aivan muuta.

Woken edistäminen on myös vallanpitäjille oiva keino siirtää huomio olennaisimmista asioista toisaalle, tunteita herättäviin, mutta usein sinänsä merkityksettömiin aiheisiin. Itse maahanmuuttopolitiikasta, ilmastopolitiikasta tai talouteen liittyvistä epäkohdista käytävä keskustelu jää käymättä, kun keskustelu käydään yliampuvista tai turhanpäiväisistä identiteettipolitiikan kysymyksistä.

Timo Soinin kutsuminen Yleisradion aamutelevisioon römpsäytteleeseen sutkauksiaan polkupyöräilijöistä on siis oiva keino kääntää keskustelu epäolennaiseen ja luoda samalla valeoppositiota. Kyseinen vaikuttaja onkin malliesimerkki median mielellään esiin nostamasta

turvallisesta vastustajasta, jolle olennaista on varjonyrkkeily woken kanssa ilman pyrkimystä varsinaisten poliittisten tavoitteiden saavuttamisesta.

Wokesta hyötyviä siis löytyy runsaasti. Näitä ovat identiteettiään sen myötä vahvistavat wokeaktivistit itse ja wokea iskujoukkonaan pitävät samaa ideologista laittaa edustavat poliittiset vaikuttajat. Siitä hyötyvät myös pohjimmiltaan vallitsevaa politiikkaa kannattavat vaikuttajat, jotka luovat sen vastustuksen myötä itsestään kuvan jonkinlaisena oppositiona.

Wokesta hyötyy yhtä lailla myös vallitseva poliittinen eliitti, joka saa tällä silmäkääntötempulla keskustelun pois tärkeämmistä kysymyksistä. ”Tapelkaa pojat, saatte tupakkaa!”, oltaisiin ennen huudettu tappelua seuraamaan kerääntyneen piirin laidalta, jotta yleisön huomio oltaisiin saatu pidettyä jatkossakin poissa olennaisesta.

Manolis Huuki on
valtiotieteiden maisteri ja
paikallispoliitikko

NUORISOVILLITYKSET EILEN JA TÄNÄÄN

MANOLIS HUUKI

Historiantutkimuksessa yleinen käsitys on se, etteivät samat asiat voi tapahtua uudestaan. Toisaalta keskustelua on käyty siitä, miten jotkin nykyhetken tapahtumat muistuttavat jotain aiemmin jo tapahtunutta. Mikäli tarkastelu rajataan nuorison hurmukseen kulloisenakin aikakautena, niin on havaittavissa toistuvuutta itse tavassa: nuorisolla on jokaisena aikakautena muoti-ilmio, jonka puolesta he ovat valmiita osoittamaan mieltä, nousemaan barrikadeille tai jopa valtaamaan julkisia kiinteistöjä. Nuoriso tarvitsee aikakaudesta riippumatta tunnukset, joiden puolesta elää, kuolla ja taistella.

Nuorison radikalismien tarkastelu on ajatonta. Milloin on ollut kyse kapinoinnista aiempia sukupolvia vastaan, milloin ollaan kamppailtu jonkin asian puolesta tai jotain vastaan. Toisaalta eri aikakausina nuorisoliikkeiden poliittinen vaikutusvalta ja taustavoimat ovat vaihdelleet. Toiminta ei ole ollut aina niin viatonta ja spontaania nuorista lähtevää radikalismia, vaan kyse on ollut taustalla vaikuttaneiden voimien halusta käyttää nuoria omien tavoitteiden viestinviejinä. Kuka poliitikko tai lainsäätävä nimittäin haluaa saada maineen viattomien nuorten vastustajana?

Tässä artikkelissa kuvaillaan tapausesimerkein nuorison radi-

kalismista ja muoti-ilmiöistä kolmena eri aikakautena: Akateemisen Karjala-Seuran aikakausi (1920–1940-luku), Taistolaisuuden aikakausi (1970-luku) ja viimeisenä nykyinen ympäristö- ja sukupuoliradikalismi (2010–2020-luku). Yleiskuvausten jälkeen näiden muoti-ilmiöiden eroja ja yhtäläisyyksiä vertaillaan keskenään.

Artikkelin pohjimmaisena ajatuksena on hahmottaa nuorisoradikalismien ajattomuutta, mutta eritellä myös sitä, miten nykyhetken toiminta poikkeaa edellisistä tapauksista. Ajattomien toimintatapojen ymmärtämisen seurauksena on mahdollista antaa suosituksia, miten näihin ilmiöihin tulisi poliittisesti vastata. On tärkeää ymmärtää mitä riskejä näiden aikakausittain toistuvien nuorisoradikaalien liikkeiden toiminta on voinut ilmiöpohjaisesti aiheuttaa suomalaiselle yhteiskunnalle ja jopa lainsäädännölle. Osassa annetuista tapausesimerkeistä nuorten toiminnalla oli ulkopuolinen ”sponsori”, jonka tavoitteita nuoriso ajoi.

Itä-Karjalan vapauttaminen nuorison intohimona

Suomi itsenäistyi vuonna 1917 ja lyhyen sisällissodan jälkeen kansankuntana alkoi rakentaa yhteiskuntajärjestelmäänsä. Samaan aikaan Venäjän keisarikunta puolestaan ajautui sisällissotaan bolševikkien ja Venäjän valkoisten välillä. Suurvallat halusivat estää bolševikkien voiton Venäjän sisällissodassa ja samaan aikaan suomalaisten keskuudessa pitkään kypsynyt ajatus Venäjän keisarikuntaan kuuluneen Itä-Karjalan vapauttamisesta muuttui ajatuksista teoiksi. Vuosina 1918-1920 käydyt heimosodat päättyivät lopulta 1920 Tarton rauhaan, jolloin pyrkimykset Itä-Karjalan vapauttamiseksi loppuivat Suomen valtion pysäyttämänä.¹

Heimosotien päättyminen ja Tarton rauhansopimus, jossa myös vahvistettiin Suomen itäraja yhdessä Neuvosto-Venäjän kanssa, rauhoittivat vuosikausia eläneen tilanteen idässä. Toisaalta Itä-Karjalan vapauttaminen oli jäänyt monen aktivistin mielestä puolitiehen ja siksi etenkin 1920- ja 1930-luvuilla elänyt nuorisoyhdistys otti heimoaateen ja Itä-Karjalan vapauttamisen keskeiseksi tavoitteekseen. Tämän nuorisoyhdistyksen piirissä syntyi Akateeminen Karjala-Seura.

Järjestö syntyi yhden asian liikkeenä, mutta myöhemmin sen tavoitteet monipuolistuivat.² Todellinen muutos koettiin, kun enemmistö nuorisoyhdistyksen tuki yliopistossa AKS:ää. Ylioppilaskunnan muutos kasvatti nuorten AKS:läisten sananvaltaa ja mahdollisuuksia vaikuttaa opiskelijapolitiikassa.³ Akateemisen Karjala-Seuran vaikutukset suomalaisuuteen yhteiskuntaan olivat merkittäviä, koska nuorisoyhdistys oli muutoksen ohjaava tekijä.

AKS:n toiminta maanpuolustuksen hyväksi 1930-luvun lopulla ja itärajan linnoitustöiden järjestelijänä ennen talvisotaa on nähtävä kansallismielisestä näkökulmasta tarkasteltuna Suomelle hyödylliseksi tapahtumiksi. AKS:n olemassaolo kuvastaa, miten jo itsenäisyyden alussa Suomen nuorisoyhdistys koki tarpeelliseksi muuttaa yhteiskuntaa. AKS osasi myös uudistua, koska järjestö ei jäänyt yhden asian liikkeeksi, vaan puuttui myöhemmin kielikysymykseen, edisti isänmaallista kasvatusta ja maanpuolustustahdon kohottamista. AKS lakkautettiin vuonna 1944, jolloin Suomeen saapunut valvontakomissio käski Suomen valtionjohtoa lakkauttamaan ”fasistiset järjestöt”, joihin lukeutuivat Suojeluskunnat, Lotta Svärd -järjestö ja myös AKS. Järjestön perinne

1 Eskelinen 2004, 67-74.

2 Eskelinen 2004, 126-130.

3 Roiko-Jokela 2011, 81-87.

ei kuitenkaan pyyhkiytynyt välittömästi yliopistosta tai yhteiskunnasta, koska moni Helsingin yliopistossa 1920- ja 1930-luvuilla opiskellut nuori oli sotien jälkeen töissä Suomen valtiolla tai yliopistossa. Suomalaisen nuorison seuraavaan muutosaaltoon kesti lähes kaksikymmentä vuotta, jolloin nuorisoliike radikalisoitui vasemmistopainotteiseksi 1960- ja 1970-luvuilla.

Toisin kuin kaksi seuraavaksi esiteltävää nuorisoliikettä, AKS oli kokonaan suomalaislähtöinen nuorisoliike, joka syntyi nuorison keskuudessa. Liike yhdisti kiihkeää nuorisoa oikeelliseksi katsotun asian taakse. Toimintaa ei siis johdettu ulkomailta käsin, eikä liike ollut välillisesti jonkin muun toimijan käsikassara, jonka seurauksena nuorisoa olisi hyväksikäytetty omien tavoitteiden ajamisessa. Liike ei suoraan vaikuttanut suomalaiseen lainsäädäntöön, vaan se oli ensisijaisesti aktiivinen yhdistys. Toisaalta AKS:n suhtautuminen 1930-luvun taitteessa vaikuttaneeseen Lapuan liikkeeseen aiheutti erimielisyyksiä kuten myös vuoden 1932 Mäntsälän kapina. Näistä tapahtumista huolimatta liikkeen radikalismi ei johtanut lainsäädännön muutokseen, vaan esitys kommunistien lakkauttamisesta oli nimenomaan lähtöisin Lapuan liikkeen toimijoilta.

Vasemmistolaisuus hurmaa suuret ikäluokat 1960-1970-luvuilla

1960-luku oli kuohunnan aikaa nuorisopolitiikassa niin Yhdysvalloissa kuin läntisessä Euroopassa. Vietnamin sodan vastustus oli kasvanut sotien jälkeen syntyneiden ikäluokkien keskuudessa. ”Baby boomerit” olivat suunnanneet Yhdysvalloissa yliopistoihin ja kyseenalaistivat silloin vallinneita käsityksiä yhteiskunnasta. Erityisesti toinen maail-

mansota ja jossain määrin myös Korean sota olivat yhdistäneet amerikkalaisia. Vietnamin sodan osalta asia oli päinvastoin ja vastustus amerikkalaisten joukkojen läsnäoloon Vietnamissa kasvoi pohjoisvietnamlaisien kommunistien tekemän vuoden 1968 alun TET-hyökkäyksen jälkeen. Vuonna 1969 tehdävänsä aloittanut presidentti Nixon alkoi yleisen mielipiteen muututtua ja sodan vastustuksen lisääntyessä etsi ulospääsyä sodasta.

Yhdysvaltojen sisäinen kuohunta ei kuitenkaan rajoittunut pelkästään Vietnamin sotaan, vaan maassa 1960-luvulla purkautunut rotuerottelu sekä nuorison poliittinen aktivoituminen haastoivat Yhdysvaltojen instituutioita. Yhdysvaltojen tapahtumat heijastuivat osaltaan myös Eurooppaan, jossa Iso-Britannian ja Ranskan siirtomaat itsenäistyivät, mikä osaltaan johti nuorison kritiikkiin myös näiden suurvaltojen siirtomaa-aikaa kohtaan. Suomen nuoriso myös radikalisoitui osana kansainvälistä nuorisohurmasta. Suomen nuoriso vastusti Vietnamin sota – jota pidettiin vasemmistopiireissä kapitalististen Yhdysvaltojen imperialistisena sotana. Nuorisolle suomalaisen järjestelmän vastustus oli osin sekoitusta neuvostoliittolaisesta propagandasta ja yleistä nuorison kapinointia vallinnutta yhteiskuntajärjestelmää kohtaan.

Poliittisen vaikuttamisen osalta nuoriso osallistui Teiniliiton toimintaan, joka oli todellinen vallan väline erityisesti vasemmistolaisille poliittisille nuorisojärjestöille. Teiniliiton kulta-aikana 1970-luvun alussa järjestöllä oli lähes 75 000 jäsentä ja järjestöä kuunneltiin Suomen hallituksestakin käsin.⁴ Teiniliitto oli aikanaan marsalkka Mannerheimin syntymäpäivänä perustettu oppikoulujen yläluokkaisten järjestö, joka järjestönä edisti maanpuolustustahtoa ja kansallista yhteenkuulu-

4 Perna 2021, 171-172.

vuotta. Nuorten kiinnostus teinotoimintaan oli hyvin maallista ja liittyi teinitansseihin, teinilehteen ja -kalentereihin. 1960-luvun lopussa järjestö ajautui yhteiskunnallisemmaksi ja vasemmistolaistui, vasemmistolaisten päästessä niskan päälle liiton hallituksessa.⁵

Nuorison kapinointi 1960- ja 1970-luvuilla ei kuitenkaan tosiasiassa onnistunut omilla tavoitteissaan, joihin kuului muun muassa EEC-taloussopimuksen estäminen, jota sosiaalidemokraatit kuten Ulf Sundqvist ja Erkki Tuomioja olivat olleet vastustamassa. Samalla vuosina 1969–1973 yritetty mies ja ääni -periaate ei toteutunut yliopistojen hallintouudistuksena. Uudistuksen tarkoituksena haluttiin viedä professoreilta valtaa yliopiston päätöksenteossa ja siten vasemmistolaistaa yliopistoja, koska opiskelijoiden äänivalta olisi kasvanut yliopiston hallinnollisissa päätöksissä.

Toisin kuin Akateemisen Karjala-Seuran aikaan, aikakauden toiminnan inspiraatio ja toimintasuositukset tulivat nyt ulkomailta. Kokoomuksen kansanedustaja Ben Zyskowitz on todennut lakonisesti, miten nuorisoradikaalien ajatukset [1960- ja 1970-luvuilla] olivat läheneet liikkeelle Berkeleyn kampukselta Yhdysvalloista.⁶ Euroopassa liikkeisiin vaikutettiin myös Neuvostoliitosta käsin, sillä nuorison aktivoimisella oli mahdollista painostaa länsimaiden poliittisia päättäjiä suurvaltapolitisissa kysymyksissä. Neuvostoliitolle nuorison sodanvastaisuus ja valtion vastainen toiminta edistivät Neuvostoliiton intressejä Euroopassa.

Suomessa Neuvostoliiton tavoitteita ajoivat Suomen Kommunistinen puolue ja Tšekkoslovakian miehityksen jälkeen puolueen nk. taistolaisiipi. Tälle joukolle tavoitteena oli vallankumous ja laillisen

5 Pernaa 2021, 162-166.

6 Ben Zyskowitzin haastattelu, 4.11.2019.

yhteiskuntajärjestyksen kumoaminen. Neuvostoliittoa pidettiin ihanvaltiona, joka olisi myös Suomen esikuva. 1960- ja 1970-lukujen nuorisoliikkeitä voi kutsua radikaaleiksi, koska ne kyseenalaistivat kapitalistisen talousjärjestelmän ja demokratian Suomen päätöksenteojärjestelmänä. Silloiset nuorisoliikkeet eivät onnistuneet Suomen poliittisen järjestelmän muuttamisessa. Vallankumouskin jäi toteuttamatta, koska suomalainen nuoriso ei puheista huolimatta suunnitellut ulkoparlamentaarisia toimenpiteitä, saati aseellista vallankumousta. Lapsena esivallalle kuuliaisiksi opetettuja suomalaisnuoria oli vaikea saada kaatamaan sitä järjestelmää, joka oli heidät kasvattanut.

Kuten Akateemisen Karjala-Seurankin tapauksessa, niin nuorisoliikkeisiin osallistuneista osa päätyi myöhemmällä iällä poliittisiksi päättäjiksi. Erkki Tuomioja, Ulf Sundqvist, Ilkka Kanerva, Satu Hassi ja monet muut osallistuivat nuorisopolitiikkaan tai -liikkeisiin, joiden avulla he ansaitsivat suosiota ja näkyvyyttä. Moni heistä ei siis tyytynyt toimimaan pelkästään mielenosoituksissa tai nuorisopolitiikassa. Osa heistä pyrki eduskuntaan, jossa tehtiin todelliset päätökset niidenkin asioiden suhteen, joita nuoriso oli vaatinut muutettavaksi. Monella muulla nuorisoliikkeen ajanjakso oli osa nuoruuden kasvukipuja: asuntolaina, perheellistyminen ja työ veivät innon vallankumouksen toteuttamiselle.

- 7 Greenpeace ja monet muut ympäristöjärjestöt ovat siirtyneet katuaktivismista entistä enemmän lobbaamaan suoraan EU-parlamentaarikkoja. Euroopan Unionin komission vihreän siirtymän asioista vastaava hollantilainen komissaari Frans Timmermans on palkannut entisen Greenpeacen kampanjapäällikön valmistelemaan vihreään siirtymään liittyvää EU-lainsäädäntöä. Ks. Maaseudun Tulevaisuus 12.12.2019, "EU:n lainsäädäntöä ohjaavaa ilmastopimusta "Green Dealia" on sorvaamassa entinen kampanjapäällikkö". <<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/uutiset/ca35b4ce-a006-5c2d-81b3-42f57984faf5>> [Luettu 28.1.2023]

Elokapina ja nykyhetken nuorisoliikkeet

2000-luvulla länsimaalaisen nuorison näkyvimiksi teemoiksi ovat nousseet seksuaalivähemmistöihin ja ympäristöön liittyvät kysymykset. Viestintätoimistot ovat lobanneet punavihreitä teemoja suurelle yleisölle ja nuorisolle kiihtyvään tahtiin 2010-luvulla⁷, ja samaan aikaan suora vaikuttaminen sekä hurmoksellinen toiminta on lisääntynyt. Iso-Britanniassa syksyllä 2018 perustettu Elokapina (eng. Extinction Rebellion) on pyrkinyt suoralla aktivismilla painostamaan poliittisia päätöksentekijöitä toteuttamaan liikkeen vaatimuksia. Suomen elokapinan sivuilla muun muassa vaaditaan eduskunnan toimivallan jakamista kansalaisfoorumien kanssa, jonka jäsenenä olisivat tavalliset ihmiset.⁸ Käsitys on vallitsevalle yhteiskunta- ja päätöksenjärjestelmälle vieras, koska eduskuntavaaleissa valitut kansanedustajat käyttävät kansalaisilta saatua valtaa – edustuksellista demokratiaa lainsäädännön laatimisessa. Poliittisen vallan jakaminen kansalaisfoorumille johtaa siihen, että jäsenet eivät edusta keskimääräistä kansalaista tai hänen etuaan. Elokapina on nuorisoliikkeistä tällä hetkellä näkyvin ja sen toimintaa markkinoidaan sosiaalisessa mediassa nuorisolle suoran vaikuttamisen keinona.

Elokapina on vaatinut hiilineutraalisuustavoitteiden aikaistamista vuodelle 2025. Tälle vaatimukselle ei ole löytynyt tukea poliittisilta päättäjiltä, mutta liike on saanut yllättävän paljon näkyvyyttä suomalaisessa mediassa. Ilmiö johtunee siitä, että lehdistössä on toimittajia, joilla on sympatioita liikettä tai sen tavoitteita kohtaan. Eduskunta-

8 Elokapinan verkkosivut. <<https://elokapina.fi/our-demands/>>
[Luettu 26.1.2023]

puolueista vihreät ja vasemmistoliitto ovat suhtautuneet liikkeeseen myönteisesti, koska se edistää puolueiden poliittisia tavoitteita katutasolla. Vaikka Elokapinan suora vaikutus suomalaiseen poliittiseen päätöksentekoon on ollut marginaalista, niin liikkeen paineella on onnistuttu liikuttelemaan nykynuorison tuntemuksia ilmastokysymykseen. Ruotsissa tunnettu ilmastoaktivisti Greta Thunberg aloitti syksyllä 2018 koululakot, joihin nuoriso aikanaan hullaantui ja myöhemmin myös länsimaiden poliittiset päättäjät ympäri maailmaan. Jatkuva pelonlietsonta välittömästä maailmanlopusta ei ole sinällään uutta, koska jo 1980-luvulla nuoriso- ja rauhanliikkeissä esiintyi massahysteriaa välittömän ydinsodan mahdollisuudesta.

On kuitenkin tärkeää huomioida, että katutoiminnan ja lakkojen sijaan useat poliittiset puolueet ovat sitoutuneet vahvasti vuoden 2035 hiilineutraalisuustavoitteeseen, vaikka sille ei ole esitetty viime kädessä yksiselitteisiä ja lopullisia tieteellisiä perusteluita. Poliittisessa keskustelussa vuoden 2035 tavoitetta on enemmän markkinoitu äänestäjälle moraalisisilla ja väitetyillä edistysargumenteilla. Yleisin argumentti vanhoilla puolueilla (Kokoomus, SDP, Keskusta) on ollut se, että Suomen kansalaisten hiilijalanjälki on kehitysmaiden asukkaita suurempi ja siten meillä on moraalinen velvoite toimia jo nyt, mahdollisesti omaa elintasoja alentaen. Toisaalta asiaa on yritetty markkinoida yrityksille ja suuralle yleisölle eräässä mielessä ”uutena Nokiana”, ja miten *vihreä siirtymä* tuo Suomen yrityskentälle lisää työpaikkoja sekä edistää suomalaisen yhteiskunnan menestystä. Herää kysymys, käytetäänkö nuorisoa omien poliittisten tavoitteiden ihmiskilpenä? On vaikeampi argumentoida vastaan, jos vastapuoli käyttää lapsia toimintansa moraalisenä kilpenä.

Ympäristöteeman lisäksi suomalaista nuorisoa ovat liikuttaneet sukupuolivähemmistöjä koskevat kysymykset, jotka ovat lisääntyneet 2010-luvulla räjähdysmäisesti. Suomessa murroshetkenä on nähtävissä

eduskunnan päätös hyväksyä sukupuolineutraali avioliittolaki syksyllä 2014. Länsimaissa suurin muutosasiatapahtuivatkin Yhdysvalloissa. Maan korkein oikeus päätti vuoden 2015 ennakkotapauksessa *Obergefell v Hodges* äänin 5–4 laillistaa sukupuolineutraalit avioliitot kaikissa osavaltioissa. Päätös on edesauttanut länsimaissa seksuaalivähemmistöjen oikeuksia vaativien liikkeiden valtaa suhteessa lainsäätäjiin ja yhteiskunnallisiin instituutioihin kuten koululaitokseen, yliopistoihin tai viranomaisiin kuten poliisiin tai asevoimiin.

Sukupuolivähemmistöjen toimintaa ajavien järjestöjen henkinen valta on tällä hetkellä ylikorostuneessa tilassa, ja järjestöillä on ollut myös poliittista valtaa niiden painostaessa lainsäätäjiä ja erityisesti puolueita hyväksymään ilman mitään ehtoja näille liikkeille tärkeitä tavoitteita. Vaalikaudella 2019–2023 hallituspuolue vihreät kirjasi hallitusohjelmaan vaatimukseen translain uudistamisesta, koska nykyisin voimassa oleva laki vaati sukupuoltaan vaihtavalta lisääntymiskyvyttömyyttä. Vihreiden vaatimuksesta jatkossa sukupuoltaan vaihtavalta ei vaadita todistusta lisääntymiskyvyttömyydestä. Sinällään tämä on oletettavasti suomalaisen enemmistön mielestä hyväksyttävä muutos lainsäädäntöön. Asian on tehnyt kuitenkin ongelmalliseksi se, miten lakiin yritetään tämän tarpeellisen muutoksen varjolla saada myös muita pitkäaikaisesti vaikuttavia muutoksia lainsäädäntöön.

Nuorisoa onkin aktivoitu näiden ympäristöpolitiikkaan tai seksuaalivähemmistöihin liittyvien lainsäädäntömuutosten läpi saamiseksi Suomen eduskunnassa ja muiden maiden päätöksenteossa. Mikäli nuorison toimintaa vertaa aiemmin tässä artikkelissa mainittuihin liikkeisiin, niin toiminta muistuttaa eniten 1960- ja 1970-lukujen opiskelijaradikaalia liikehdintää: tavoitteet olivat radikaaleja, muutokset haluttiin heti tapahtuvaksi ja toimintaa ohjattiin Suomen ulkopuolelta. Jos aiemmin taustalla oli valtiollinen toimija (Neuvostoliitto), niin

nyt taustalla vaikuttavat länsimaalaiset marginaaliryhmittymät, jotka yrittävät pakottaa oman kulttuuri- ja elämänpiirinsä normeja enemmistön noudatettaviksi useissa länsimaissa. Ympäristöpolitiikkaa ja seksuaalivähemmistöjen oikeuksia vaativien liikkeiden pyrkimys länsimaalaisten arvojen yhtenäistämiseen ja universalismiin ovatkin johdaneet vastakkainasetteluun Euroopassa, koska kaikissa kulttuureissa asioita ei katsota tai edes ymmärretä samalla tavalla.

Toisin kuin aiemmissa tapauksissa, niin ympäristöpoliittisten ja seksuaalivähemmistöjä koskevien kysymysten voitonkulku on selkeä verrattuna taistolaisliikkeiden tavoitteeseen vallankumouksesta ja valitsevan yhteiskuntajärjestelmän kumoamisesta. Elokapinalla ja muilla nykyhetken nuorisoliikkeillä on välillisesti enemmän poliittista valtaa suomalaisessa ja länsimaalaisessa päätöksenteossa. Niiden poliittisia tavoitteita ei kyseenalaisteta ja näitä liikkeitä kuunnellaan eduskuntapuolueissa. Vihreille ja vasemmistoliitolle kyse on näiden teemojen ideologisesta hyväksymisestä osaksi puolueiden poliittista agenda.

Sitä vastoin vanhat puolueet kuten keskusta, kokoomus ja sosiaalidemokraattinen puolue ovat vaikeassa välikädessä: miten niiden tulisi suhtautua näihin kysymyksiin? Suomen eduskuntapuolueista etenkin kokoomus ja keskusta ovat selkeästi hajaannuksen tilassa, miten niiden tulisi suhtautua näihin nuorisoliikkeisiin ja niiden vaatimuksiin. Etenkin nuorisopolitiikan puolella on havaittavissa samanlaista ideoiden matkimista kuin 1960- ja 1970-luvuilla, jolloin etenkin kokoomusnuoret kääntyivät vasemmalle ulkoapäin tulleen henkisen paineen seurauksena. Olennainen kysymys olisi siis se, onko nykyajan nuorisoliikkeillä oikeasti valtaa ja jos on, niin ovatko ne kokoaan suurempia verrattuna AKS- tai taistolaisliikkeeseen? Olennaista on myös muistaa, että median esillä pitämät radikaalinuoret ovat oikeasti vain pieni, mutta äänekas osa nuorisosta, joka ei ole yhdestä puusta veistetty.

Johtopäätökset

Esille nostamillani tapausesimerkeillä olen pyrkinyt hahmottamaan sitä, miten nuorisolla on aikakaudesta riippumatta jokin sukupolvikokemus, joka on puhuttanut laajaa osaa nuorisosta. Historiassa on olemassa ”koneisto/mekanismi”, jonka pohjalta nuoriso siis tavallaan tarvitsee syyn, jonka puolesta taistella. Itse puolesta taisteltava asia on vaihdellut aikakausittain. AKS oli kotoperäinen nuorisoliike, taistolaiset valtiollisen toimijan ohjaama liike ja elokapina ei-valtiollisten lobbaajien ja järjestöjen tukema liike. Voidaan siis myös todeta, etteivät eri aikakausien nuorisoliikkeet liity toisiinsa ideologisella tasolla, vaan periaatteessa vain historiallisen mekanismin mielessä. Muiden havaintojen osalta olen päätenyt seuraaviin johtopäätöksiin:

1. *Nuorisoliikkeet ovat osalle nuorisosta sukupolvikokemus.* Niiden olemassaolo tai niihin osallistuminen on merkinnyt jotain silloin eläneelle nuorelle. Suurimmalle osalle nuorisoliikkeet jäävät kokemuksen tasolle, eivätkä ne vaikuta nuoren loppuelämään.
2. *Vahva tavoitteellisuus.* Nuoriso on pyrkinyt vaikuttamaan jokaisena aikakautena niihin asioihin, jotka on mielletty ongelmiksi tai asioiksi, jotka nimenomaan heidän sukupolvensa on ratkaistava (Itä-Karjalan kysymys, Vietnamin sota, ilmastonmuutos, seksuaalivähemmistöjen oikeudet).
3. *Nuorisoliikkeet ovat pääasiassa harmittomia vallitsevalle yhteiskuntajärjestelmälle ja lainsäädännölle.* Vaikka Akateeminen Karjala-Seura ja vasemmistolaiset nuorisoliikkeet pyrkivät aikoinaan yhteiskunnan muuttamiseen radikaaleinkin ajatuksin ja vaatimuksin, niin niillä oli todellisuudessa kovin vähän todellista valtaa päätöksenteossa – nuorisoliikkeessä vaikuttaneiden tavoitteelli-

simprien henkilöiden oli siten edistettävä näitä poliittisia tavoitteita eduskunnassa, eikä nuorisopolitiikassa tai -liikkeissä.

Havaintojen pohjalta suomalaisen yhteiskunnan päättäjien tulisi tehdä seuraavanlaisia päätelmiä nuorisoliikkeistä ja niiden toiminnasta:

1. *On olemassa vilpillisiä ja vilpittömiä yhteiskunnallisia kysymyksiä.* Päättäjien on osattava eritellä toisistaan järjestöt ja taustatoimijat, jotka käyttävät nuorisoa tavoitteidensa ajamisessa. Lisäksi on yhteiskunnallisia asioita, jotka vaativat poliittista päätöksentekoa ja puolueesta riippumatta ne ovat aidosti universaaleja kysymyksiä.
2. *Tunnista vilpilliset liikkeet ja niiden taustavaikuttajat.* Mikäli on epäiltävissä, että nuorisoliikkeellä on naamioituja tavoitteita (palvelevat jotain tiettyä eturyhmää, järjestöä, puoluetta), niin yhteiskunnallisten päättäjien on tuotava nämä taustat esille ja kriittisesti haastettava nämä vilpillisesti toimivat tahot. Ilman haastamista nämä tavoitteet voivat päätyä lainsäädännöksi, joka hyödyttää vilpillisiä taustavaikuttajia ja haittaa muita kansalaisia.
3. *Nuorisoliikkeet ovat ajattomia, sisällöt vain muuttuvat.* Aikakausittain muuttuva maailmantuska on ymmärrettävä toistuvaksi nuorisoilmiöksi. Siihen on suhtauduttava rauhallisella asenteella, koska todellinen valta on eduskunnassa. Päättäjien on oltava huolissaan nuorisoliikkeiden tavoitteista, jos kyse on vilpillisistä nuorisoliikkeistä. Tällöin poliittisten puolueiden ja yhteiskunnan on haastettava nämä vilpilliset taustatoimijat ja heidän tavoitteensa.

Näen yleisenä politiikkasuosituksena jokaiselle suomalaiselle päättäjälle ja kansalaiselle sen, että näitä nuorisoliikkeille ja muille taustavaikuttamisjärjestöille valunutta lainsäädäntövaltaa palautettaisiin

julkisella keskustelulla takaisin eduskunnalle. Nykyisin on riski siinä, että järjestöt saavat vaikuttamisellaan niin paljon valtaa lainsäädäntöprosessiin, että se haittaa enemmistön elämää, kuten translakia koskeva keskustelu on osoittanut. Lisäksi päätösvallan valuminen erilaisille lobbareille ja järjestöille heikentävät kansalaisten luottamusta suomalaiseen edustukselliseen demokratiaan: miksi äänestää, jos poliittiset päätökset on valmisteltu jossain järjestössä tai viestintätoimistossa?

Nuorisoliikkeiden toiminnasta tai toimintatavoista huolestuneita on lohdutettava sillä tiedolla, että nuorisopolitiikalla on ollut viime kädessä vähän merkitystä todelliseen päätöksentekoon. Moni 30 vuotta täyttänyt nimittäin miettii enemmän juuri asuntolainansa, perhetään ja muita ruuhkavuosien asioita kuin sitä, olisiko hyvä hetki osoittaa mieltä ympäristön puolesta ympärivuorokautisella päivystyksellä Helsingin mielenosoituksissa.

Lähteet:

Kirjallisuus

Eskelinen, Heikki. Me tahdoimme suureksi Suomenmaan. Akateemisen Karjala-Seuran historia I. WSOY, 2004.

Pernaa, Ville. Pimeä vuosikymmen. Suomi 1968-1981. Siltala, 2021.

Uola, Mikko. AKS:n tie. Akateeminen Karjala-Seura isänmaan ja heimoaatteen asialla. Minerva, 2011.

Haastattelut (tekijän hallussa)

Zyskowicz, Ben (4.11.2019)

Verkkojulkaisut

Elokapinan verkkosivut

Matti Viren on
taloustieteiden
emeritusprofessori

VALTAAPITÄVIEN VALLANKUMOUS

MATTI VIRÉN

Alas lyökää koko
vanha maailma ja valta
teidän silloin on!
(Kansainvälinen)

Meneillään on jonkinlainen vallankumous. En tiedä, miksi sitä aikanaan kutsutaan, mutta nimitetään sitä nyt vaikka *WOKE-vallankumoukseksi*. Tämä vallankumous on osa sitä vuosisataista ketjua, jossa kaikki käännetään ylösalaisin ja sitten palataan vanhaan. Vaikka ilmassa onkin vahvaa toiston makua, meidän ei ehkä pidä kuitenkaan mennä aivan historian alkuhämäriin asti, vaan voimme aloittaa Ranskan vallankumouksesta vuonna 1789. Vähän yli sata vuotta tämän jälkeen, lokakuussa 1917, koettiin taas vallankumous, joka tapahtui tällä kertaa Venäjällä (oikeammin tosin kommunistien vallankaappaus marraskuussa 1917, mutta ei takerruta yksityiskohtiin). Sadan vuoden frekvenssi näyttää nyt tekevän taas tilaa uudelle vallankumoukselle.

**Ei muuta johtajaa,
ei luoja kuin kansa
kaikkivaltias**

Kun näitä kolmea vallankumousta tarkastelee, niistä löytää yllättävän paljon yhteisiä piirteitä. Toki on erojakin, mutta puhutaan niistä myöhemmin. Sekä Ranskan että Venäjän vallankumouksissa kristinuskon vastaisuus näytteli hyvin korostettua roolia. Niinpä historiankirjoitus, tarkemmin sanoen Grimbergin *Kansojen historia*, kuvailee tapahtumia seuraavasti:

”Pariisissa 2. syyskuuta 1792 kolme kirkon piispaa ja yli 200 pappia tapettiin raivostuneiden joukkoiden toimesta, mikä tuli tunnetuksi nimellä syyskuun verilöyly. 1793 hyväksyttiin kirkon vastaiset lait, joiden perusteella kirkon omaisuus käytännössä pakkolunastettiin, tai oikeammin ryövättiin. Saman vuoden marraskuussa gregoriaaninen kalenteri korvattiin Ranskan tasavaltalaisella kalenterilla, joka kumosi sunnuntain ja muut pyhäpäivät sekä kaikki viittaukset kirkkoon. Seitsemän päivän viikko muutettiin kymmeneksi päiväksi. Kristinuskoa yritettiin korvata ”korkeimman olennon uskonnolla” ja ”järjen kultilla.”

Venäjän vallankumous noudatti samoja askelmerkkejä: vuonna 1923 alkanut kirkonvastainen kampanja merkitsi laajan uskonnon ja kirkon vastaisen terrorin alkua. Arviolta yhteensä 8100 pappia, munkkia ja nunnaa tapettiin kirkon omaisuuden takavarikoinnin yhteydessä. Tiedossa on, että ainakin 165 pappia teloitettiin heti vuoden 1923 jälkeen, mutta 1930-luvun lopun ”suuren terrorin aikaisista” luvuista ei ole

mitään tietoa. Kommunistit eivät Ranskan vallankumouksen tapaan yrittäneet kehittää mitään omaa uskontoa/uskontoja, jollei sitten marxismi-leninismiä pidä sellaisena.

Joku varmasti sanoo, että nykyään ei taas ole mitään kirkon vastaista kampanjaa. Mutta, ”hold your horses”, Päivi Räsänen on varmasti eri mieltä. Ehkä jonkinlainen vastine vuosien 1793 ja 1923 tapahtumille oli vuonna 2021 Kanadassa puhjennut raivo kirkkoa vastaan, joka sai alkunsa katolisen kirkon asuntolojen ympäriltä löytyneistä haudoista, jotka synnyttivät skandaalin, sillä hautoihin uskottiin piilotetun huonosti kohdeltuja alkuperäiskansojen lapsia, joita pakko-koulutettiin kirkon huomassa. Jälkeenpäin on käynyt ilmi, että kyse oli samanlaisesta löydöksestä kuin Lappeenrannan väitetyssä jatkosodan aikaisessa teloitettujen rintamakarkurien hautausmaassa, jota ”syvän kurkun” nimellä kulkenut huijari tarjoili medialle parikymmentä vuotta sitten.

Sen sijaan, että pääministeri Justin Trudeau olisi odottanut asian selvittelyä, hän aloitti oman kirkon vastaisen ristiretkensä syyttäen kirkkoa kaikista kuvitelluista kauheuksista. Raivon tuoksinassa 71 kirkkoa joko poltettiin maan tasalle tai vandalisoitiin pahasti.¹ USA:ssa BLM-mellakoiden aikana ainoaksi poltetuksi kirkoksi jäi ilmeisesti Valkoista taloa vastapäätä sijainnut Pyhän Johanneksen kirkko, mutta vandalisoitujen kirkkojen määrästä ei ole tarkkaa tietoa. Toki tiedetään, että tihutyöt kirkkoja vastaan kasvoivat huomattavasti vuosina 2020-2021.

Vaikka muutoin kirkot ovat saaneet olla suhteellisen rauhassa, ei voi sanoa, että kirkko olisi ollut korkeassa kurssissa WOKE-median piirissä; jos kirkosta julkaistaan uutisia, käsittelevät ne järjestään vain

1 Wall Street Journal (2021) ja New York Post (2021).

kirkon piirissä olevia ristiriitoja tai sitten kirkossa tapahtuneita väärinkäytöksiä. Oma merkityksensä on tietenkin sillä, että ainakin evankelisluterilaisella puolella kirkko on luisunut WOKE-piiriin, joko myötäilijänä tai jopa kanssakulkijana. Kyselyiden mukaan ilmeisesti enää pieni vähemmistö kirkon väestä uskoo aidosti uskontunnustukseen siinä muodossa, kuin se luetaan kirkonmenoissa.

Joku voi sanoa, että väliäkö tuolla, koska uskonnolla ei ole mitään asemaa yhteiskunnassa. Mutta ehkä sillä sittenkin on. Ihmiselle, joka ei tippaakaan välitä ”tuonpuoleisesta”, on samantekevää, mitä hän nyt tekee; tekeekö hän jotain oikein vain väärin. Ainoa ohjenuora on maksimoida omaa hyötyä ja siinä hedonisessa kamppailussa lapset, perhe ja oma yhteisö jäävät jalkoihin. Se mitä lapsille ja lapsenlapsille tapahtuu, on muitten pääsärky. Ei ole sattuma, että isot ja pienet Hitlerit ovat aina hyökänneet uskonnon kimppuun.

Perhe on pahin

Toinen samanlainen kivi kengässä on perhe. Kaikkein selvimmin se näkyi Venäjän vallankumouksen jälkeen, varsinkin Alexandra Kollontain johtaman radikaalifraktion ohjelmissa.² Niissä perheelle suotiin kovin vähän tilaa: valtion tehtävä oli kasvattaa lapset. Äidit saivat toki imettää vastasyntyneet, mutta sitten vastuu siirtyi valtiolle. Kollontain maailmassa avioero ei ollut ongelma, ja vapaa ”rakkaus” oli jonkinlainen haaveellinen tavoite. Abortti oli hyvä asia, koska se ”vapautti” naiset; sanonta, joka hieman eri muodoissaan toistuu yhä kiivaana ainakin Atlantin toisella puolella.

Onko oma WOKE-mediamme täynnä juttuja onnellisista perhei-

2 Kollontai 1920

tä, rakastavista vanhemmista, isovanhemmista ja sukulaisista? Ei heti tulee mieleen. Enemmänkin on juttuja siitä, miten hyvin prostituutiolla tienaa. Ehkä se johtuu siitä, että normiperheen onnellisuuden esittely loukkaa niitä ihmisryhmiä, jotka ovat korkealla WOKE-uhriasteikolla. Vain seksuaalivähemmistöjen ihmissuhteista voi kirjoittaa syyllistymättä vihapuheeseen.

Huomispäivänä kansat ovat veljet keskenään

Koti, uskonto ja isänmaa -syndroomasta on vielä käsittelemättä isänmaa. Sekin on vaikea asia vallankumouksellisille. 1700-luvun lopulla ei vielä tunnistettu kansoja vaan lähinnä hallitsijoita ja alamaisia. Sata vuotta myöhemmin tilanne oli kuitenkin jo toinen. Kommunismin alkuvaiheiden ehkä leimallista sana oli ”kansainvälisyys”, jonka mukaan nimetyt laulun mukaan kaikki kansat ovat veljet keskenään. Neuvostoliitossa tämä näkyi pyrkimyksenä luoda ”neuvostoihminen”, jolla ei ollut mitään kansallisuustunnetta vaan vain punainen jäsenkirja. Kansallismielisyydestä tuli ajan mittaan itse asiassa rikos, joka johti sadat tuhannet neuvostoihmiset kiväärin piippujen eteen.

Nykyään kasallismielisten kohtalo ei ole yhtä rujo, mutta ei ole mikään suuri salaisuus, että kansallismielisyys on WOKE-kansan mielestä yksi vastenmielisimmistä asioista. Kansallismielisyys on määritelmän mukaan äärioikeistolaisuutta, ahdasmielisyttä ja jopa valmiutta vakivaltaan. Ideaalia onkin julistautua sen sijaan maailmankansalaiseksi tai ainakin EU-kansalaiseksi. Tätä taustaa vasten on vähemmän yllättävää, että WOKE-maailmassa maahanmuutto on hyvä, jopa siunauksellinen asia. Kansalaisuus on ihmisoikeus, ja rajoittamattomien siirtolaisvirtojen vastustaminen on selitettävissä rasismilla ja erilaisilla

pelkotiloilla. Jos jostain löytyy joukko numeroita, jotka kertovat maa-
hanmuuton siunauksellisuudesta, saavat ne ruhtinaallisesti palstatilaa.
Mitään älyllistä keskustelua asiasta ei käydä, eikä yhteiskunnasta tun-
nu löytyvän mitään normaalia puolesta–vastaan-asetelmaa. Ammatti-
liitot, jotka aiemmin suhtautuivat hieman nihkeästi työvoiman maa-
hantuontiin, ovat nyt samalla puolella kuin pääomapiirit.

Orwell 1984, eikun 2023

Kaikki vallankumouksilla on toki ollut monta muutakin yhteistä
piirrettä: ulospäin näkyvintä on ollut se, että patsaat ovat kaatuneet.
Näin historian häpeä on saatu pyyhittyä pois. Nyt alkaa uusi ajanlas-
ku. Oppositio tietenkin hiljennetään, jos heitä ei viedä giljotiiniin tai
soramontuille, tarjolla on ainakin lievempiä rangaistuksia. Tarjolla on
maineen menetys ja häpeäpaalu. Myös uudelleen koulutus kiinalaiseen
tyyliin on tullut uudestaan muotiin. Ai nytkö? No ainakin Amerikas-
sa on tarjolla orwellilaisia oppitunteja, joilla voi, tai itse asiassa pitää,
pyytää anteeksi omia rasistisia ja seksistisiä ajatuksia – puhumattakaan
edellisten sukupolvien tekemistä todellisista tai kuvitelluista vääryyk-
sistä. Koulujen – ja jopa päiväkerhojen - opetusohjemaan on sisällytet-
ty kursseja, joissa menneisyyden rikosten syntisäkkiä kantavat nyky-
polven edustajat opetetaan häpeämään esi-isänsä tekoja.³

Kaikki vallankumoukset tarvitsevat oman sankarinsa ja roistonsa:
on Marie Antoinette tarjoilemassa leivoksia nälkäisille, Grigori Raspu-
tin irstaillemassa Nikolai II:n puolison Aleksandra Fjodorovnan kanssa
ja poliisien murhaamaksi joutuva George Floyd. Kun vallankumous
tempaa ihmiset mukaansa, harva muistaa riehunnan keskellä käydä

3 Davison College (2020)

tarkistamassa, oliko kuohuttava tarina totta vai tarua. Ja monesti tarina jää elämään vuosiksi, jopa vuosisadoiksi.

Epäpyhä allianssi

Jotain perustavaa laatua olevaa on kuitenkin muuttunut vallankumousten luonteessa, ainakin jos olemme tottuneet ajattelemaan, että vallankumoukset ovat aina alistettujen kapinaa alistajia vastaan, kylästäymistä valtaapitävien rujuun politiikkaan ja pyrkimystä syrjäyttää nämä.

Vaikka historiankirjoitus aina elää, kai kuitenkin ajatteleimme edelleen, että Ranskan vallankumous oli alempien kansakerrosten kapina eliittiä vastaan. Kun kysymme asiaa keinoälyltä (GPT-3), vastaus on tämä: ”Its causes were complex and varied, but included a growing dissatisfaction with the traditional French monarchy and the increasing power of the lower classes”. Eli syynä oli tyytymättömyys monarkiaan – sen aikaiseen eliittiin – ja toisaalta alempien kansanluokkien vahvistunut asema. Vallankumoukselliset eivät tosin olleet ”ryyryköyhälistöä”, Robespierrekin oli syntyisin koko lailla varakkaasta lakimies-suvusta.

Venäjän vallankumous oli ehkä vielä leimallisemmin työläisten kapina tsaarin ja pääomapiirin valtaa vastaan, kuitenkin sillä varauksella, että vallankumouksen johtajat eivät tässäkin tapauksessa olleet mitään köyhälistöä. Lenin oli aatelissukua ja Trotskin isä suurtilallinen. Mutta yhtä kaikki, vallankumouksen käyttövoimana oli viha ”rikkaita” vastaan. Leninin ohjehan oli ripustaa (hirttää) kaikki porhot puhelinpylväisiin, mitä on vaikea tulkita miksikään sopuiksi pääomapiirien suuntaan.

Mutta nykyään on vaikeampi sanoa, mistä tuuli puhaltaa. Marssivatko WOKEt kadulla vaatimassa parempaa palkkaa huonosti arvostetuille työntekijäryhmille: siivoojille, taksikuskeille, kaupan myyjille, rekka-kuskeille..? Protestoivatko he kaduilla kohonneita elinkustannuksia vastaan? Vastustavatko he ylipäättään valtaapitäviä? Kuuluuko kaduilla huutoja ”Alas Biden!, Alas Marin!, Alas Bill Gates!, Alas Zuckerberg, Alas Soros!, Alas Herlin...? Eikö tunnu siltä, että asiat ovat tyystin toisella tavalla? Kun ”keltaliivit” marssivat Ranskassa hallituksen ilmasto-politiikkaa (ja elintason laskua) vastaan, ei heidän joukossaan näkynyt WOKE-kylttejä. Ei taatusti ollut Sri Lankassakaan viime kesänä. Kun rekkakuskit protestoivat Kanadassa äärimmilleen vietyjä koronarajoituksia vastaa, WOKEt olivat innoissaan, kun protestoivien pankkitilit suljettiin ja keräysvarat takavarikoitiin.

Siksi epäilyttää ajatus, että meneillään oleva vallankumous jotenkin haastaisi valtaapitävien asemaa. Pikemminkin tuntuu siltä, että kyse on käänteisestä vallankumouksesta, sellaisesta, jossa valtaapitävien asema vain vahvistuu.

Jotta ymmärtäisimme tämän, täytyy ymmärtää, mistä WOKE-ilmiö oikein tulee. Kai luontevin tapa selittää WOKE-ilmiötä on tarkastella, mitä tapahtui ”vanhalle vasemmistolle” viime vuosisadan lopulla. Kuten tunnettua, vanhan vasemmiston ”älyllinen” perusta, marxismi-leninismi, kärsi täydellisen haaksirikon neuvostojärjestelmän tukehduttua omaan mahdottomuuteensa. Sen jälkeen vanha vasemmisto on hetken aikaa tuuliajolla etsien olemassaololleen mahdollista uutta oikeutusta. Toimintaa ei enää voinut rakentaa luokkataisteluidean varaan. Jotain piti saada tilalle. Ja tilalle saatiinkin jotain. Mutta se jotain

oli paljon monimutkaisempaa kuin marxismi-leninismi aikanaan.

Työväenluokan siron sijaan astinlaudaksi otettiin erilaisten marginaaliryhmien sorto. Sellaiseksi sopivat värilliset, naiset, seksuaalivähemmistöt, ”alkuperäiskansat” ja niin edelleen. Sortoteoria kristallisoitui kriittiseen rotuteoriaan, jossa siron määrää alettiin kvantifioida ja lokeroida ihmiset erilaisiksi ja eriarvoisiksi uhreiksi. Teoria ei ole jäänyt vain puheen tasolle, ainakaan Amerikassa. On olemassa useita esimerkkejä siitä, että monin paikoin on alettu toteuttamaan intialaista kastijärjestelmää muistuttavia hierarkioita, joiden perusteella määräytyy pääsy oppilaitoksiin ja työpaikkoihin. Poliitikonkin on paras olla uhriluokituksen kärkipaikoilla.

Mutta mielenkiintoinen piirre tässä kehityksessä oli se, että sortajina eivät enää esiinny pääomapiirit, eivät kulakit ja porhot, eivät kuninkaalliset, vaan sortajiksi paljastuivat ”vanhan vasemmiston” aiemmat liittolaiset, työläiset. Suurimman sortajan roolin ovat saaneet ne kuuluisat ”valkoiset heteromiehet”. Ranskalaisista keltaliiveistä tuli ”yhdessä yössä” liittolaisten sijaan vihollisia. Selvää tietenkin on, että ”uusi vasemmisto”, joka itse asiassa olisi osuvampi nimitys WOKE-puolueelle, on kannattajakunnaltaan tyystin toisenlainen kuin sen vanha vastinpari 50 vuotta sitten. Käsäkourien ja AY-aktiivien sijaan johdossa ovat nyt yliopistoprofessorit ja opiskelijat, media- ja kulttuuriväki, ammattipoliitikot, julkisen sektorin byrokraatit, jne. Ja kas kummaa, mukana vilahtelevat myös maailman rikkaimmat miehet ja naiset: Bill Gates, Al Gore, Jeff Bezos, Ed Bastian, Mark Zuckerberg, George Soros – ja tietenkin Sussexin kaltoin kohdeltu herttuapari. Toki löytyy aina joku Elon Muskin tapainen Juudas Iskariot, mutta hän saakin mediassa kuulla kunniansa.

Liitto paholaisen kanssa

Nämä nimet panevat miettimään, keiden asialla WOKEt oikein ovat. Eikö kaikki edellä esitetty viittaa siihen, että WOKEt ovat tehneet ”sopimuksen paholaisen kanssa”? Uusi vasemmisto on siirtynyt pääomapiirien puolelle. Mutta mikä on sen parempaa pääomapiirien kannalta! Niille sopii mainiosti, että yhteiskunnallinen eriarvoisuus nähdään leimallisesti vain joidenkin marginaaliryhmien sortona. Rasismin vastainen taistelu ei näy palkoissa, se ei estä ulkoistamasta työpaikkoja kehitysmaihin, se ei estä monopolisoimasta markkinoita pienyritysten kustannuksella eikä se estä - vaan painvastoin lisää - mahdollisuuksia tuoda halpatyövoimaa kehitysmaista. Myös WOKEjen ilmastokiivailu sopii mainiosti pääomapiirien pirtaan. Jättimäiset sijoitukset vihreään siirtymään kulkeutuvat tietenkin pääomapiireille. Ja mikä tärkeintä, jatkuvaan toivotukseen ilmastohätätalasta sisältyy piiloviesti siitä, että kulutusta pitää pienentää. Suomen kielellä se tarkoittaa tietenkin tarvetta laskea elintasoa. Mutta elintasoa ei aiota laskea WOKE-piireiltä, ei Harvardin yliopiston yli 40 miljardin dollarin omaisuuteen tulla kajoamaan eikä Hollywoodin ”tähtien” ja huippu-urheilijoiden satumaiisiin palkkioihin ole tulossa leikkauksia.

Tuntuu siltä, että pääomapiireillä ei ole mitään sitä vastaan, että valtion rooli koko ajan kasvaa, ehkä siksi, että valtiota voi aina rahastaa. Valtio maksaa koulutuksen ja tutkimuksen, se huolehtii sosiaaliturvasta ja se maksaa viime kädessä työläisten palkatkin à la Närpiö. Mitä parempi on sosiaaliturva, sitä pienempää palkkaa tarvitsee maksaa. Vanhalle ja uudelle vasemmistolle valtion kasvava rooli on itseltään selvä. Kuka virkamies nyt haluaisi ”leikkauksia”? Toisaalta tarve kontrolloida ihmisten tekemisiä pienintäkin piirtoa myöten on myös

perintöä vanhan vasemmiston stalinistisesta paratiisikäsituksesta. Vain ”Iso Veli” osaa laskea kalorit oikein. Iso veli tietää, mistä mehu-pillit pitää valmistaa ja mihin suuntaan puut pitää kaataa.

Pääomapiirit eivät ole kiinnostuneet perhepolitiikasta, vai oletteko huomanneet, että joku EK:ssa olisi osoittanut huolestumista alhaisesta lapsiluvusta? WOKE ideologia, jossa perhe on sivuseikka, sopii mainiosti pääomapiireille. Tärkeintähän on työvoiman saatavuus! Ehkä groteskeimmin tämä on näkynyt Amerikassa, jossa useat suuryhtiöt ovat hövelisti tarjoutuneet maksamaan abortista. Sehän tulee halvemmaksi kuin äitiyslomat ja samalla saadaan WOKE-hyvepisteet kotiin. Mieleen tulee neuvostoliittolainen perhepolitiikka, jonka saavutuksena naisten työhönosallistumisaste lähenteli 100 prosenttia. Kommunismi oli paikallisten uskonsisarien mukaan ”vapauttanut naiset”. Unohdettiin vain kertoa, että se oli vapauttanut heidät tehdastyöläisiksi ja maaorjiksi.

**Yksi puolue, yksi totuus,
yksi vaihtoehto**

Koskaan aikaisemmin median valta ei ole ollut niin suuri kuin nyt. Ja koskaan aikaisemmin media ei ole ollut niin yksipuolinen ja yksiiäninen kuin nyt. Toimittajat kertovat kuin yhdestä suusta olevansa liberaaleja, mutta se on täydellistä hölynpölyä. Poikkeaviin kannottoihin suhtaudutaan avoimen vihamielisesti, aivan kuin poliittisen opposition olemassaolo olisi vastuutonta, jopa puolirikollista. Sanavapauden vaalijat kiivailevat ”vihapuhelakien puolesta”, aivan kuin oltaisiin jossain kehitysmaassa. Syyllistyy vähintään ajatusrikokseen, jos tohtii epäillä WOKE-ideologian pyhiä teesejä vähemmistöjen sorrosta, sukupuolien moninaisuudesta, ilmastonmuutoksesta ja monikult-

tuurisuudesta. Missä ovat ne median edustajat, jotka kyseenalaistavat valtaapitävien viestit ja kysyvät, kenen etua nykyinen kehitys oikein palvelee? Luulisi, että jokaisen lehtimiehen ja tutkijan ”selkärangassa” olisi ensimmäisenä toimintaohje: epäile, kyseenalaista, haasta, selvitä. Tämän sijaan ohje tuntuu olevan: miten oppositio kehtaakin esittää tuollaista, eikö tuo jo vaadi valtakunnansyyttäjäältä toimia?

Hyötyykö tieteen tekeminen siitä, että biologiassa, luonnontieteissä ja fysiikassa on kohta vain yksi totuus samalla tavalla kuin ennen Kopernikusta ja Galileitä? Mitä hyödyimme siitä, että syyllistämme ihmisryhmiä esi-isien todellisista tai kuvitelluista rikoksista? Minkä Pandoran lippaan oikein haluamme avata? Lippaassa on taatusti muitakin syntejä kuin orjakauppa, alkaen ihmissyönnistä, ihmisuhreista epäjumalille, noitavainoista, kansanmurhista ja ties mistä. Mitä me kuvittelemme voittavamme tällä epä-älyllisellä historian tuomitsemisella? Se on samaa tasoa kuin natsien tapa syyttää juutalaisia Jeesuksen tappamisesta.

Mutta ehkä vallankumouksen voittajat käyvät selville siitä, ketkä ”ovat hiljaa” tai ketkä myötäilevät WOKE-väen entistä groteskimmiksi käyville vaatimuksille. Vallankumousten logiikka on vain ikävästi niin, että ne loppuvat vasta, kun kaikki on mennyt niin överiksi, että jotkut vallankumouksen johtajatkin tajuavat, että tähän on ihan hullua, sillä sehän uhkaa jo omaakin henkeä. Ja sitten käy niin, kuten vallankumousjohtaja Pierre Vergniaudin sanotaan sanoneen matkalla giljoitiiniin: ”vallankumous syö lapsensa”.

Viittaukset:

Davidson College (2020) <https://www.davidson.edu/news/2020/08/19/davidson-college-apologizes-support-slavery-announces-first-steps-toward-greater-equity>

Greimberg, C. (1984) *Kansojen Historia 1-22*, WSOY.

Kollontai, A. (1920) *Communism and the family*. Julkaistu ensi kerran *The Worker* -lehdessä 1920. Teoksessa *Selected Writings of Alexandra Kollontai*, Allison and Busby 1977.

New York Post (2021) <https://nypost.com/2021/07/12/us-media-shamefully-justified-a-string-of-canadian-church-burnings/>

Wall Street Journal (2021) <https://www.wsj.com/articles/vandalism-arson-burning-canada-church-catholic-residential-schools-11627584689>

Miten euroalue kehittyi? (2013)

Euro vai ei? – Eurokriisi ja Suomen vaihtoehdot (2013)

Kunnat kuntoon! – Puheenvuoroja kuntien ongelmista ja mahdollisuuksista (2014)

Kohti parempaa Eurooppaa (2014)

Suomen talous ja talouspolitiikan linja – Miten Suomi saadaan uudelleen nousuun? (2014)

Vapaaehtoinen ruotsi on hyvinvointietu – Suomenkielisten näkökulma kielipolitiikkaan (2014)

Venäjä: uhka vai mahdollisuus? – Avointa keskustelua Suomen Venäjä-suhteesta (2014)

Kansankodin kuolinvuoteella – Ruotsalainen hyvinvointivaltio ja maahanmuutto (2015)

Liberaalin dilemma – Monikulttuurisuus ja vapaa yhteiskunta (2015)

Maahanmuutot ja Suomen julkinen talous – Osa 1:
Toteutuneet julkisen talouden tulot ja menot (2015)

Punavihreä kupla – Perussuomalaiset ja media (2015)

Siirtolaiskriisi – puheenvuoroja muuttoliikkeen syistä ja seurauksista (2015)

Onko Euro pelastettavissa? – EMU:n kehittämisehdotusten arviointia ja Suomen linja (2016)

Turvallisuus uhattuna – maahanmuutto, turvallisuustilanne ja kansalaispartiot (2016)

Kansainvälinen pakolaisinstituutio ja valtioiden mahdollisuudet –
imagon suojelusta rajojen suojeluun (2016)

Epäneutraali sukupuolikirja – puheenvuoroja sukupuolikielityksistä (2016)

Integraatio vastatuuleessa – kuinka Brexit ja Trump-ilmiö haastavat
globalisaation ja federalismin (2016)

ME – ajatuksia perussuomalaisuudesta (2016)

Maahanmuutto – talouden ongelma vai ongelmien ratkaisu? (2017)

Seitsemän näkymää Suomelle – ajatuspajojen tulevaosuusvisioita (2017)

Mitä maahanmuutto maksaa? – katsaus maahanmuuton julkisen
talouden vaikutuksiin (2017)

Tuleeko Amerikasta jälleen suuri? – Mitä Donald Trump on saanut aikaan
ensimmäisenä vuotenaan Yhdysvaltojen presidenttinä (2018)

Maahanmuutto - kriitikon käsikirja (2018)

Syteen tai soteen - sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusesityksen kritiikki (2018)

Veroja, velkaa ja kaverikapitalismia - näkökulmia Suomen talouden ongelmista ja mahdollisuuksista (2018)

Kuinka kalliiksi halpatyövoima tulee? - Ulkomaisen työvoiman aatavuusharkinta, työmarkkinat ja julkinen talous (2018)

Loppu halpatyövoiman maahantuonnille (2019)

Humanitaarisen auttamisen reformi (2019)

Maahanmuutot ja Suomen julkinen talous: Osa 2: Elinkaarivaikutukset (2019)

Ympäristörealistin käsikirja (2019)

Maahanmuuttajien toimeentulotuet (2020)

Aloite Suomen koronapolitiikkaan (2020)

Kuinka kalliiksi 175 nuoren turvapaikanhakijan vastaanottaminen tulee (2020)

Kummallisvaalit - mistä kuntavaaleissa on kyse? (2020)

Koulukirja - Kymmenen myyttiä suomalaisesta peruskoulusta (2021)

Kuinka kalliiksi 1 000 Afganistanista otettavaa humanitaarista maahanmuuttajaa tulee? (2021)

Tulvia ja tulikiveä - Maailmanlopun tematiikka ilmastokeskustelussa (2021)

Perhepolitiikka ja syntyvyys (2021)

Ydinvoima Suomessa 2050 - Miten Suomesta hiilinegatiivinen ja kilpailukykyinen uuden ydinvoiman avulla (2021)

Some, sananvapaus ja vihapuhehysteria (2022)

Kaksitoista talouden periaatetta (2022)

Maahanmuuton vaikutuksista perusoikeuksiin (2022)

Ketkä hyötyvät maahanmuutosta? (2022)

Nouseva työllisyysaste, vähenevät työtunnit ja kasvava tukien käyttö (2023)

Metsästyskirja – Metsästäjän ja riistanhoitajan puheenvuoro (2023)

WOKE (2023)

